

REFERAT |KRS| Bystyret (2011-2015) d. 21-11-2012

Mødedato Onsdag d. 21. november 2012 kl. 17:00

Mødested Bystyresalen

Indholdsfortegnelse

Godkjenning av protokoll fra bystyrets møte 24.10.12.....	3
Motivasjonsordning for nærvær.....	5
Stortingsvalget 2013.....	23
Revidering av møtegodtgjøringsreglement.....	26
Interpellasjon fra repr. Odd A. Salvesen, PP, vedr. "Frivillighetssentral i Vågsbygd".....	28
Interpellasjon fra repr. Odd A. Salvesen, PP, "Unntak av havneavgift for Hestmanden og andre som	30
Interpellasjon fra repr. Vidar Kleppe, DEM, vedr. "Behov for å opprette et familie- og barnevernsut	32
Interpellasjon fra repr. Hans Petter Horve, MDG, vedr. "Grønne tak i Kristiansand".....	34
Strømsheia. Vedtak av forslag til planprogram.....	37
Rv 9 - Gartnerløkka - Jørgen Moes gate. Detaljplan. Sluttbehandling.....	46
Rodeneset. Detaljregulering. Sluttbehandling.....	62
Åsane - Grågåsvæien - 13/1 og 13/9. Detaljregulering. Sluttbehandling.....	78
Kjøita - 152/587 - detaljplan. Sluttbehandling.....	92
Dialogarenaer mellom innvandrerbefolkningen og kommunen.....	108
Universitetsbyen Kristiansand Handlingsplan 2012 -15.....	117
Valg av 17. mai-komite for perioden 2013-15.....	125
Fritak fra politiske verv - søknad fra Beate Helland, UAVH (tidl. FRP).....	128
Interpellasjon fra repr. Solveig Nilsen, V, vedr. "Etisk handel i Kristiansand kommune".....	134

Punkt 164/12: Godkjenning av protokoll fra bystyrets møte 24.10.12

Bilag

D:\krweb\dl_temp\upload\Anne.L.H.Aabo\anne.l.h.aabo-26102012131148.doc

Dato: 08.11.12
Saksnr.: 201200003-44
Arkivkode E: 033
Saksbehandler: Anne Lise Holand Aabø

Saksgang
Bystyret

Møtedato
21.11.2012

Godkjenning av protokoll fra bystyrets møte 24.10.12

Forslag til vedtak:

1. Bystyret godkjenner møteprotokoll fra bystyrets møte 24.10.12.

Tor Sommerseth
Rådmann

Anne Lise H. Aabø
Formannskapssekretær

Trykte vedlegg: Protokoll fra bystyrets møte 24.10.12

Punkt 165/12: Motivasjonsordning for nærvær

Bilag

Saksprotokoll

BHT

HVO

Fagforbundet FO

Delta motivasjonsordning

høringssvar - motivasjonsordning

KS motivasjon uttalelse

Dato: 03.10.2012
Saksnr.: 201202057-1
Arkivkode E: 44
Saksbehandler: Arvid Håkonsen

ADM.SAK

Saksgang
Kommunalutvalget
Bystyret

Møtedato
09.10.2012
24.10.2012

Motivasjonsordning for nærvær

Sammendrag:

Bystyret fattet bl.a følgende vedtak i sak 202/11 - Rådmannens forslag til handlingsprogram 2012-2015- Årsbudsjett 2012 (del av verbalforslag fra Høyre, KrF, FRP og PP):

«Organisasjon

-Som et ledd i arbeidet for å tilstrebe lavere sykefravær ber bystyret administrasjonen fremme en sak der det vurderes en motivasjonsordning av ansatte/enheter med lavt sykefravær. Det bes også omtalt hvordan et prøveprosjekt for en slik motivasjonsordning kan organiseres. Problemstillinger knyttet til kronikere, ansatte med funksjonshemninger m.fl. bes omtalt spesielt.»

Det har vært arbeidet med mange og omfattende tiltak mot sykefravær i mange år i Kristiansand kommune. Særlig prosjekt Egenmelding, som var et sykefraværsprosjekt med følgeforskning, var en stor satsing. Prosjektet hadde effekt på sykefraværet i den forstand at det holdt seg stabilt i en periode hvor sykefraværet økte på landsbasis. I etterkant sank fraværet. Resultatene fra prosjektet danner fortsatt grunnlaget for arbeidet med å redusere fraværet.

Resultater fra forskning er til dels motstridende. Det ser likevel ut til at det er en trend i sykefraværsforskningen å fokusere mer på individuelle holdninger og mestringsstrategier i forhold til sykdom, plager og stress. Sammenhengen mellom objektiv helsetilstand og sykefravær er mindre enn en har antatt. En vesentlig forklaringsfaktor for sykefravær er hvordan den enkelte mestrer egne plager. Det er derfor viktig at ledere har fokus på de personene som står i fare for å bli sykemeldte. Dersom ledere lykkes i å forsterke mestringssevnen til disse personene, vil det være et tiltak som kan forventes å gi effekt.

Det er funnet få forskningsresultater som omhandler belønningsordninger for nærvær ut over forskjellige motivasjonsseminarer, utstyrsinnkjøp, trim i arbeidstiden, sosiale arrangementer

og priser til arbeidsplasser som belønnes for godt arbeidsmiljø. Belønningsordninger for redusert sykefravær har imidlertid vært forsøkt i en rekke bedrifter. I en del av disse har sykefraværet sunket.

KS-advokatene har vurdert lovligheten av motivasjonsordninger (vedlegg). Det anbefales at motivasjonsordningen utformes og anvendes på en slik måte at det ikke innebærer indirekte diskriminering. Det anbefales videre at dersom en slik ordning skal forsøkes, kan en se hen til fraværet i en enhet. Belønningssystemet bør være kollektivt for enheten og knytte seg til reduksjon av sykefraværet eller at sykefraværet holder seg stabilt på et visst nivå. Prøveprosjektet bør søkes hjemlet i Hovedavtalens §4-6 om lokale forsøksordninger. Dette forutsetter enighet mellom partene. Dette innebærer, etter vår vurdering, at alle arbeidstakerorganisasjonene som har underskrevet hovedavtalen må være enige om at slik forsøksordning kan finne sted.

I hht bystyrevedtaket i sak 202/11 har rådmannen i den følgende saksfremstilling beskrevet et prøveprosjekt. Prosjektet bør foretas på enhetsnivå, og ikke på individnivå siden det er forbundet med store utfordringer å ta hensyn til funksjonshemmede, kronikere og medarbeidere med langvarig sykefravær ved individuell belønning. Det foreslås at fire enheter forsøker en motivasjonsordning hvor en ser historisk på sykefraværet de siste fire år, og forutsetter at dette nivået fortsetter. Dersom sykefraværet synker etter nærmere bestemte kriterier, belønnes dette med en sum som fordeles likt mellom de ansatte. Det foretas følgeforskning på prosjektet, med etterfølgende evaluering.

Et utkast med et slikt forslag til prøveprosjekt har vært til høring blant arbeidstakerorganisasjonene, hovedverneombudet og BHT/HMS-tjenesten i kommunen (skisse til prosjekt fremgår bakerst i dette dokumentet). De fem høringsuttalelsene vedlegges. I forhold til spørsmålet om et prøveprosjekt, uttrykker de følgende (konsentrat):

Norsk Sykepleierforbund og Utdanningsforbundet

Vil ikke motsette seg et forsøk med belønning slik det er skissert i høringsdokumentet, men peker på at tiltaket er kontroversielt og at det finnes tiltak som har større potensiale.

Delta

Motsetter seg ikke et prøveprosjekt, men peker på at en må være varsom med å skape holdninger til ansatte som er eller blir syke i prosjektperioden.

FO og Fagforbundet

Ønsker ikke å gå inn for en motivasjonsordning slik den er beskrevet i prøveprosjektet. Det bør heller satse på lederevaluering, grundig obligatorisk lederopplæring og økt grunnbemanning.

Hovedverneombudet

Har ingen tro på at en belønningsordning løser fraværsproblematikken, men har tro på at ledere følges opp ved lederevaluering og at erfaringene fra egenmeldingsprosjektet følges opp.

BHT/HMS-tjenesten

Kan vanskelig se at motivasjonsordningen skulle bedre arbeidshelsen til de ansatte. Det blir økte risikoforhold knyttet til individuelle belastninger og ulikebehandling. Ordningen kan true

tilliten på arbeidsplassen og vanskeliggjøre inkludering. Fare for at ordningen flytter fokus fra primærforebygging. Ordningen kan ha negative organisasjonskulturelle- og psykosiale konsekvenser.

Som det fremgår av ovenstående, vil det by på problemer å iverksette prøveprosjektet med hjemmel i Hovedavtalens §4-6 som forutsetter enighet mellom partene. Fagforbundet og FO, med sine hhv ca 2100 og 230 medlemmer i kommunen, har medlemmer i praktisk talt alle enheter. De er i mot forsøket, og vil dermed kunne blokkere forsøket

Ut fra en samlet vurdering anbefaler rådmannen følgende alternative tilnærming til det videre nærværarbeidet:

Det etableres en egen innsatsgruppe på kommunenivå som bistår enheter med høyt sykefravær. Gruppen følger med på utviklingen i alle enheter i kommunen, og tar initiativ til bistand til enhetene i samarbeid med direktørene. Gruppen må bl.a basere arbeidet på forskning, erfaring fra egne enheter og erfaringer fra andre organisasjoner. Denne gruppen bør ha høy kompetanse på nærværarbeid, og bestå av medarbeidere fra personalenheten, BHT/HMS og ha tett samarbeid med NAV.

Det bør også etableres rutiner for oppfølging av ledere som ikke følger opp syke medarbeidere (ref. Mandal kommunes erfaringer), siden dette anses å være avgjørende for nærværarbeidet.

Utkast til sak med nedenstående forslag til vedtak ble behandlet i Hovedarbeidsmiljøutvalget (HAMU) 27.09.2012, Det ble fattet følgende enstemmige vedtak i sak H23/12: *"HAMU slutter seg til rådmannens forslag til sak om motivasjonsordning for nærvær"*.

Rådmannen anbefaler følgende

forslag til vedtak:

1. Prøveprosjekt- for motivasjonsordning av ansatte/enheter med lavt sykefravær gjennomføres ikke.
2. Det etableres en innsatsgruppe som bistår enheter med høyt sykefravær
3. Det etableres rutiner for oppfølging av ledes oppfølging av syke medarbeidere

Tor Sommerseth
Rådmann

Terje Fjellvang
Kst. Organisasjonsdirektør

Trykte vedlegg: Vurdering motivasjonsordning nærvær fra KS-advokatene av 02.05.2012
Høringsuttalelser

Utrykt vedlegg: Prosjektplan

Bakgrunn for saken :

Bystyret fattet bl.a følgende vedtak i sak 202/11 - Rådmannens forslag til handlingsprogram 2012-2015- Årsbudsjett 2012 (del av verbalforslag fra Høyre, KrF, FRP og PP):

«Organisasjon

-Som et ledd i arbeidet for å tilstrebe lavere sykefravær ber bystyret administrasjonen fremme en sak der det vurderes en motivasjonsordning av ansatte/enheter med lavt sykefravær. Det bes også omtalt hvordan et prøveprosjekt for en slik motivasjonsordning kan organiseres. Problemstillinger knyttet til kronikere, ansatte med funksjonshemninger m.fl. bes omtalt spesielt.»

Om sykefravær

Sykefraværstatistikk - sammenligninger med andre ASSS kommuner:

<i>ASSS-kommunene, totalt sykefravær i % - 2009, 2010 og 2011</i>			
	2009	2010	2011
Sandnes	7,5	6,4	6,7
Stavanger	7,7	7,0	7,6
Kristiansand	8,8	8,1	8,3
Bærum	9,2	8,5	
Oslo	9,2	8,4	8,7
Drammen	8,8	8,3	8,8
Bergen	9,9	9,3	9,4
Fredrikstad	10,0	9,3	9,7
Tromsø	11,6	9,6	9,7
Trondheim	10,7	9,9	9,9

Sykefravær i Kristiansand kommune

	2008	2009	2010	2011
Totalt fravær				
Teknisk (300)	4,6	6,0	5,2	5,1
Kultur (300)	8,9	6,1	6,3	6,1
Org.sektoren (130)				6,6
Økonomi (80)				6,6
Skole (1700)	6,8	6,7	6,1	7,7
Helse/sosial (3200)	10,5	10,9	9,9	9,6
Barnehage (650)	10,0	10,4	9,5	10,2
Kr.Eiendom (270)	10,9	10,1	9,2	10,4
Kommunen (6600)	8,7	8,8	8,1	8,3

Sykefraværet 1.halvår har i perioden 2008 til 2012 variert mellom 9.0 og 9.9%. For 2012 var det 9.9%

Hva kjennetegner enheter med lavt sykefravær i Kristiansand kommune?

Gjennom IA-kursene som er gjennomført, er det fremkommet følgende:

- Tydelig organisering
- Tydelig samhandling
- Leders interesse for arbeidsaktiviteter
- Klare samhandlingsarenaer
- Kompetanse mobilisering
- Fysisk mindre krevende oppgaver
- Større frihet i jobbutførelsen.
- Tre viktige «friskefaktorer»
  - ros
  - mestring
  - tydelige mål

Hva kjennetegner enheter med høyt sykefravær i Kristiansand kommune?

- Krevende arbeidsoppgaver i form av
  - Fysiske belastninger
  - Psykisk stress
- Mye støy
- Høy andel av kvinnelige arbeidstakere
- Turnus og nattarbeid
- Belastninger i form av vold, trusler og press fra brukergrupper
- Muskel- og skjelettproblematikk

Økonomi

Ved en sykefraværsprosent på 8.3, som i 2011, er det gjort nedenstående beregning av kostnader. Det forutsettes her at alt sykefravær ble erstattet med vikarer (tall i 1000 kr):

Kostnader for arbeidsgiver: **90.41 M.kr**
Kostnader for staten: 90.56 M.kr
I alt 180.97 M.kr

Fordeling på korttidsfravær (arbeidsgiverperioden) og langtidsfravær:

Arbeidsgiverperioden (2.60%): 56.69 M.kr
Etter arbeidsgiverperioden (5.70%): 33.72 M.kr

Det foreligger ikke oversikt over hvor mye av fraværet som dekkes opp av vikarer. Dersom en forutsetter 50% vikardekning av korttidsfraværet og 80% av langtidsfraværet, er utgiftene som følger for Kristiansand kommune:

Korttidsfravær: 29.23 M.kr
Langtidsfravær: 27.82 M.kr
Total kostnad: **57.06 M.kr**

Utviklingen i sykefraværet på landsbasis, sammenlignet med kommunens sykefravær.

Tall fra Nav viser at det legemeldte sykefraværet på landsbasis gikk ned med 8,5 prosent fra 4. kvartal 2010 til 4. kvartal 2011 (privat og offentlig sektor). Sykefraværet er nå 5,4 prosentpoeng. Det har vært en nedgang i det legemeldte fraværet på 18,5 prosent fra 4. kvartal 2001, året da IA-avtalen ble inngått. Det legemeldte fraværet har tidligere ikke vært registrert på et så lavt nivå.

Sammenlignes denne nedgangen med sykefraværet i kommunal sektor kan en se at sykefraværstallene innen kommunal sektor ligger over tallene på landsbasis.

Årsakene til dette har vært belyst og utredet fra flere forskningsprosjekt .

Fra NOU rapport 2010:13 , Fravær og utstøtning antyder årsaker som ser ut til å påvirke sykefraværet i kommunal sektor:

Høy andel kvinnelige arbeidstakere.

Et forhold som særpreger kommunale arbeidsplasser er at her er mange kvinnearbeidsplasser. Kvinner har 60% høyere sykefravær enn menn, uten at noen kan forklare forskjellen. Kvinners fravær karakteriseres at de er hyppigere borte fra jobb enn menn, men når de først er borte er kvinners og menns fravær like langvarige.

Helse/ omsorgssektoren og barnehagesektoren har høyere sykefravær enn andre næringer. Kjønnsforskjellene i sykefravær kan bare delvis forklares med sykefravær relatert til graviditet og andre helseproblemer som er spesielle for kvinner. Videre ser det ut til at hypotesen om at kvinner har høyere sykefravær enn menn fordi de har en dobbel byrde med kombinasjon av arbeid og ansvar for omsorg for barn, i liten grad kan forklare kjønnsforskjellene. Det samme gjelder forskjeller i belastning som skyldes forhold på arbeidsplassen. Mye av årsakene til kjønnsforskjellene i fravær er ukjent. Kvinner har høyere sykefravær i alle aldersgrupper og fraværet er høyere selv om det kontrolleres for graviditet, antall barn, lønn, utdanning og yrke.

Turnus og nattarbeid

Kvelds- og nattarbeid ser ut til å gi økt risiko for sykefravær. Det samme gjelder den typen arbeidsstillinger og tunge løft som preger arbeidet til deler av personellet i helse- og omsorgstjenesten. Arbeidsbelastning i form av høye jobbkrav kombinert med lav innflytelse, ser ut til å øke risikoen for sykefravær blant helse- og omsorgspersonell.

Belastninger i form av vold, trusler og press fra bruker grupper.

Helsearbeidere og personell uten formell kompetanse ser ut til å være mer utsatt for enkelte fysiske belastninger enn andre. Videre rapporterer pleiepersonell i større grad om emosjonelle belastninger og at de er utsatt for trusler, vold og trakassering.

Mye sykefraværet er knyttet til muskel og skjelett lidelser.

Det er godt samsvar mellom utbredelsen av muskel- og skjelettlidelser i befolkningen og forekomsten av legemeldt sykefravær med slike diagnoser. Det ser også ut til å være et visst

samsvar mellom andelen av det legemeldte sykefraværet, som er diagnostisert som en psykisk lidelse, og anslag på omfanget av slike lidelser i befolkningen.

Omorganisering og større nedbemanninger

Større nedbemanninger ser også ut til å øke omfanget av sykefravær. Omfattende nedbemanning kan gi økt sannsynlighet for sykefravær og redusere sannsynligheten for å returnere til arbeidslivet. Det ser imidlertid ut til at mindre nedbemanninger ikke har en slik effekt. I følge Arbeidstilsynet er de viktigste felles utfordringene at de ansatte opplever en ubalanse mellom oppgaver og ressurser og manglete medvirkning i sammenheng med omstillingsprosesser. Det er imidlertid viktig å forstå betydningen av sosial interaksjon ved innføring av nye tiltak fordi sosiale effekter forsterker hverandre og kan føre til at tiltak får en langt større effekt på sykefravær og utstøting fra arbeidslivet enn forventet.

Arbeidet med sykefraværet i Kristiansand kommune

Bedriftshelsetjeneste (BHT) og HMS-arbeid

Et godt arbeidsmiljø er både et mål i seg selv, og ikke minst et middel for å yte effektive tjenester. Gjennom årene har det vært gjennomført adskillige tiltak der hensikten har vært å bedre arbeidsmiljøet, fremme arbeidshelse og redusere unødvendig sykefravær. Dette arbeidet har foregått på mange nivåer, på avdelinger, enheter, sektorer eller i hele kommunen.

Å arbeide for godt arbeidsmiljø og likebehandling av ansatte er et lovfestet arbeidsgiveransvar. For å bistå i dette arbeidet har Kristiansand kommune en egen bedriftshelsetjeneste. Arbeidsgivers bruk av bedriftshelsetjenesten er regulert i arbeidsmiljølov og forskrifter.

Det bredt sammensatte «Trivselsutvalget» i kommunen la i 1998 fram en rapport med bl.a.19 forslag til endringer. De pekte på at godt arbeidsmiljø og trivsel henger sammen med lavt sykefravær. Høyest prioriterte forslag til tiltak var utvidet bruk av egenmelding. Dette bidro til at hovedtillitsvalgte fanget opp Rikstrygdeverkets etterlysning av forsøkskommune til et egenmeldingsprosjekt som kommunen sa ja til 26.10.00.

Prosjekt egenmelding

Sykefraværprosjektet pågikk i Kristiansand kommune i perioden 01.06.01 til 01.04.03 med påfølgende følgeforskning ut 2005. Prosjektet var et samarbeid med trygden, departementet og Arendal kommune. Målsettingen var å redusere sykefraværet, styrke det gjensidige ansvaret mellom arbeidstaker og arbeidsgiver og redusere utfall fra arbeidslivet. Arbeidstakere skulle oppleve større mestring av arbeidets krav og større stabilitet i arbeidsstokken.

Dette var et fullskalaforsøk for 6000 deltakere som prøvde ut en ordning med inntil 50 egenmeldingsdager i året, likestilt med legemelding. Kommunen fikk nye HMS-rutiner for oppfølging av sykmeldte som fortsatt er i bruk. Sykefraværet holdt seg stabilt i prosjektperioden mens det økte i resten av landet.

Tiltaket har gitt positiv effekt på sykefraværet. Det er i tråd med et moderne syn på arbeidslivet og er verdimessig i tråd med kommunens arbeidsgiverpolitiske plattform.

Hovedkonklusjon: Ansvar for oppfølging ved sykefravær bør "overføres" fra lege/pasient til arbeidsgiver/arbeidstaker. Det øker muligheten for å ta vare på egen helse samtidig som det fører til redusert utstøting og redusert sykefravær.

Prosjekt velkommen

Dette pågikk i perioden 01.10.04 til 01.03.06. Hensikten var å redusere tilgang på uføretrygdede, få utføre tilbake i jobb i kommunen og at arbeidsplassene ønsket dem velkommen.

Ved prosjektslutt var to personer kommet i fast stilling (deltid), to personer var i arbeidspraksis og fire personer ventet på å utprøve sin arbeidsevne.

De viktigste resultatene er at slikt arbeid nytter, men hovedinnsatsen må rettes mot oppfølging av sykmeldte og forhindre utstøting fra arbeidsplassene.

Gravid og i jobb

Gravide er en gruppe ansatte med spesielt høyt sykefravær.

En prøveordning i skolesektoren var så vellykket at den ble videreført for alle sektorer fra 01.03.10 til 01.07.11. Innenfor skolefeltet hadde de gravide som hadde trekantsamtaler (medarbeider, leder og jordmor) et sykefravær på 23.3% mens de som ikke benyttet tilbudet hadde 39.4%. I HS-sektoren var det ingen slik effekt. På landsbasis er erfaringene meget gode med slike prosjekter og ordninger.

Sykefraværprosjekt i HS-sektor

Helse og sosialsektoren gjennomførte eget sykefraværprosjekt i 2010 og 2011. Dette kan ha hatt en positiv utvikling på sykefraværet i sektoren, men prosjektet er ennå ikke helt fullført.

Etter lang tids høyt fravær med fokus på oppfølgingsarbeid etter gitte retningslinjer uten effekt, ble ledelsesmodell Langtidsfrisk påbegynt i Kvadraturen Øst omsorgstjeneste i slutten av 2010. Hele ledergruppen i enheten tok utdanning som prosessveiledere løpet av 2011. Det er natttjenesten som har anvendt metoden mest systematisk, og har også de mest synlige resultatene. Modellen krever at leder har rom for å lede.

Sykefravær 2009 – 2011.

År	Natttjenesten	Elvegata oms.senter	Posebyen sone
2009	18,5	19,7	10,2
2010	13,4	16,3	6,7
2011	10,2	10,9	7,7

Kommunen har i lang tid hatt ansatte til behandlingsopplegg i Igalo i Montenegro. Dette har vært medarbeidere i Kristiansand kommune og noen samarbeidende kommuner som har stått i fare for å bli sykmeldt, eller noen av dem som har vært lenge sykmeldt. Opplegget har medført at mange har kommet tilbake til arbeid etter oppholdet. I den senere tid er samarbeidet med NAV utvidet slik at man retter innsatsen mot langtidssykemeldte fra flere sektorer. Det skal foretas en evaluering av årets opplegg i regi av Agderforskning. Evalueringsrapporten blir lagt fram for politisk behandling.

Helse- og sosialsektoren har svært krevende arbeidsoppgaver i form av fysiske belastninger og psykisk stress. En liten nedgang i sykefraværet, vil utgjøre stor forskjell og det er derfor viktig med fokus og tiltak inn mot disse gruppene.

Oppvekst

Oppvekstsektoren, og da spesielt barnehage, har tradisjonelt hatt stort fravær. Denne problematikken er ikke spesiell for Kristiansand kommune, men gjennomgående for hele landet. Arbeidsbelastningen er stor i form av tunge løft og mye støy.

Inkluderende arbeidsliv (IA avtalen)

Kristiansand kommune inngikk IA avtale første gang i februar 2002, og har videreført denne frem til 2013. De overordnede nasjonale mål er å forebygge sykefravær, øke jobbnærværet, hindre utstøting fra arbeidslivet og øke rekrutteringen til arbeidslivet av personer som ikke har et arbeidsforhold. Videre å tilby et livsfaseorientert arbeidsforhold, bl.a. ved å legge til rette for at seniorer kan stå i stillinger lenger

I arbeidet med å videreføre IA avtalen er fokuset på forebygging og nærvær økt. Arbeidet med "å involvere og skolere tillitsvalgte og verneombud" i dette arbeidet er vektlagt i større grad enn tidligere i kommunens IA planer. Dette er i tråd med den nye IA avtalens intensjoner.

Det er utarbeidet egen IA handlingsplan på kommunenivå hvor tiltak er spesifisert for å nå hvert enkelt av de tre delmålene i IA avtalen. Handlingsplan med oppsatte mål vedtas i HAMU. Planen inneholder følgende tiltak:

Tiltak for å redusere sykefraværet -delmål 1

- Utvidet rett til egenmelding. 50 egenmeldingsdager i kombinasjon med formalisert samhandling mellom leder og ansatt.
- Opplæring i nye sykefraværsrutiner. Ny brosjyre er utarbeidet i 2012 i tråd med nye oppfølgingsregler. Brosjyren distribueres til alle kommunens ansatte og ledere. Fokus og bevisstgjøring av ansvar både hos leder og ansatte.
- Kurs i samarbeid med NAV med fokus på psykisk helse. Målgruppe er ledere i HS sektor og oppvekstsektor. Her finner vi det største sykefraværet og mye av dette er knyttet opp mot lettere psykiske lidelser.
- Fokus på helsefremmende aktivitetstilbud. Kommunen har eget aktivitetsutvalg.
- Økt utnyttelse av NAV'S tilskuddsordninger, bistand i prosesser og enkeltsaker.
- Fokus på godt arbeidsmiljø i samarbeid med verneombud og tillitsvalgte.

- Tilbud om individuell coaching for sykemeldte arbeidstakere.

Tiltak for å tilsette flere med redusert funksjonsevne - delmål 2.

- Egen ordning med stillingsbank og omfordelingsråd.
- Tidligere ansatte på uførepensjon, er velkomne til utprøving og mulighet for innmelding i stillingsbanken, i samarbeid med Nav.
- Arbeidsmiljøutvalgene på sektornivå har i oppgave å kartlegge utprøvningsplasser med mål om å kunne gi arbeidstakere med redusert arbeidsevne et tilbud.

Tiltak for å øke den reelle pensjonsalder - delmål 3.

- Ny seniorplan er tatt i bruk i 2010 for ansatte mellom 62-67 år.
- Seniorsamtale etter 55 år
- 18.000 kr eller 10 fridager pr.år etter fylte 62 år.
- Seniorskurs.

Tiltak på sektor- og enhetsnivå.

Det er et uttalt mål at IA arbeidet skal nå lengst mulig ut i organisasjonen og forankres i sektorene. HAMU har derfor vedtatt at det skal utarbeides egne handlingsplaner i den enkelte sektor. De mest aktive enhetene utarbeider også plan for tiltak på egen arbeidsplass i tillegg til tiltak på sektor og kommune nivå.

Det har vært gjennomført utviklingsprosesser i samarbeid med NAV, BHT og Personalenheten i Oppvekst- og HS-sektorene med fokus på nærvær, samarbeid, kommunikasjon, konflikthåndtering og tilrettelegging.

Nærværsprosjekt for renholdere har vært gjennomført i Kristiansand eiendom

HS-sektor har påbegynt sykefraværsprosjekt, men har ennå ikke avsluttet dette. Sektoren er under stor omorganisering, men prøver likevel å ha fokus på tiltak som er rettet mot det fysiske og psykiske arbeidsmiljøet.

I kultursektoren har det vært avholdt årlig IA-seminar og lavterskel mosjonstiltak i arbeidstiden. Videre har det vært fokus på holdningsskapende arbeid og opplæring av ledere i god oppfølging av sykmeldte.

Forhold som kan øke nærvær / redusere sykefravær:

Mange forsøk har også vist at god dialog mellom leder og ansatt har positiv effekt og at det er det jevne nærværsarbeidet som virker. Egenmeldingsprosjektet viser bl.a. det. Når arbeidsplassen får et eierforhold til sykefraværet og nærværsarbeid blir allemannseie, så reduseres sykefraværet. Trivsel er en viktig faktor.

Det finnes mye kunnskap om sammenhengen mellom arbeidsmiljø og sykefravær. I følge Sintef-Helserapporten påpekes det faktum at omkring 40% av sykefraværet skyldes arbeidsrelaterte helseplager. Rapporten slår fast at det er et betydelig potensiale for å redusere sykefraværet gjennom å utvikle og forbedre arbeidsmiljøet.

Det er også gjort undersøkelser som tyder på at det er forskjellige årsaker til korttidsfravær og langtidsfravær. Skatun Barstads mastergrad fra 2010 viste bl.a. at "arbeidsmiljøfaktorer kun fører til en tendens til legemeldt fravær under 8 uker og ikke over 8 uker. Lav medbestemmelse, høyt arbeidspress og kombinasjon av disse og forhold til leder kan føre til økt legemeldt fravær under 8 uker. Dette gjaldt ikke for de med egenmeldt fravær eller legemeldt fravær over 8 uker".

Det viser seg i de fleste virksomheter at en liten gruppe arbeidstakere står for mesteparten av sykefraværet. 20% av medarbeiderne står for 80% av fraværet. Arbeidstakerne med høyt sykefravær rapporterer ofte mye subjektive helseplager, lav sosioøkonomisk status og mange risikofaktorer for dårlig helse. Større nedbemanninger ser også ut til å øke omfanget av sykefravær. Det er ønskelig at man i større grad retter fremtidige sykefraværstiltak mot risikogrupper. Rettes tiltak mot alle ansatte i en bedrift blir potensialet for reduksjon av sykefravær mindre.

Resultatet fra forskningen er til dels motstridende. Det ser likevel ut til at det er en trend i sykefraværsforskningen å fokusere mer på individuelle holdninger og mestringsstrategier i forhold til sykdom, plager og stress. Sammenhengen mellom objektiv helsetilstand og sykefravær er mindre enn man har antatt. En vesentlig forklaringsfaktor for sykefravær er hvordan den enkelte mestrer egne plager. Det er derfor viktig at ledere har fokus på de personene som står i fare for å bli sykemeldte. Dersom ledere lykkes i å forsterke mestringssevnen til disse personene, vil det være et tiltak som kan forventes å gi effekt.

En regjeringsoppnevnt ekspertgruppe ledet av Arnstein Mykletun, har vurdert administrative tiltak for vesentlig reduksjon i sykefravær. Gruppen avga sin innstilling 03.02.10 og peker på at det ikke er noe skarpt skille mellom syk og frisk og ser stort potensiale for økt gradering av sykmeldingene og foreslår dette som hovedtiltak. Videre foreslås også de endringer som ble innført via NAV-systemet med tettere oppfølging av sykmeldte, økt kontroll og økt innkreving. I tillegg foreslås økt bruk av egenmelding, mer kunnskapsbasert dokumentasjon av tiltak og etablering av faglige veiledere for sykmelder.

I 2010 ble partene i arbeidslivet enige om ny IA-avtale. Daværende arbeids- og velferdsdirektør uttalte i en kommentar at «vi har tro på at forebygging og tilrettelegging i virksomhetene, koblet til bruk av gradert sykmelding, er riktig vei å gå». I Sintef-evaluering av IA-ordningene påpekes positive effekter. Hovedkonklusjonen er at oppfølgingsmodellen, som også følges av Kristiansand, fungerer bra og har hatt stor effekt i de fleste virksomheter.

Forskningsrådets programplan, revidert i 2011 videreføres under navnet «Sykefravær, arbeid og helse» fram til 2016. De to hovedtema er «Sykefravær, frafall og utstøting» og «Arbeidsmiljø og arbeidshelse»

Avslutningsvis nevnes prosjekterfaringer fra Mandal kommunes pågående Tillitsprosjekt der en praktiserer 365 dagers egenmelding pr år. En forutsetning for de vellykte resultatene i prosjektet er det forutgående Nærværsprosjektet der en jobbet fram arbeidsmiljøforbedringer på arbeidsplassene. Spesielt interessant fra et ledersynspunkt er at Tillitsprosjektet fokuserer på god ledelse på arbeidsplassnivå med tett oppfølging av sykmeldte og de som er i ferd med å bli det. Kommunen har et databasert oppfølgingsssystem for sykmeldte. Ledere blir

fulgt opp spesielt godt og manglende oppfølging fra lederes side får konsekvenser for dem (samtale med prosjektleder).

Belønningsordninger

Det er funnet få forskningsresultater som omhandler belønningsordninger for nærvær ut over forskjellige motivasjonsseminarer, utstyrsinnkjøp, trim i arbeidstiden, sosiale arrangementer og priser til arbeidsplasser som belønnes for godt arbeidsmiljø. Et unntak er arbeidene til forsker Harald Dale Olsen ved Institutt for samfunnsforskning. Han uttaler til E24, 14.12.10 og NRK Sørlandet 02.12.11 at svake bonuser, gjerne gruppebaserte kan redusere sykefravær. Dette kan skyldes en gruppejustis eller felles norm som gjør at man "må" gå på jobb. Han peker på at svake insentiver ikke virker truende men heller som en premie. En ulempe med gruppebaserte insentiver er at enkelte syke vil føle at de ødelegger for andre i gruppa, og dermed syns det er vanskelig å komme tilbake etter et langt sykefravær. Det er imidlertid slik at når insentivene er svake blir de økonomiske konsekvenser for kollegaer relativt små. Han sier videre at utformingen av bonusordninger er viktig for om ordningene fungerer. Man må velge smarte løsninger, gjerne temaorienterte insentiver.

En god del forskning viser at visse yrkesgrupper som for eksempel sykepleiere og hjelpepleiere, der den iboende motivasjonen er viktig, av og til reagerer negativt på pengeinsentiver.

Dale-Olsen mener at det er mange grunner til å være skeptiske til resultatlønn. Om ordninger er utformet slik at den fremmer motivasjon og oppleves rettferdig for de ansatte, er det et gunstig tiltak for å få ned fraværet. Vi vet imidlertid ikke enda om resultatlønn skaper flere utføre på lang sikt.

Dale- Olsen omtaler ikke om det er forskjell på korttids- og langtidssykmeldinger og bonus.

Noen erfaringer med bonusordninger

Det er mange bedrifter som har prøvd ut bonusordninger. De fleste har relativt kortvarig erfaring med ordningene. En felleserfaring ser ut til å være at en del fagforeninger går mot ordningene. Begrunnelsene er bl.a. forskjellsbehandling som strider mot likebehandlingsprinsippet i arbeidsmiljøloven og av de som trenger tidvis sykefravær pga helse samt frykt for utstøting.

Arbeidstilsynet har flere ganger påpekt at slike bonusordninger kan være lovstridige, bl.a. om en bonusordning i Harstad. Overlege Ebba Wergeland kommenterer saken i HMS-magasinet 14.12 07 og mener at slike ordninger kan gjøre sykefraværstiltak til rene mobbekampanjer. Arbeidstilsynet har i e-post av 30.04.2012 gitt uttrykk for at bare en domstol kan fastslå hvorvidt en slik ordning er ulovlig eller urimelig.

Noen har rene pengebonusordninger, andre kombinerer dette med opparbeidelse av for eksempel fridager. Et svensk prosjekt viser gode resultater av å "gjøre seg fortjent til" å være på jobb og få ekstra fridager som belønning for ikke å ha fravær i en måned.

Frank Moen-ansatte får bonustrekk ved sykefravær. De har hatt ordningen i over 20 år. Ledelsen er fornøyd men vil ikke fortelle nærmere om ordningen. Ordninger som straffer ansatte som blir syke er forkastelige, mener Fellesforbundet i den forbindelse (Dagbladet 12.12.09).

Jobbmagasinet forteller 30.10.11 om flere steder med bonusordninger der korttidsfraværet har gått betydelig ned – men det stiger igjen etter et par år. I Billund kommune i Danmark fikk de uten sykefravær i ett år 4.000 kr eller fridager. Ordningen var populær men noe problematisk da noen gikk på jobb selv om de var syke. I Sverige ble et lignende eksperiment studert av forskere. Rundt 3.000 ansatte deltok i forsøksordningen og fikk ekstra fri hvis de jobbet en hel måned uten sykefravær. Resultatet ble at fraværet halverte seg, særlig blant kvinner. Men det hadde liten effekt for langtidssykemeldte.

Trelastprodusenten Bergene Holm gir de ansatte høyere lønn hvis de ikke har mer enn 3 fraværsdager i kvartalet. Da ordningen ble innført for noen år siden sank sykefraværet drastisk.

Aftenbladet 13.02.10 forteller om Tess i Tananger som i 2007 innførte tilstedeværelsesbonus i ett år med 3 000 kr. Sykefraværet sank til 5%. Da de avsluttet ordningen, steg sykefraværet og endte på 8 %. Fra mars 2010 innførte Tess tilstedeværelsesbonus på nytt.

Netthandelen AS, som er lokalisert i Søgne, innførte en bonusordning i 2005. Ordningen ble i første omgang innført for å få ned misbruk av egenmeldinger og omfattet pakkere og plukkere på lageret. Bonus på 3000 kroner ble utbetalt et hver tredje måned til ansatte uten fravær. Ved en fraværsdag ble det trukket 1.000 kroner, for to dager borte 2.000 kroner og med tre dager forsvant hele bonusen. Resultatet av ordningen var at bruken av egenmeldinger gikk ned med omtrent 32 prosentpoeng fra 2005 til 2006. Ordningen ble avvirket i 2007 som resultat av en totalpakke i lønnsforhandlingene. I følge artikkel i Dagens Næringsliv, opplevde bedriften en markant økning i sykefraværet- fra 1prosent på det laveste opptil 5 prosent i 2007.

I Norge har bonusordninger vært omstridte. Flere steder har sykefraværet gått betydelig ned ved innføring av en bonusordning. Formålet ved innføring av en slik ordning har i de aller fleste tilfeller vært å få ned korttidsfraværet, og redusere misbruk av egenmeldingsordningen. Kritikere påpeker at de med kronisk sykdom eller andre helseproblemer vanskelig kan unngå sykefravær gjennom et helt år. Høyt sykefravær kan også ha sammenheng med dårlige arbeidsforhold eller ledelsesproblemer.

Flere mener bonusordninger slår uheldig ut for de som blir syke en dag og ikke får noe. Få vil for eksempel anbefale ansatte inne pleie- og omsorgssektoren å gå på jobb med forkjølelsesvirus som kan smitte eldre mennesker. Dette gjelder selvsagt for flere yrkesgrupper.

Risikoen for å smitte andre ansatte øker også når en kommer syk på jobb. Er en syk vil en dessuten prestere dårligere, og det er neppe forsvarlig i ulike stillinger. Et kortere fravær med hvile og ro øker derimot mulighetene for at kroppen kan komme seg raskere.

Det kan være ulike årsakssammenhenger til at en virksomhet har høyt sykefravær. Og i noen tilfeller kan årsakene ligge i bedriften selv grunnet dårlige arbeidsforhold eller ledelsesproblemer.

En virksomhet kan neppe bare innføre en bonusordning uten å vurdere ulike tiltak i et helhetsperspektiv. En må finne roten til problemet og gjøre noe med dette i form av tiltak for arbeidsmiljøet og tilrettelegging for de ansatte. Langsiktig tenkning og forebyggende tiltak er viktige momenter for å få ned fraværet.

Vurdering av lovlighet av bonusordninger

KS-advokatene er av kommuneadvokaten bedt om å foreta en vurdering av lovligheten av motivasjonsordninger. Denne foreligger (vedlegg), og oppsummering og anbefaling er slik:

Enkelte motivasjonsordninger kan innebære en indirekte diskriminering. Det er i tillegg usikkerhet knyttet til hvilken effekt motivasjonsordninger faktisk vil få på sykefraværet og om tilsvarende effekt kan oppnås ved ordninger som ikke innebærer en indirekte diskriminering. Det anbefales derfor at motivasjonsordningen utformes og anvendes på en slik måte at det ikke innebærer indirekte diskriminering.

Dette vil kunne gjøres ved at det tas utgangspunkt i ulike enheter og at det ses hen til fraværet ved denne enheten. Belønningssystemet er kollektivt for enheten og knytter seg til reduksjon av sykefraværet eller at sykefraværet holder seg stabilt på et visst nivå. Det bør vurderes om enkeltes fravær skal «nøytraliseres» for å unngå ekstrabelastninger for enkeltpersoner med høyt fravær. Det er problematisk at det ikke er en plikt til å oppgi årsak til fravær og noen kan føle seg forpliktet til det for å sørge for unntak så det ikke går ut over egen enhet.

Det er etter min vurdering usikkert hvilken effekt en bonusordning vil kunne få i forhold til «økt produktivitet/effektivitet eller brukerorientering», jf HTA kap 3 pkt 3.6. Det anbefales derfor at prøveprosjektene etableres med hjemmel i HA del A § 4-6 om lokale forsøksordninger. Dette forutsetter enighet mellom partene. Det er likevel sentralt at organisasjonene lokalt støtter en slik ordning som etableres.

Dersom kommunen likevel vil etablere en ordning som innebærer eller vil kunne innebære en indirekte diskriminering, vil Likestillings- og diskrimineringsombudet (LDO) kunne avgi en tolkningsuttalelse av hvorvidt en nærmere definert ordning som er tenkt innført, vil være i strid med diskrimineringslovgivningen.

En slik uttalelse er likevel ingen garanti for at ordningen vil stå seg dersom en ansatt går til domstolene med påstand om at det har forekommet diskriminering. LDO sin tolkningsuttalelse vil imidlertid normalt bli tillagt betydelig vekt av domstolen.

Forslag til prosjekt

Det er en betydelig utfordring å designe et prosjekt som ivaretar medarbeidere med funksjonshemninger, kroniske eller langvarige sykdommer.

I utgangspunktet vil det være naturlig å tenke at disse medarbeiderne bør unntas fra motivasjonsordning pga mulig høyt fravær som ikke kan påvirkes. Dette ville kunne medføre at de ikke ville kunne nyte godt av en bonusordning, og dermed diskrimineres. Det kan likevel pekes på mulige løsninger som inkluderer disse medarbeiderne.

En kan se historisk på sykefraværet i hver enkelt enhet, f.eks de siste fire år, og forutsette at dette nivået fortsetter. På den måten fanges sykefravær som skyldes langvarige fravær opp, og vil i prinsippet ikke påvirke opp- eller nedgang. Dette danner så utgangspunktet for en belønning for enheten hvis nivået synker. Det må i prosjektperioden vurdere hvordan en håndterer medarbeidere som slutter eller begynner, og hvordan dette påvirker sykefraværsutviklingen i forhold til historikk.

I en løsning med individuell belønning, kan det være aktuelt å se historisk på den enkeltes sykefravær de siste fire år, for så å belønne nedgang fra dette nivået. Den samme forutsetningen om at nivået fortsetter må tas, og hvis det synker, utløses en belønning. Dette alternativet anses å by på store problemer, særlig fordi en på individnivå vanskelig kan ta denne forutsetningen siden individuelle svingninger i helsen slår rett ut på statistikken. Et annet alternativ kan være å la den enkelte medarbeider selv definere årsaken til fravær; enten som en del av en kroniske sykdom/funksjonshemning, eller som fravær av andre årsaker. Førstnevnte kategori unntas fra beregningsgrunnlaget for belønning, mens sistnevnte regnes med. Dette alternativet kan benyttes både ved enhetsbelønning, og ved individuell belønning, men er svært vanskelig å gjennomføre fordi den enkelte medarbeider ikke plikter å opplyse om fraværsgrunn og fordi det er vanskelig å alltid bestemme årsaken til et fravær.

Det ble i høringsnotat presentert en prosjektplan (uttrykt vedlegg). Denne var basert på foregående vurderinger. Det ble foreslått å etablere et forsøksprosjekt i hht Hovedavtalen §4-6 dersom det kunne oppnås enighet om dette med arbeidstakerorganisasjonene. Prosjektet burde foretas på enhetsnivå, og ikke på individnivå siden det er forbundet med store utfordringer å ta hensyn til funksjonshemmede, kronikere og medarbeidere med langvarig sykefravær ved individuell belønning.

Det ble foreslått at fire enheter forsøker en motivasjonsordning hvor en ser historisk på sykefraværet de siste fire år, og forutsetter at dette nivået fortsetter. Dersom sykefraværet synker etter nærmere bestemte kriterier, belønnes dette med en sum som fordeles likt mellom de ansatte. Det ble antatt at prosjektleder kunne bistå andre enheter fortløpende med bistand på bakgrunn av erfaringer med prosjektet. Dersom det hadde blitt ledig kapasitet, kunne prosjektleder arbeide med sykefraværsarbeid over hele kommunen.

Rådmannens vurdering og anbefaling

Det har vært gjennomført, og pågår omfattende arbeid med å redusere sykefraværet i Kristiansand kommune. Arbeidstakerorganisasjonene er viktige og konstruktive deltakere i disse prosessene.

KS-advokatene peker på at den mulige løsningen på å etablere en motivasjonsordning er å relatere den til Hovedavtalen, men at dette betinges av enighet mellom partene. Gjennom høringsrunden har det vist seg at det ikke foreligger tilslutning fra alle parter.

Etter en samlet vurdering anbefaler rådmannen å ikke gjennomføre forsøk med motivasjonsordning for nærvær, men intensivere arbeidet ytterligere i forhold til enheter med høyt sykefravær ved å etablere en innsatsgruppe med denne oppgave.

Punkt 166/12: Stortingsvalget 2013

Bilag

Saksprotokoll

Dato: 03.09.12
Saksnr.: 201204098-8
Arkivkode E: 010
Saksbehandler: Marianne O. Tronstad

Saksgang
Formannskapet
Bystyret

Møtedato
10.10.2012
24.10.2012

Storingsvalget 2013

Sammendrag:

Den offisielle valgdagen er mandag 9 september 2013, men bystyret kan bestemme at det skal holdes valg også søndagen før. Det anbefales ikke.

Bystyret anbefales å delegere til valgstyret å treffe avgjørelser vedrørende valget så langt det er anledning til det.

Forslag til vedtak:

1. Det avholdes valg kun mandag 9. september 2013.
2. Alle valglokaler i kommunen holder åpent fra kl. 09.00 til kl. 21.00.
3. Valgstyret gis myndighet til å treffe avgjørelser vedrørende valg så langt det er anledning til det.

Tor Sommerseth
Rådmann

Terje Fjellvang
Konstituert Organisasjonsdirektør

Trykte vedlegg: Ingen
Utrykte vedlegg: Ingen

Bakgrunn for saken:

En- eller to dagers valg

Valgdagen er fastsatt til mandag 9. september 2013. Valglovens § 9-2 gir bystyret anledning til å vedta at det også skal holdes valg søndagen før på et eller flere steder i kommunen. (Vedtak om å holde valg på søndag krever kun oppslutning fra minst 1/3 av representantene for å bli gyldig, dvs. minst 18 i Kristiansand.)

Det har ikke vært tradisjon for dette i Kristiansand, og det anbefales heller ikke denne gang. Grunnen til dette er at det medfører store ekstra kostnader å arrangere todagers valg, i tillegg er det anledning til å avgi forhåndsstemme helt frem til siste fredag før valgdagen. Det er dermed lite trolig at valgdeltakelsen vil øke ved å utvide valget til to dager

Åpningstider i valglokalene mandag 9 september 2013

Kommunestyret kan selv vedta utvidet åpningstid til kl. 21.00, dette ble gjennomført for første gang i Kristiansand ved kommune- og fylkesvalget i 2011. Rådmannen anbefaler at denne ordningen videreføres da tilbakemeldingene fra velgerne på utvidet åpningstid var entydig positive.

Delegering av ansvar og oppgaver

Det anbefales at bystyret delegerer til valgstyret å treffe avgjørelser vedrørende valget så langt det er anledning til det, jfr. Valglovens § 4-2. Det vil eksempelvis dreie seg om å oppnevne stemmestyrer og avgjøre når/ hvor det skal være mulig å avgi forhåndsstemmer. Slik delegert myndighet har vært gitt ved alle senere valg.

Punkt 167/12: Revidering av møtgodtgjøringsreglement

Bilag

Saksprotokoll

Redigert forslag møtgodtgj pr 01 01 13

Dato: 09.10.2012
Saksnr.: 201206447-4
Arkivkode E: 033
Saksbehandler: Maren Svenning

Saksgang
Formannskapet
Bystyret

Møtedato
17.10.2012
24.10.2012

Revidering av møtegodtgjøringsreglement

Valg- og honorarkomiteen vedtok i sitt møte 15.06.2012 sak 26/12 Godgjøring til politikere:

Valg- og honorarkomiteens innstilling:

1. Lønnsnivå A settes til snittet av de 10 største byene, unntatt Oslo, (jfr. tidligere ordning), med virkning fra 1/1-2013.
2. Endring i § 2 – leder øvrige hovedutvalg – tillegg: ”..og havnestyret.”

Som følge av dette må Reglement for møtegodtgjøring fremmes for godkjenning av bystyret.

Forslag til vedtak:

1. Bystyret godkjenner endringer i Reglement for møtegodtgjøring i henhold til Valg- og honorarkomiteens vedtak av 15.06.2012.

Tor Sommerseth
Rådmann

Terje Fjellvang
Økonomi- og organisasjonsdirektør

Trykte vedlegg:

Revidert reglement for møtegodtgjøring
Valg- og honorarkomiteens saksprotokoll av 15.06.12
Saksfremlegg av 07.06.12
Møtegodtgjøringsreglement vedtatt av bystyret 28.09.11

**Punkt 168/12: Interpellasjon fra repr. Odd A. Salvesen, PP, vedr.
"Frivillighetsentral i Vågsbygd"**

Saksgang
Bystyret

Møtedato
24.10.2012

Interpellasjon fra repr. Odd A. Salvesen, PP, vedr. "Frivillighetssentral i Vågsbygd"

Ordfører

I januar 2010 behandlet vi blant annet frivillighetssentraler i Kristiansand kommune. Blant disse lå Vågsbygd dårlig and med nesten 1600 kr. Timen, og senere nedlagt. Jeg og vi som har diskutert dette i Vågsbygd eldresenters brukerråd, har nå fått en forklaring til at dette gikk så dårlig. Slik jeg har forstått saken, fikk man en helt uegnet person til å lede denne driften, hvilket er avgjørende i enhver bedrift eller foretak.

Vågsbygd har vel i dag bydelenes største befolkning og det synes helt urimelig at man ikke skulle få til en effektiv utnyttelse i denne bydelen, hvilket hele brukerrådet er enige om.

Brukerrådet ber om et nytt forsøk, men hvor man legger stor vekt på hvem som skal lede dette i en prøveperiode på eks. 3 mnd.

Kan Ordføreren se noen mulighet for at en slik prøveperiode opprettes.

Odd A. Salvesen.
PP.

Punkt 169/12: Interpellasjon fra repr. Odd A. Salvesen, PP, "Unntak av havneavgift for Hestmanden og andre som driver på frivillighets basis"

Saksgang
Bystyret

Møtedato
24.10.2012

Interpellasjon fra repr. Odd A. Salvesen, PP, "Unntak av havneavgift for Hestmanden og andre som driver på frivillighets basis"

Ordfører

Jeg er relativt nylig innformert om at havnevesenet tar havneavgift av Hestmannen med kr. 300- pr. døgn. Dette ligger utenfor bystyrets avgjørelser, men jeg synes bystyret skal være innformert, og vi er så heldige at vi har havnestyrets leder med flere styremedlemmer i vårt bystyre. Når jeg nå tar opp saken, så er det for at havnestyret/bystyret skal være oppmerksom på at det gjennom alle tidligere år, har vært fritak for fartøyer som drives på frivillighets basis, eks.fullriggeren Sørlandet m. flere.. Det er en avgift som er innført de senere år, og virker urimelig på meg og Pensjonistpartiet. I tillegg til dette er Hestmannen lagt på en slik utsatt plass at den ikke kan ligge der vinterstid, og tar heller ikke kaiplass, men vil antagelig bli forfalt til Bredalsholmen for vinteren, med de kostnader dette innebærer. Det er havnevesenet som også er eier av Nodeviga, og her snakkes det om museumshavn, skal også disse fartøyer avgiftsbelegges, eller har kommunen tenkt å kjøpe dette område ?

Ordfører jeg forventer kun svar på Nodeviga i denne interpellasjonen, men ber om at Havnestyrets leder tar saken opp i det rette fora, og gir en tilbakemelding til bystyret.

Odd A. Salvesen.
Gruppeleder i Pensjonistpartiet.

Punkt 170/12: Interpellasjon fra repr. Vidar Kleppe, DEM, vedr. "Behov for å opprette et familie- og barnevernsutvalg I Kristiansand"

Saksgang
Bystyret

Møtedato
24.10.2012

Interpellasjon fra repr. Vidar Kleppe, DEM, vedr. "Behov for å opprette et familie- og barnevernsutvalg I Kristiansand"

Ærede ordfører,

Klient- og Barnevernsutvalget i Kristiansand ble av det politiske flertallet nedlagt i 2011. Etter den tid har antall saker økt i omfang noe som medfører at flere og flere saker blir behandlet uten "politisk innsyn" dette har eksempelvis medført at kontrollutvalget i Kristiansand har mottatt flere klager på saker som barnevernet "administrativt" i Kristiansand kommune har behandlet.

Etter deligasjonsreglementet i Kristiansand kommune er det helse-og sosialutvalget som har det overordnede ansvaret for barnevernstjenesten i kristiansand kommune. Den 11.mai 2011 vedtok Kristiansand bystyre følgende:

5 a) Helse- og sosialstyret:

Dagens klient- og barnevernsutvalg legges ned og fylkesmannen blir ankeinstans som i dag, men uten at ankene behandles i et politisk organ i kommunen.

(32/21)

5 c) Bystyret ber om at nedleggelsen av KBU og dets konsekvenser evalueres etter 2 år, slik at bystyret kan mene noe om det har vært hensiktsmessig med denne endringen.

(52/1)

Kan ordføreren garantere at dette viktige evalueringsarbeidet skal gjennomføres etter de tidsfristene som bystyret tidligere har vedtatt?

Kristiansand 9. oktober 2012

Vidar Kleppe
Demokratene

Punkt 171/12: Interpellasjon fra repr. Hans Petter Horve, MDG, vedr. "Grønne tak i Kristiansand"

Bilag

Svar til interpellasjon om grønne tak

Interpellasjon fra repr. Hans Petter Horve, MDG, vedr. "Grønne tak i Kristiansand"

Klimaendringer er en av de største utfordringene både globalt, nasjonalt og lokalt i årene fremover. Menneskeskapte og farlige klimaendringer gir mer ekstrem nedbør og befolkningsveksten gir mer fortetting. Et av svarene på disse utfordringene er grønne tak.

Grønne tak er en måte å bringe natur og by sammen – enten det er snakk om tak dekket av et tynt lag med sedumvekster eller ordentlige takhager med busker og trær.

Grønne tak har mange positive konsekvenser. De viktigste er at de skaper nye grøntområder for rekreasjon i en tett by, og at de har evnen til å holde på store mengder vann og slik avlaste kloakkanlegg og forhindre oversvømmelser ved mye nedbør. I tillegg kan grønne tak blant annet bidra til større biologisk mangfold, bedre luftkvalitet og energibesparelser.

København kommune er en av flere foregangskommuner på grønne tak. Der har grønne tak blitt innarbeidet i flere kommunale planer de senere årene. Blant annet har kommunen vedtatt et krav om at nybygg med takhelning på mindre enn 30 grader skal dekket med grønne vekster så langt det lar seg gjøre, og at man ved renovering av eksisterende bygg skal legge grønne tak på disse om forutsetningene er tilstede. København regner med at de har potensial til å dekke 325.000 m² med grønne tak innen 2015.

Miljøpartiet De Grønne mener at Kristiansand bør følge i Københavns fotspor å innføre tilsvarende ambisiøse krav og målsetninger om grønne tak. Dette vil være et viktig klimatilpasningstiltak og til glede for byens borgere. I en tettere by bør arealet benyttes mer enn en gang til mer en ett formål.

I prosjektet Framtidens byer har etablering av grønne tak vært et aktuelt og omtalt tema. Prosjektet har blant annet tidligere avsatt økonomiske midler til dette arbeidet.

Med bakgrunn i de beskrevne forhold ønsker jeg å stille ordføreren følgende spørsmål:

1. Vil ordføreren støtte et initiativ til etablering av flere grønne tak i Kristiansand?
2. Er ordføreren bekymret over konsekvensene klimaendringene vil medføre i årene som kommer?
3. Kommer ordføreren til å prioritere en ambisiøs og konkret miljø- og klimapolitikk i Kristiansand?

Med vennlig hilsen

Hans Petter Horve
Gruppeleder Miljøpartiet De Grønne

Punkt 172/12: Strømsheia. Vedtak av forslag til planprogram.

Bilag

Saksprotokoll

5. Avsnitt av kommuneplanen Strømsheia
4. Situasjonsskart Strømsheia
3. Referat oppstartsmøte Strømsheia
2. Oppsummering og sammendrag av merknader
1. Planprogram for Strømsheia

Dato: 09.10.2012
Saksnr.: 201205397-12
Arkivkode O: GNBN:
Saksbehandler: Isabel Lenzion

Saksgang
Byutviklingsstyret
Bystyret

Møtedato
25.10.2012
21.11.2012

Strømsheia. Vedtak av forslag til planprogram.

Sammendrag:

Strømsheia er på omtrent 211 daa. 105 daa er vist med kombinert formål for bebyggelse og anlegg i kommuneplanens arealdel (2011-2022). Resten av arealet er vist som førsteprioritet grøntområde.

Hensikten med planen er å etablere attraktive boliger (ca. 150-200 boenheter) i kombinasjon med kontorbaserte kompetansebedrifter (ca. 4000 arbeidsplasser).

Mål for utvikling av Strømsheia er følgende:

- Utvikle kvalitetsareal for kontorbygg og boliger
- Realisere et attraktivt og bærekraftig konsept med bolig og arbeidsplasser tett på
- Bygge opp om og styrke grunnlaget for Rona som bydelsenter
- Ivaretar kommunens og regionen mål om reduserte klimautslipp
- Bevare Strømsheia sin landskapsprofil mot Topdalsfjorden og Ronsbukta
- Gjøre strandsonen tilgjengelig for allmennheten med etablering av en kyststi

Bystyret vedtok den 21.3.2012 en prinsippsak for hele kommunen knyttet til områderegulering og valg av planform. Bakgrunnen for denne saken var å rydde i forhold til planform og å tilpasse omfang av områderegulering til kommunens kapasitet. Bystyret vedtok å endre planform for Strømsheia fra områderegulering til detaljregulering. Vurderingen knyttet til Strømsheia var som følger:

«Kommuneplanen stiller krav om områderegulering. Planen skal legge til rette for utvikling av boliger og næring. Det er flere eiere, hvilket tilsier behov for felles plan for alle eiendommene. Forholdet til hytter ved sjøen må avklares. Hvordan området forholder seg til/er koblet mot Rona senter og hovedvei må analyseres. Løsningene kan håndteres i en detaljplan og varigheten håndteres som bykvartalene ved å søke om forlengelse av planvedtaket.»

På bakgrunn av dette fremmer Strømsheia Næringsutvikling AS et planprogram som innebærer utfyllende analyser av planen virkning og trekker opp rammer for planprosessen. Analysene vil ta utgangspunkt i en videreføring av arbeidet med alternative skisser til plankonsept for detaljregulering av Strømsheia. Konklusjonene på analysene vil danne grunnlaget for utforming av en detaljreguleringsplan med plankart og bestemmelser.

Planprogrammet lå ute på høring i perioden 29.6.2012-7.9.2012.

Plan- og bygningsetaten mener at planprogrammet inneholder alle viktige punkter (som ble drøftet i oppstartsmøte den 22.5.2012) for å kunne gjennomføre en konsekvensutredning sammen med en detaljregulering.

Forslag til vedtak:

1. Bystyret vedtar forslag til planprogram for Strømsheia sist datert 2.10.12.

Ragnar Evensen
Teknisk direktør

Gunnar Stavrum
Plan- og bygningssjef

Trykte vedlegg

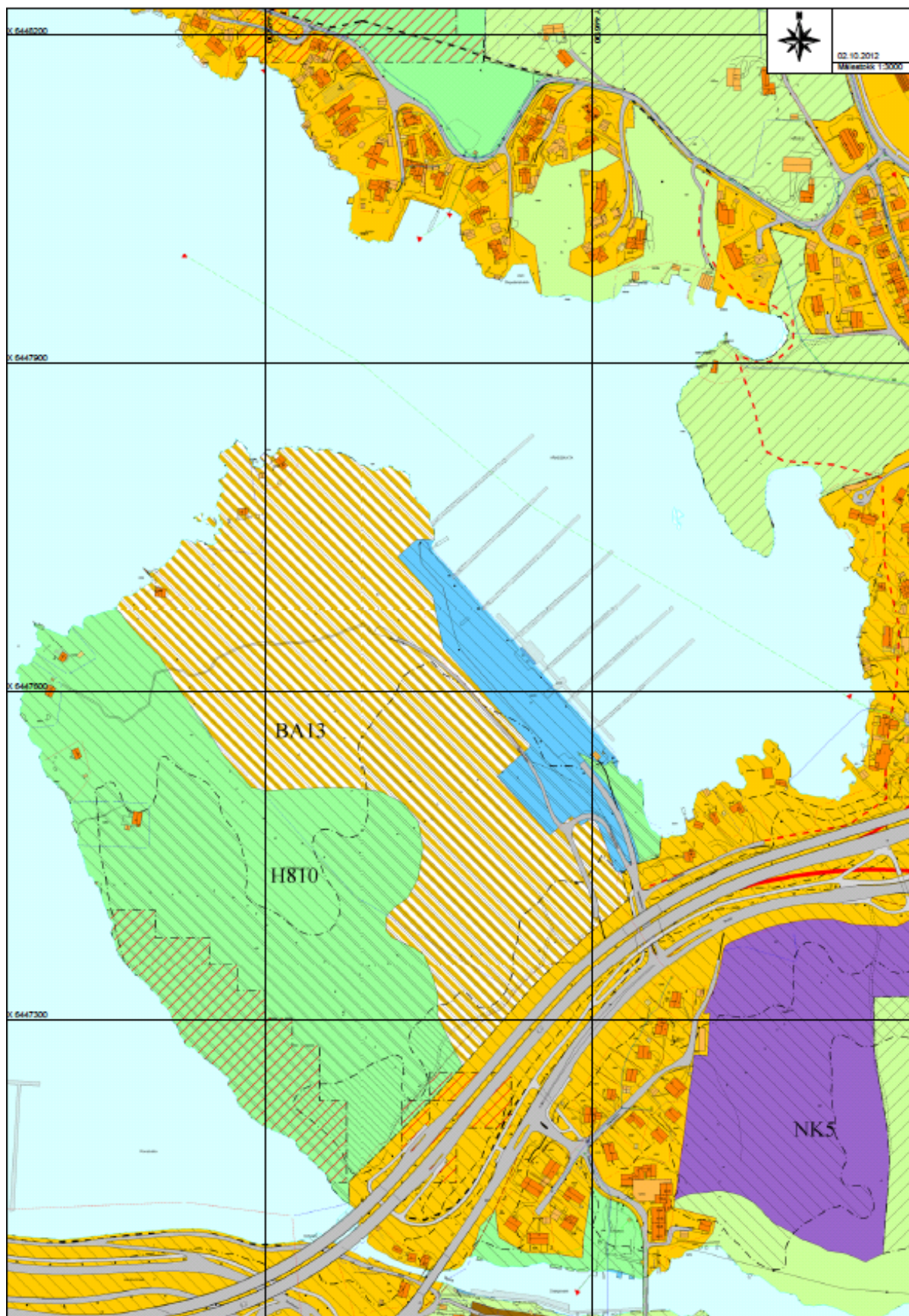
1. Forslag til planprogram – Strømsheia, sist datert 2.10.2012
2. Notat – oppsummering og sammendrag av merknader til planprogram, datert 4.10.2012
3. Referat fra oppstartsmøte, 22.5.2012
4. Situasjonsskart Strømsheia (Målestokk – 1:3500)
5. Avsnitt av kommuneplanen (2011-2022) (Målestokk – 1:3000)

BAKGRUNN FOR SAKEN

Forslag til planprogrammet – Strømsheia er utarbeidet av Rambøll, og fremmes på vegne av Strømsheia Næringsutvikling AS.

Strømsheia er på omtrent 211 daa. 105 daa er vist med kombinert formål for bebyggelse og anlegg i kommuneplanens arealdel (BA13) (2011-2022). Resten av arealet er vist som førsteprioritet grøntområde (H810).

Hensikten med planen er å etablere attraktive boliger (ca. 150-200 boenheter) i kombinasjon med kontorbaserte kompetansebedrifter (ca. 4000 arbeidsplasser).

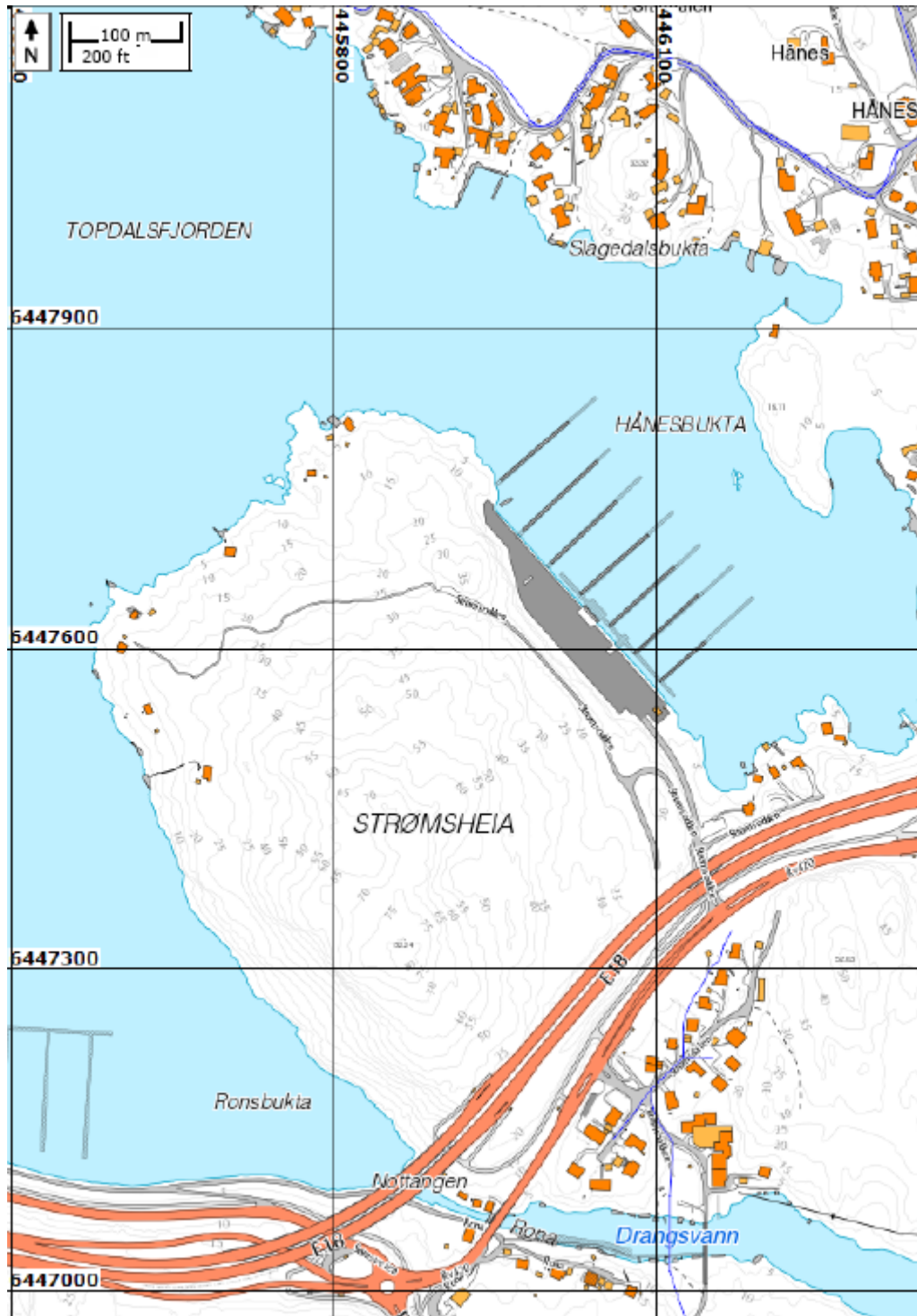

Avsnitt av kommuneplanen (2011-2022) – Strømsheia (BA13) (Målestokk – 1:3000)

Dagens situasjon

Strømsheia er i dag lite bebygget, og er fjellrik og skogkledd. Deler av arealet er vist som førsteprioritet grøntområde, resten er angitt som område for fremtidig bebyggelse i kommuneplanen.

Hånesbukta småbåthavn ligger inne i planområdet (500 båtplasser) samt 7 hytteeiendommer.

Situasjonskart Strømsheia (Målestokk – 1:5000)

For alle utredningsteamene vises det til forslag til planprogram for Strømsheia.

3D modell Strømsheia (utarbeidet av Rambøll)

PLANPROSESSEN

Kommuneplan

Strømsheia er på omtrent 211 daa. 105 daa er vist med kombinert formål for bebyggelse og anlegg i kommuneplanens arealdel (2011-2022). Resten av arealet er vist som førsteprioritet grøntområde.

Reguleringsplan

For Strømsheia eksisterer det ikke noen reguleringsplaner fra før men planen berører/innbærer følgende reguleringsplaner:

- Reguleringsplan for Hånesbukta – småbåthavn (Formål: Småbåthavn)
- Annet planarbeid i området: E18 Håneskrysset – utvidelse av krysset med en vestvendt rampe

Tidligere saksgang

Bystyret vedtok den 21.3.2012 en prinsippsak for hele kommunen knyttet til områderegulering og valg av planform. Bakgrunnen for denne saken var å rydde i forhold til planform og å tilpasse omfang av områderegulering til kommunens kapasitet. Bystyret vedtok å endre planform for Strømsheia fra områderegulering til detaljregulering. Vurderingen knyttet til Strømsheia var som følger::

«Kommuneplanen stiller krav om områderegulering. Planen skal legge til rette for utvikling av boliger og næring. Det er flere eiere, hvilket tilsier behov for felles plan for alle eiendommene. Forholdet til hytter ved sjøen må avklares. Hvordan området forholder seg til/er koblet mot Rona senter og hovedvei må analyseres. Løsningene kan håndteres i en detaljplan og varigheten håndteres som bykvartalene ved å søke om forlengelse av planvedtaket.»

Medvirkning og melding om oppstart

Før forslag til planprogram for Strømsheia ble sendt på høring hadde vi et oppstartsmøte med alle relevante etatene: Ingeniørvesenet, Parkvesenet og Plan- og bygningsetaten.

Det ble nøye drøftet hvilke vurderinger og analyser forslaget til planprogram skal innebære (se eget referat fra oppstartsmøte).

Planprogrammet lå ute på høring i perioden 29.6.2012-7.9.2012. Det kom inn 17 merknader. For oppsummering og kommentarer til merknadene henvises til notat fra Rambøll.

PLAN- OG BYGNINGSETATENS VURDERING AV FORSLAG TIL PLANPROGRAM

Strømsheia er et prioritert utbyggingsområde i vedtatt Regional plan for Kristiansandsregionen (2011-2050) som er en del av Areal og transportplanprosjektet. Strømsheia ligger i gåavstand fra Bussmetroens grunnlinje fra Trekanten i Vågsbygd til Rona. Lokalisering av kontorarbeidsplasser kan bidra til å redusere transportarbeidet og utslipp av klimagasser.

Gjennom en godt gjennomarbeidet detaljreguleringsplan samt konsekvensutredning (basert på forslag til planprogram) er det mulig å prosjektere/etablere attraktive boliger i kombinasjon med næring uten at disse formålene kommer i konflikt med hverandre.

Dette forhold kan bidra til å styrke prosjektets profil gjennom muligheten til å bo og arbeide i et felles nærmiljø.

Deler av planområdet er vist som prioritert grøntområde, resten er angitt som område for fremtidig bebyggelse og anlegg i kommuneplanen. Friluftsinnteresser er hovedsakelig knyttet til sjøen på nord- og vestsiden. Ved regulering vil det sikres muligheter for å gi allmennheten bedre tilgang til sjøen enn i dag. Kyststiforbindelser skal også sikres.

I naturbasen er det ingen registreringer i planområdet. Skråningen ut mot Ronsbukta har noe rikere vegetasjon. Det finnes artslister for karplanter fra området. Det er registrert en rødlistet sopp, sleip kastanjemusserong i 1987 (T. Torjesen) og en rødlistet sommerfugl, *Triaxomera parasitella* fra 1977, jf. Artsdatabanken. Området har ikke vært kartlagt i forbindelse med biologisk mangfoldregistreringene i Kristiansand. Kartlegging av naturmiljøet gjennomføres som en del av KU. I forbindelse med dette er det behov for en vurdering av artsforekomster iht. Naturmangfoldloven (prinsipper i §§ 8 til 12).

Planområdet berører marginale skog- og utmarksområder.

Den grønne heia sammen med den vestlige delen som danner innløpet til Rona beholdes. De største negative konsekvensene er endring av landskapsbildet mot nord/nordøst som er synlig fra Hånes, Topdalsfjorden og E18. Det forutsettes at utbygging utføres på en mest mulig skånsom måte. Det anbefales å utarbeide en landskapsanalyse, hvor det blir vurdert om tilpasning til landskap og omkringliggende grønnstruktur (tilrettelegging for rekreasjon og friluftsliv inkluderes). Det skal beskrives avbøtende tiltak og anbefales løsninger for avslutning av skråninger, avslutning mot terreng for å redusere evt negative konsekvenser. Anbefalingene skal bli benyttet som grunnlag for utforming av reguleringsplanen.

Det er påvist sulfidholdige masser innenfor deler av Kristiansand. Ved anleggsarbeid vil boring og sprengning gi borestøv og oppkjust fjell. Dersom bergartene inneholder sulfid, kan disse ved kontakt med vann og luft omdannes til svovelsyre. Svovelsyren vil gi redusert pH i vann. Fare for forurensning er avhengig av hvordan utplanering av området foregår og hvordan overvann med mer håndteres. Det er av avgjørende betydning for vannkvalitet i nedbørsfeltene at det stilles krav til tiltak både i anleggsperioden og etter utbygging slik at en unngår forurensning av grunnvann og overflatevann.

Ift. sprengningsmasser skal det i KU stilles krav til avskjerming av avbøtende tiltak ift. støv, støv, rystelser (iht. T-1521 – retningslinje for behandling av støv i arealplanlegging).

KU skal belyse løsninger for intern og ekstern infrastruktur, særlig tilknytting av den fremtidige interne vegen på Strømsheia til det allerede eksisterende vegsystemet. Det skal

bli gjort vurderinger av nødvendig kapasitet for intern og ekstern infrastruktur samt anlegg knyttet til teknisk infrastruktur inn i området, herunder vann, avløp, tele/kabel, el-forsyning. På toppen av Strømsheia ligger et fornminne som ikke skal bli berørt av utbyggingen. Endelig vurdering ift. kulturminner og evt. behov for registreringer avklares med kulturminnemyndighetene.

Ved regulering til bolig skal barn og unges interesser bli ivaretatt (trafikksikkerhet, sikring av leke og utearealer, trafikksikker skoleveg). Det anbefales å belyse barn og unges interesser i KU med hensyn til skoletilbud, barnehagedekning og trafikksikker skoleveg.

I detaljplan skal det beskrives og kartfestes barnehager med dagens og framtidig situasjon, skoletilbud på barne- og ungdomstrinnet, framtidig skolekapasitet, avstand til skolene og vurder trafikkikkerhet for barn ned til 5 år.

Dagens elevprognose viser at kommunen må utvide kapasiteten på ungdomstrinnet ca. 2022. Dette er før evt. elever fra Strømsheia. De er ikke med i dagens prognose.

Avstanden til nærmeste bebyggelse i Strømsdalen er ca. 150 m og minste avstand til bebyggelsen mot Hånesbukta er under 400 m.

Sju hytteeiendommer vil bli sterkt negativt berørt. Det anbefales å involvere hytteeiere tidlig i planfasen gjennom f.eks. fellesmøtter, infomøter etc.

Den kommunale båthavnen vil bli berørt. Deler av dette arealet er avsatt til parkering/opplag for småbåthavn, og er tiltenkt parkering for opplagshengere og parkering i framtiden. Det anbefales å etablere god dialog med småbåthavnkontoret for å drøfte bl. a. evt. avtale om erstatningsareal, støyproblematikk og brannikkerhet.

Området har en svært strategisk beliggenhet, tett på Rona senter. Det er viktig at byggeområdet får en høy utnyttelse, men samtidig beholder et godt bomiljø og bokvalitet. Arealet er på 105 dekar. Det ble vist at det er mulig å etablere et signalbygg ved infallsporten til byen. Det skal gjennomføres en vurdering ift. høyder på bebyggelsen i KU.

Deler av området er avsatt som framtidig byggeområde i gjeldende kommuneplan. Det var tenkt til boligformål for å bygge opp om Rona som bydelssenter. Sett i forhold til samordnet areal- og transportplanlegging, er det mer riktig å etablere kontorarbeidsplasser.

Sydlig del av området er innenfor 500 meter fra metrostopp. Arealet har god kollektivdekning. Virksomheten vil imidlertid trolig også medføre økt trafikk.

Det kan ligge til rette for etablering av atkomst under Strømsdalen bru og tilkobling til E 18 ved Rona og Hånes.

Byggeteknisk forskrift (TEK10) stiller krav til at alle nye bygninger som er beregnet for varig opphold skal oppføres med radonforebyggende tiltak, slik at innstrømming av radon fra grunn begrenses. Radonforebyggende tiltak vil bli utført i henhold til krav i byggeteknisk forskrift.

Områder for etablering av næring krever tilstrekkelig tilgang på brannvann. Dette må ivaretas allerede i detaljplanfasen.

Plan- og bygningsetaten mener at planprogrammet inneholder alle viktige punkter (som ble drøftet i oppstartsmøte den 22.5.2012) for å kunne gjennomføre en konsekvensutredning sammen med en detaljregulering og anbefaler at forslag til planprogram vedtas.

Isabel Lenzion
9.10.2012

Punkt 173/12: Rv 9 - Gartnerløkka - Jørgen Moes gate. Detaljplan. Sluttbehandling

Bilag

Saksprotokoll

2. Bestemmelser datert 25.09.2012
9. Alle skriftlige innspill - Statens vegvesen
8. Notat med innspill, medvirkningsprosess datert 26.09.2012
7. Statens vegvesens innspill og kommentarer til innkomne merknader
6. Illustrasjon støy - utsatte bygninger - eiendommer
5. Illustrasjon støy - støykart
4. Tekniske data
3. Planbeskrivelse
1. Detaljplan datert 25.09.2012

Rv9 Gartnerløkka Jørgen MoesGT VEDLEGG alle skriftlige innspill

Dato: 14.09.2012
Saksnr.: 201114371-28
Arkivkode E: L12
Saksbehandler: Mirza Lejlic

Saksgang
Byutviklingsstyret
Bystyret

Møtedato
08.11.2012
21.11.2012

Rv 9 - Gartnerløkka/Jørgen Moes gate. Detaljplan. Sluttbehandling

Sammendrag:

Statens vegvesen er forslagstiller for forslag til detaljplanen som er utarbeidet i samarbeid med Kristiansand kommune.

Detaljplanen skal tilrettelegge for en mer bærekraftig byutvikling gjennom tiltak som:

- eget kjørefelt for buss inn mot sentrum
- oppgradering av holdeplasser og breddeutvidelse av gang- og sykkelvegen på ovennevnte strekningen
- det etableres flere sikre fotgjengeroverganger på strekningen (ved Kirkegården, bryggeriet og Olaf Isaahsens gate)

Virkning av planen og influensområdet er veldig stor. Noen negative virkninger i forbindelse med fremkommelighet/ trafiksikkerhet kan oppstå i byggeperioden. Plan- og bygningsetaten vurderer og oppfatter detaljplanen og planlagte tiltak som et viktig midlertidig prosjekt. Prosjektet er viktig for kollektivtrafikk og gang- og sykkelforbindelser i påvente av realiseringen og ferdigstillelse av flere andre viktige vegprosjekter og disse planene er en del av en samlet plan for Bypakke Kristiansand.

For de som beveger seg til fots er undergangen under jernbanen ved Jørgen Moes gate en viktig snarvei. Parallelt med nye tiltak og utbyggingen av detaljplanområde blir det viktig med etablering av nødvendig standard og forbedringstiltak på undergangen under jernbane ved Jørgen Moes gate og undergangen ved (gang- og sykkelveien) Rv9.

På denne måten vil det også under anleggsfasen være bedre fremkommelighetsmuligheter og trafiksikkerhet langs Rv9/ Setesdalsveien. Dette gjelder spesielt skolebarn, eldre og funksjonshemmede.

Forslag til vedtak:

1. Detaljplan og planbestemmelser for Rv9 Gartnerløkka – Jørgen Moes gt. datert 25.09.2012 vedtas.
2. I byggeperioden skal standard for undergangen under jernbane ved Jørgen Moes gate og undergangen ved (gang- og sykkelveien) Rv9 forbedres med nødvendig tiltak for å sikre bedre fremkommelighetsmuligheter for gående og syklende.
3. Punkt 1.1 Støy i fellesbestemmelser utvides slik at det angis for hvilke boligeiendommer det skal gis tilbud om lokal skjerming og/ eller fasadetiltak (i samsvar med tabell 3 i Planbeskriveslen).

Teknisk direktor
Ragnar Evensen

Plan- og bygningssjef
Gunnar Stavrum

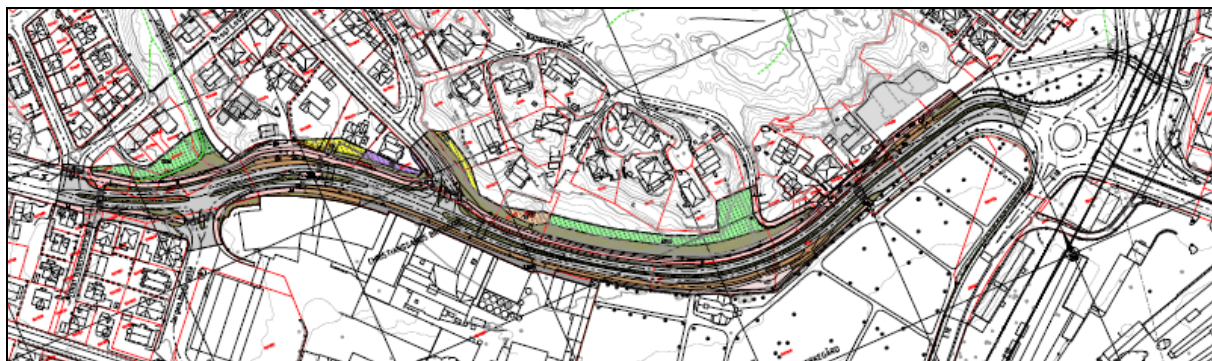
Trykte vedlegg:

1. Detaljplan datert 25.09.2012
2. Bestemmelser datert 25.09.2012
3. Planbeskrivelse
4. Tekniske data
5. Illustrasjon støy - støykart
6. Illustrasjon støy – utsatte bygninger/ eiendommer
7. Statens vegvesens innspill og kommentarer av innkomne merknader
8. Notat med innspill, medvirkningsprosess datert 26.09.2012
9. Alle skriftlige innspill – Statens vegvesen

Bakgrunn for saken:

Riksveg 9 er en del av overordnet veinett og samtidig viktig element i byens infrastruktur. Det er mye trafikk til og fra Kvadraturen på grunn av pendling og langtransport. Blandingstrafikken er belastende for lokalmiljøet og det er nødvendig med forbedringstiltak og samtidig forbedre fremkommelighet med kollektivtrafikk til Kvadraturen.

Planområde

Forholdet til andre planer:

- Vedtatt kommunedelplan for E39

Kommunedelplan for E39 fra 2005 er formelt og fortsatt gjeldende plan. I følge den skal det etableres en forlengelse i tunnel av E18 i Baneheia, som skal munne ut i et kryss nederst i Setesdalsveien, innenfor planområdet for planforslaget. Dette er ikke lengre aktuelt etter valgt konsept om Ytre ringvei/ Konseptvalgutredningen/ KVVU – 2040.

- Konseptvalgutredningen/ KVVU – 2040

Konseptvalgutredning for Samferdselspakke for Kristiansandsregionen har vært på høring høsten 2011. Rapporten anbefaler at konseptet Ytre ringveg legges til grunn for videre planlegging. Med en slik ringvei vil riksvei 9 forbindes i et kryss ved Krossen. Videre foreslås det å flytte riksvei 9 til en trase gjennom Ledningedalen til et kryss med E39 i Hannevika. Dette vil på sikt bety stor avlastning av Riksvei 9 gjennom Grim, og strekningen Gartnerløkka – Jørgens Moes gate.

- Regionplan Agder 2020

Under hovedmålet kommunikasjon, er kollektivtrafikk og sykkelbruk nevnt spesielt. Det er et hovedtiltak å gjennomføre forpliktende areal- og transportplanlegging i alle byområder. Videre er det sagt at kollektivtrafikkens konkurransevne må styrkes, slik at flere får en reel mulighet til å velge kollektivtilbud. Sykkel og fotgjengertrafikk er en viktig del av en fremtidsrettet transportstrategi sett fra klima-, reiselivs- og folkehelseperspektiv. Det skal tilrettelegges for et attraktivt tilbud av sykkelruter, turveger og sykkel som transportmiddel.

- Sykkelhandlingsplanen for Kristiansandsregionen 2011 – 2020

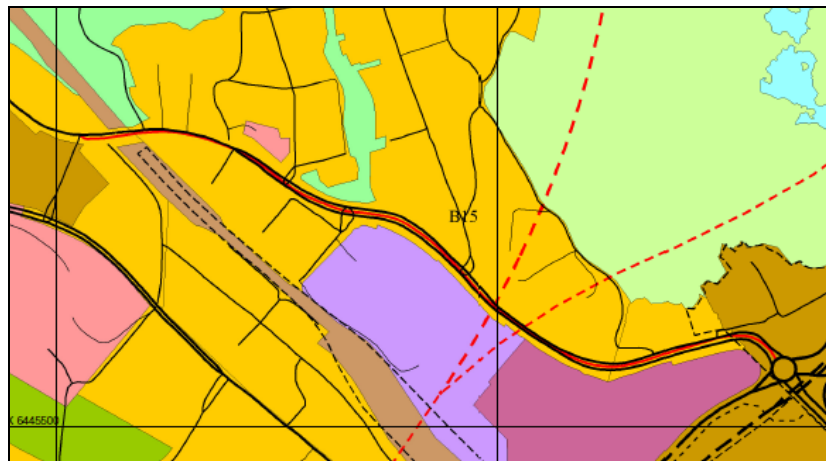
Riksveg 9 er del av hovedsykkelvegnettet som er de viktigste sykkelstrekningene i regionen. Viktige, fordi de binder sammen regionen og / eller har høy sykkeltrafikk . For dette nettet skal det bygges enten sykkelveg med fortau, der det er stor sykkeltrafikk eller dårlig sikt, kombinert gang og sykkelveg, sykkelfelt.

I sentrumsområder kan en ha blandet sykkeltrafikk og biltrafikk. Riksveg 9 er også del av det nasjonale sykkelrutenettet, sykkelrute 1. Utarbeidelse av sykkelhandlingsplanen for Kristiansandsregionen er del av arbeidet med Interreg IV, Nordiske Sykkelbyer.

- Regional plan for Kristiansandsregionen 2010 – 2050

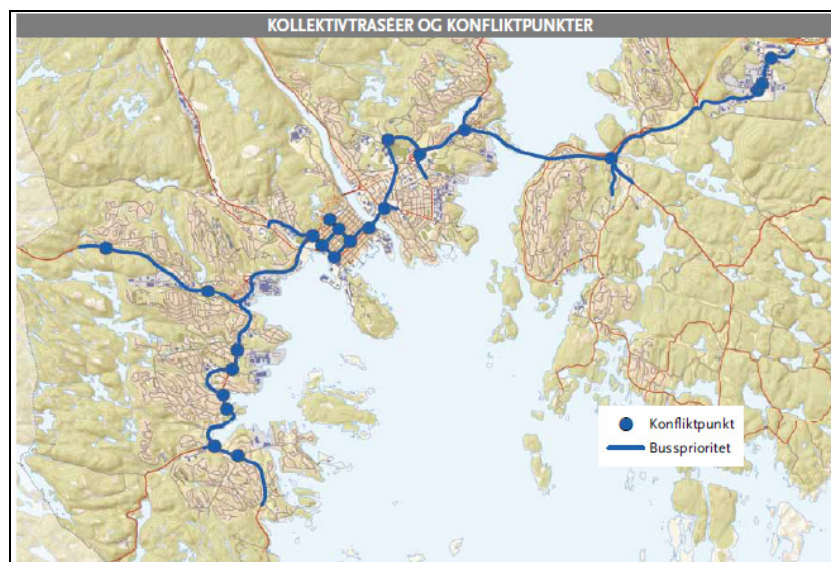
Riksveg 9 inngår i det som omtales som en del av Kollektivtrafikkens regionale stamvegnett og sammenhengende regionalt sykkelvegnett. Riksveg 9 fra Europavegen og opp til Vennesla, er som del av stamvegnettet, anbefalt omfattende prioriteringstiltak for kollektivtransport.

- Kommuneplan 2011 – 2022

Utsnitt – vedtatt kommuneplan

For nedre del av Setesdalsveien/ Rv9 er det behov for å reservere plass for fire felt, gitt at trafikktviklingen fortsetter eller at det legges til rette for hinderfri fremføring av buss ved bruk av kollektivfelt.

Grunnlinjen for bussmetroen er vist på plankartet. Etterfølgende planarbeid skal dokumentere at hensynet til kollektivtrafikkens fremkommelighet er forsvarlig ivaretatt på kort og lang sikt.

- Kommunedelplanen for Kvadraturen

Nedre del av Rv 9 ligger i nytt forslag til Kommunedelplanen for Kvadraturen. Forslaget til Kommunedelplanen for Kvadraturen er under et nytt offentlig ettersyn med høringsfrist innen 2. november 2012.

- Bypakke Kristiansand

Bystyret har vedtatt Bypakke Kristiansand i møte 23.05.2012, saks nr. 81/12. Bypakken baseres på konklusjonene i KVV/KS1 – prosess i Kristiansandsregionen, Regional plan for Kristiansandsregionen, Bussmetrovisjonen og Sykkelhandlingsplan for Kristiansandsregionen. Byens transportutfordringer skal ha hovedfokus i pakken. Nødvendige virkemidler og tiltak i Kristiansandsregionen skal inngå.

- Planstrategi for Kristiansand 2013 -2015

Planstrategi for Kristiansand 2013 -2015 handler mye om Byutvikling og fremtidige transportløsninger. Det betyr nødvendig koordinering av tiltak og planer gjennom bypakke for Kristiansandsregionen som inkluderer Statens vegvesens planer for stamsykkelvei, kollektivtraseer, omkjøringsvei, vei til Kjevik samt kommunal gåstrategi, reguleringsplan Gartnerløkka mm.

- E18/ E39 Gartnerløkka –Meieriet - Breimyrskrysset

Planprosess er startet og det jobbes med en planprosjekt organisering. Oppstart av planen med forslag til områdeavgrensning og planprogram vil komme på våren 2013.

- Reguleringsplan Setesdalsveien 24A-Frobusdalen (plan nr.895)

Reguleringsplan for ungdomsboliger i Setesdalsveien 24A-Frobusdalen viser løsning for videreføring av gang-/sykkelveg og adkomst til boliger. Planavgrensningen for de to planene er lagt slik at de støtter til hverandre.

- Områderegulering for Grimsmoen

Områderegulering for Grimsmoen er under planbehandling. Planavgrensningen for de to planene er lagt slik at de støtter til hverandre.

Innkommne merknader til offentlig ettersyn:

Vest- Agder Fylkeskommune

Har ingen spesielle merknader til planforslaget.

Nedre Møllevannsveien vel v/ Jørn Kjetil Jacobsen

Styret i Nedre Møllevannsveien Vel har sett på de planer som nå foreligger for nedre del av Setesdalsveien og er positivt til at forholdene bedres for kollektivtrafikk, gående og syklende. Samtidig ønsker vi å få fram at vi er sterkt imot enhver tanke om å lage firefelts vei fra Gartnerløkka til Krossen, en utvidelse som eventuelt vil splitte en bydel i to på en helt uakseptabel måte.

Etter vår oppfatning er rundkjøringen på Gartnerløkka en vesentlig årsak til trafikkproblemene i Setesdalsveien. Trafikken inn til sentrum står i rundkjøringen og blokkerer alle veier inn. Økt kapasitet for nordgående trafikk må skaffes utenfor Gartnerløkka og Setesdalsveien, og vi ser med tilfredshet at det planlegges en alternativ vei i Ledningedalen.

Mye av trafikken på Setesdalsveien kommer fra Tinnheia. Vi stiller oss derfor undrende og uforstående til at den nye veien som skal bygges fra E-39 i Kolsdalen og opp til Tinnheia, ikke skal brukes av trafikk fra Tinnheia til østgående hovedvei inklusiv bysentrum. I sin tid ble denne veiplanen til for å avlaste nedre del av Setesdalsveien ved å ta bort en del av den trafikken som kommer fra Tinnheia. Vi har vanskelig for å forstå hvorfor veien, som nå snart er bygd, ikke skal brukes til det som opprinnelig var begrunnelsen?

Plan- og bygningsetatens kommentarer:

Plan- og bygningsetaten vurderer og oppfatter detaljplanen og planlagte tiltak som et viktig midlertidig prosjekt. Prosjektet er viktig for kollektivtrafikk og gang- og sykkelforbindelser i påvente av realiseringen og ferdigstilling av flere andre enda viktige prosjekter:

- E18/E39 Gartnerløkka – Meieriet – Breimyrskryset
- Ledningsdalen – forbindelse Rv9/ E39
- Detaljplan for Jørgen Moes gate – Grimtorv

Disse planene vist ovenfor er en del av en samlet plan for Bypakke Kristiansand.

Detaljplanen skal tilrettelegge for en mer bærekraftig byutvikling gjennom tiltak som:

- eget kjørefelt for buss inn mot sentrum
- oppgradering av holdeplasser og breddeutvidelse av gang- og sykkelvegen på ovennevnte strekningen

Normann Ruder Waage, Setesdalsveien 44

Eier av Setesdalsveien 40,42 og 44 og kan ikke se at planforslaget ivaretar nærmiljøet, da det ikke foreligger noen forslag til skjerming av støy, innsyn og andre ulemper som har pågått i mange år. Busstoppet ved Grimsbekken som grenser til ovennevnte eiendom har stor trafikk for av og påstigende. Ventende påstigende benytter eiendommen som urineringsplass spesielt i helgene, hvor en også finner knuste flasker og annet søppel både og utenfor gårdstunet. I forslaget skal det lages innbydende busstopp, noe som de er positive til under forutsetning av at eiendommen skjermes. Forslag til skjerming: Stabbesteinene i granitt som står langs eiendommen til steinvelvsbrua ved Grimsbekken tilhører gnr. 151 bnr. 1696.

I mellom stabbesteinene kan en godta at det legges naturstein på en slik måte at stabbesteinene fremheves. Over avsluttes det med herdet glass i ramme med stolper tilpasset stabbesteinene og naturstein. Dette vil gi busstoppet en utforming som blir estetisk riktig og vil være skjemende for eiendomens anførte plager. Rekkverk over broa bør ha tilsvarende skjerming for støy og innsyn.

Grimsbekken er en tragedie slik det ser ut i dag, det fremsettes et sterkt ønske om at bekken og område rundt får en standardheving i forhold til dagens tilstand.

Plan- og bygningsetatens kommentarer:

Det er i forbindelse med reguleringsplanarbeidet gjennomført en kartlegging og utredning av støyproblematikken på strekningen. I følge denne vil deres eiendom ikke være blant eiendommene som har krav på støyskjerming som følge av denne planen. Støy kan oppleves sjenerende selv om det ifølge regelverket ikke overskrider de grensene som utløser krav til støyskjerming. I vedlagt planbeskrivelse og støyutredning vises til alle vurderinger, konsekvenser og nødvendige tiltak. Neste fase blir detaljerte tekniske og landskapsplaner. Plan- og bygningsetaten vil anbefale kontakt med Statens vegvesen.

Torunn Lauvdal, Setesdalsveien 25

Foreslår at 40-sonen utvides til å gjelde fra Sigurds Lies gt til Gartnerløkka, og at det plasseres en fartsmåler i bakken ned mot fotgjengerfeltet ved Grimsvollen, i retning mot byen. En annen bakgrunn er at området er svært støybelastet, og at trailere kjører svært fort om natten, noe som øker støyen og ubehaget for beboerne langs Rv9.

Plan- og bygningsetatens kommentarer:

I planen tas det hensyn til støy. Det vises til videre planlegging i område som vil starte om kort tid. Ledningsdalen – forbindelse Rv9/ E39 vil i fremtiden avlaste Setesdalsveien for mye av tungtrafikken/ trailere..

Jørn Arnold Jensen, Prost Lassens gate 11

Ett av de mest karakteristiske elementene i området er en fin klynge av trær i krysset mellom Setesdalsveien og Grimsvollen. Trærne gir identitet til stedet, samtidig som de demper støy og skjerner for utsyn til biltrafikken. Det bes at disse trærne bevares som en vakker del av grøntområdet i et veikryss med mange syklende og gående.

Plan- og bygningsetatens kommentarer:

Trærne er ikke blitt nøyaktig innmålt i forbindelse med reguleringsplanarbeidet og det er derfor vanskelig å si med 100% sikkerhet at ingen av dem vil måtte vike for å få gjennomført anleggsarbeidet. Statens vegvesen har som mål at denne treklyngen skal kunne bli stående. Under planleggingen av anleggsarbeidet vil det ses på hvilke tiltak som må settes inn for å bevare trærne (merking og eventuell fysisk beskyttelse).

Fylkesmannen i Vest- Agder, Miljøvernavdelingen

Planområdet grenser til Grimsbekken, som er et lokalt viktig bekkedrag. Friområde F2 og annen veggrunn – grøntareal grenser til bekken. Det er ikke beskrevet i bestemmelsene hva som skal gjøres innenfor disse to områdene. F2 er vist som anlegg- og riggområde helt ned til bekkedanten. Det antas at området er tenkt benyttet til mellomlagring av masser og plassering av anleggsmaskiner. For å redusere faren for avregning fra massene ut i bekken og for å hindre utfylling i bekken, bør anleggs- og riggområdet som et minimum avgrenses på oversiden av eksisterende sti langs bekken. Det minnes om at det er kantvegetasjon langs vassdrag er gitt en særskilt beskyttelse gjennom vannressursloven §11. Tiltak som innebærer fjerning av kantvegetasjon ut over skånsom uttak av enkelttrær avklares med Fylkesmannen på forhånd. Hvis arbeidet innebærer mindre tiltak i selve bekken, må dette avklares med Fylkeskommunen.

I kapittel 6.6.1 i planbeskrivelsen er det gjort noen vurderinger knyttet til naturmiljø og naturmangfoldloven. Det gis råd om at det i vurderingene vises til relevante paragrafer i naturmangfoldloven (§§ 8 -12).

En må være oppmerksom på at det har kommet en ny retningslinje for støy i arealplanleggingen, T-1521, utgitt av Miljøverndepartement, juli 2012.

Fylkesmannens samfunnsavdeling har ikke hatt anledning til å gå gjennom reguleringsplanen med hensyn til juridisk sjekk av plankart og bestemmelser.

Plan- og bygningsetatens kommentarer:

For bestemmelsen til F2 skal følgende tekst legges til § 3.1, andre avsnitt:

"Det skal som midlertidig anleggsområde benyttes til veg for fremføring av utstyr og materiell i forbindelse med vegarbeidene."

Kantvegetasjon langs Grimsbekken er beskyttet gjennom vannressursloven §11. Der stien ligger parallelt med Grimsbekken vil den være avgrensning for anleggsområde (endring i detaljreguleringsplan). For området som ligger nærmest brua vil det være behov for å føre frem maskiner og utstyr i forbindelse med tiltak på brua/kulverten. (Statens vegvesen ved seksjon for Bruvedlikehold har planer om å utbedre rørene Grimsbekken går i under Rv 9.) Kap. 6.6.1 Naturmiljø og vurdering i forhold til naturmangfoldloven revideres slik at henvisning til relevante paragrafer tas med.

Prinsippene i naturmangfoldlovens §§8-12 er vurdert i saken.

Med hensyn til § 8 Kunnskapsgrunnlaget:

Området er tidligere godt undersøkt med hensyn til naturmangfold. Resultater av registreringer ligger i kommunens naturbase og i artsdatabanken.

Det foreligger ingen registreringer av verdifulle arter som blir berørt av tiltaket.

Forholdet til naturmangfoldlovens §8-12 anses å være i tilstrekkelig grad belyst.

Vedrørende henvisning til Retningslinjer for støy i arealplanleggingen T-1442 i § 1.1. Navnet på retningslinjen ble endret i sommer til T-1521. Den er siden blitt endret igjen til T-1442 (2012).

Leif Arild Jakobsen, Banehaveveien 11A (9)

Trafikkmengden, også tungtrafikken, har økt merkbart de senere årene. Dette medfører naturligvis økt støy, med de ulemper dette har for nærliggende bebyggelse. I dette miljømessige tiltaket vil støyskjerming være et viktig element. For vår eiendom er støyverdiene anslått å ligge tett opptil verdier som krever tiltak.

En støyskjerm er beregnet til å gi god effekt, og vi ønsker derfor for videre planlegging, at det inngår i planene for vår eiendom. Veien slik den ligger i dag gir et svært høyt støynivå når tunge kjøretøy passerer kumlokk som ligger i veibanen. Den nye planen legger opp til utvidelse med blant annet kollektivfelt. Det vil være fornuftig i den videre planleggingen, å unngå at kummer plasseres i direkte i veibanens hjulspor. Dette vil i seg selv ha en stor støybegrensende effekt for hele strekningen.

Plan- og bygningsetatens kommentarer:

Det er i forbindelse med reguleringsplanarbeidet gjennomført en kartlegging og utredning av støyproblematikken på strekningen. I følge denne vil deres eiendom ikke være blant eiendommene som har krav på støyskjerming som følge av denne planen. Støy kan oppleves sjenerende selv om det ifølge regelverket ikke overskrider de grensene som utløser krav til støyskjerming. I vedlagt planbeskrivelse og støyutredning vises til alle vurderinger, konsekvenser og nødvendige tiltak. Neste fase blir detaljerte tekniske og landskapsplaner. Plan- og bygningsetaten vil anbefale kontakt med Statens vegvesen.

Solholmen skole v/ Rektor, 16.05.2012, uttalelse til plandokumenter

Rektor er generelt skeptisk til utvidelsen av veien mot rundkjøringen på Grim. Dette vil medføre bredere vei for elever å krysse på vei til skole og fritidstilbud.

Dessverre er det slik at mennesker tar minste motstandsvei - hvis de ikke blir "overvåket". Rektor er redd for at det med økning av trafikk - særlig den tunge mot avfallsbrenneriet og bredere vei uten lettere adkomst/tvungen adkomst over eller under veien vil kunne medføre at det skjer en ulykke som vi ikke vil ha. Møtet mellom myke og harde trafikanter har som

regel bare et utfall. Rektor ønsker i planen en gjennomgang av under og overganger - Sebra overganger, og hva man må gjøre for å hindre ulykker i en hektisk hverdag hvor barn ferdes i rushtidskøer. Både barn og bilførere/ buss/ tungtransport vil ønske å komme seg frem så fort som mulig. Det er gjerne da "konflikten" oppstår. Dette må vi for alt i verden unngå.....!

Plan- og bygningsetatens kommentarer:

Detaljplanen skal tilrettelegge for en mer bærekraftig byutvikling gjennom tiltak som:

- eget kjørefelt for buss inn mot sentrum
- oppgradering av holdeplasser
- breddeutvidelse av gang- og sykkelvegen på ovennevnte strekningen
- i planen vises til flere sikre (Sebra overanger) fotgjengeroverganger på strekningen (ved kirkegården, bryggeriet og Olaf Isaahsens gate)

I planbeskrivelsen vises til vurdering av ulykker i perioden 2003 – 2011. Det er mål om økt trafiksikkerhet, tilrettelegge for alle og universell utforming.

Bystyret har vedtatt Bypakke Kristiansand i møte 23.05.2012, saks nr. 81/12.

Bypakken baseres på konklusjonene i KVU/KS1 – prosess i Kristiansandsregionen, Regional plan for Kristiansandsregionen, Bussmetrovisjonen og Sykkelhandlingsplan for Kristiansandsregionen. Byens transportutfordringer skal ha hovedfokus i pakken. Nødvendige virkemidler og tiltak i Kristiansandsregionen skal inngå.

- Planstrategi for Kristiansand 2013 -2015

Planstrategi for Kristiansand 2013 -2015 handler mye om Byutvikling og fremtidige transportløsninger. Det betyr nødvendig koordinering av tiltak og planer gjennom bypakke for Kristiansandsregionen som inkluderer Statens vegvesens planer for stamsykkelvei, kollektivtraseer, omkjøringsvei, vei til Kjevik samt kommunal gåstrategi, reguleringsplan Gartnerløkka mm.

- E18/ E39 Gartnerløkka –Meieriet - Breimyrskrysset

Planprosess er startet og det jobbes med en planprosjekt organisering. Oppstart av planen med forslag til områdeavgrensning og planprogram vil komme på våren 2013.

Solholmen skole v/ Styreleder, 28.05.2012, uttalelse til plandokumenter

Rammer for planarbeidet

Grim bydel har en plassering i byen som gjør at den er tungt belastet med vegtrafikk. Riksveg 9 deler bydelen i to og er både en barriere og en fare for ferdsel, særlig for barn og unge. Planforslaget forholder seg i svært liten grad til dette. Det er en alvorlig svakhet ved planforslaget. Det har blant annet medført at de store problempunktene langs riksvegen ikke er tatt med innenfor planavgrensningen. At dette burde vært gjort er påpekt fra de berørte i planprosessen og andre som har uttalt seg i den tidlige fasen av planarbeidet. Det er satt som en målsetting å øke trafiksikkerheten i området, samtidig som det ikke inngår egne midler til trafiksikkerhet i prosjektet som skal realiseres (side 14 i planforslaget). Vi har vanskelig for å forstå at dette er en fornuftig rammebetingelse for prosjektet. Vi minner om Statens vegvesens 0-visjon om at ingen skal bli drept eller varig skadet i trafikken. Mange barn og unge krysser riksveg 9 på veg til og fra skolen. Den løsningen som planforslaget legger opp til tilfredsstiller ikke 0-visjonen! I planforslaget er ikke situasjonen etter at riksveg 9 er flyttet diskutert (jfr. forslaget i konseptvalgutredningen for Kristiansandsregionen datert 7. juni 2011). På sikt foreslås det at

riksveg 9 legges om fra Krossen via Ledningedalen til et kryss ved Extrata. Planforslaget burde drøftet konsekvensene av en slik omlegging i forhold til behovet og utformingen av tiltaket. Vår lokalkunnskap tilsier at den korte køperioden i området vil gi en svært liten nytte av de foreslåtte investeringene i bussfelt. Etter at riksveg 9 er lagt om vil det ikke være behov for bussfeltet.

Planforslaget

Det er ikke gjort registreringer av gående i forbindelse med planarbeidet. Vi mener dette har ført til at planforslaget i alt for liten grad tar hensyn til de myke trafikantene i området. Det er påfallende at Statens vegvesen legger så stor vekt på datagrunnlaget for biltrafikken i utformingen av planen når området er en så sentral del av utfordringene for gående, og særlig barn og unge, i bydelen.

Vi mener at det er feil å legge en utforming for 50 km/t til grunn for planforslaget. Med de dårlige løsningene som er valgt for kryssing for de myke trafikantene burde dimensjonerende hastighet vært 30 km/t. Det ville vært i tråd med Statens vegvesens 0-visjon og gitt et bedre miljø både støymessig og i forhold til barrierevirkning i området. Slik planforslaget nå er utformet er det utelukkende basert på Statens vegvesens vegnormaler.

Gruppen som har vurdert risiko i planprosessen foreslår skiltet hastighet 40 km/t fra Olaf Isachsens gate til Gartnerløkka. Statens vegvesen kommenterer dette med at dette tas med i byggeplanfasen (side 38 i planforslaget). Vi mener at fartsgrensen på denne strekningen burde være 30 km/t og at utformingen må ta hensyn til dette. Vi tror ikke det vil være tilstrekkelig å skilte 40 km/t dersom utformingen av anlegget er gjort ut fra et fartsnivå på 50 km/t.

I planforslaget er ivaretagelse av barn og unges interesser kort beskrevet (side 41). Vi mener beskrivelsen ikke tilfredsstillende lovens krav om at saken skal være så godt opplyst som mulig før vedtak fattes. Vi stiller oss kritiske til at trafikksikkerheten på stedet blir bedre med en mindre oppgradering av fotgjengerovergangene på strekningen når vegen er utformet for 50 km/t. Det er ikke gjort noen vurderinger av barn og unges bruk av området utover det å være trafikanter. Vi finner omfanget av beskrivelsen og vurderingene som er gjort påfallende sparsomme sett i forhold til de andre temaene i planbeskrivelsen (jfr. beskrivelsen av landskap og landskapsbilde og kulturmiljø).

Planforslaget legger opp til en utforming av vegen som en vei i henhold til Statens vegvesens standarder. Vi mener anlegget burde vært vurdert utformet som en gate. Det ville lagt til rette for en fornuftig utvikling også etter at riksvegen blir lagt om via Ledningedalen.

Prosess

I planforslaget opplyses det at det er avholdt møte med samarbeidsgruppa for Sentrum bydel i Kristiansand kommune (side 25 i planforslaget). Vi stiller oss kritiske til at ikke Grim bydel er strukket sterkere inn i planarbeidet, og at skolen ikke har fått vært med i oppstarten av planarbeidet.

Flere instanser og enkeltpersoner har uttalt seg til rammene for planarbeidet og temaer de anser som viktige. Vi kan ikke se at disse innspillene er kommentert eller håndtert på tilfredsstillende måte i planarbeidet. Statens vegvesen har kommentert innspillene om å utvide avgrensningen av planområdet (side 22 i planforslaget) med at «Bevilgninger og krav til fremdrift gjør at det ikke er hensiktsmessig å utvide planområdet på dette tidspunktet». Avgrensningen av planområdet og fremdriften i prosjektet er en politisk vurdering som må gjøres på bakgrunn av situasjonen i Grim bydel. Vi mener Statens vegvesen har gått ut over sitt mandat når denne drøftingen ikke er løftet opp på politisk nivå, og innspillene i de innledende fasene av planarbeidet ikke er vurdert mer inngående enn det som fremgår av planforslaget.

Det er gjennomført en risikovurdering av planforslaget hvor ulykker med gående og syklist er vurdert.

Analysen skiller ikke mellom voksne og barn, noe vi mener burde vært gjort for å ivareta barn og unges interesser i planprosessen. Vi kan ikke se at Grim bydel eller skolen har vært

involvert i vurderingene. Dette er en svakhet ved risikovurderingen som bør rettes opp før endelig behandling av planforslaget.

Gjennomføring

Trafikksikkerhet i anleggsperioden er ikke omtalt i planforslaget. Anleggsperioden vil bli særdeles utfordrende i forhold til trafikksikkerheten for barn og unge. Anleggsfasen er i planforslaget kommentert med at det bør lages en arbeidsvarslingsplan (side 40). Vi mener trafikksikkerheten for barn og unge bør være en premisse for gjennomføringen av prosjektet (dersom det skal gjennomføres) og forutsetter at bydelen og skolen involveres i dette arbeidet.

Plan- og bygningsetatens kommentarer:

Bystyret har vedtatt Bypakke Kristiansand i møte 23.05.2012, saks nr. 81/12. Bypakken baseres på konklusjonene i KVU/KS1 – prosess i Kristiansandsregionen, Regional plan for Kristiansandsregionen, Bussmetrovisjonen og Sykkelhandlingsplan for Kristiansandsregionen. Byens transportutfordringer skal ha hovedfokus i pakken. Nødvendige virkemidler og tiltak i Kristiansandsregionen skal inngå.

- Planstrategi for Kristiansand 2013 -2015

Planstrategi for Kristiansand 2013 -2015 handler mye om Byutvikling og fremtidige transportløsninger. Det betyr nødvendig koordinering av tiltak og planer gjennom bypakke for Kristiansandsregionen som inkluderer Statens vegvesen planer for stamsykkelvei, kollektivtraseer, omkjøringsvei, vei til Kjevik samt kommunal gåstrategi, reguleringsplan Gartnerløkka mm.

- E18/ E39 Gartnerløkka –Meieriet - Breimyrskrysset

Planprosess er startet og det jobbes med planprosjektorganisering. Oppstart av planen med forslag til områdeavgrensning og planprogram vil komme på våren 2013.

I detaljplanen vises til utfordringer og konsekvenser i anleggsfasen. Solholmen skole ble i tide informert om planprosessen, og skolen hadde 6 uker på å organisere medvirkning med skolebarna før detaljplanforslag ble behandlet i BUS. Det ble i tillegg 9 ukers uttaleses frist til innspill og merknader og det ble til slutt forlenget med 2 nye uker. Det vises til vedlegg, notat med innspill, medvirkningsprosess, 17.08.2012.

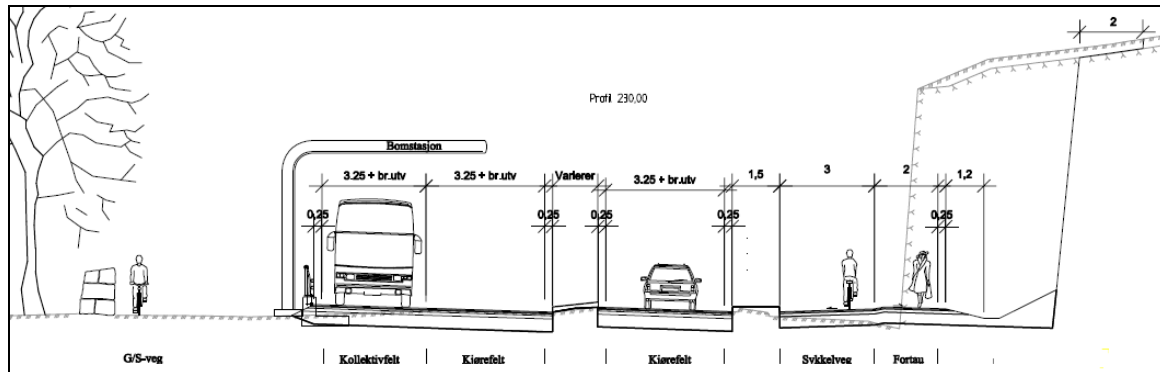
Planforslag datert 25.09 2012

Innhold i planforslaget kan beskrives slik:

- Flytting av to busslommer, til start og avslutning av kollektivfeltet
- Oppretting av et nytt gangfelt og sanering av to eksisterende.
- Justering av Rv. 9 ved Grimsbekken/Jørgen Moes gate for å få plass til valgt profil for gang- og sykkelveg (fortau og sykkelfelt).
- Justering av kryss mellom gang- og sykkelveg og Artillerivollen slik at krysset blir i henhold til håndbok017
- Oppgradering av midt- og siderabatter med granittkantstein og ny beplantning/belegg.
- Istandsetting av areal mellom kollektivfelt og CB/kirkegården, og møteplass ved Grimsbekken.
- Ny drenering av gang- og sykkelveg
- Ny gatebelysning

Vegstandard

Rv 9 er tilpasset standardklasse S1.

Figur. Normalprofil forbi kirkegården

Hovedformålet er at det etableres kollektivfelt fra Bryggeriet til Kirkegården, hvor det blir holdeplass før krysset ved Gartnerløkka. Alle bussholdeplasser oppgraderes til universell standard.

Gang- og sykkelveg

Gang- og sykkelvegen er planlagt som sykkelveg med fortau, der feltene er atskilt av en ikke avvisende kantstein (håndbok 017 C.3.6.1). Sykkelfeltet skal ha bredde 3,0 m og fortau bredde 2,0 m. Rabatt mellom riksveg og gang-/sykkelveg skal ha bredde på 1,5 m

Geologi og Grunnforhold - geotekniske undersøkelser

Det vises til vedlagt planbeskrivelse, pkt. 5.3.1.

Nærmiljø og friluftsliv

Setesdalsveien/ Rv 9 binder sammen Kvadraturen og bydelene Grim og Tinnheia med turområder i Baneheia og Ravnedalen. Idrettsanlegget på Idda er et viktig mål for både voksne og barn/ skolebarn.

For de som beveger seg til fots er undergangen under jernbanen ved Jørgen Moes gate en viktig snarvei. Gang- og sykkelveien i seg selv er også en viktig aktivitetsarena for alle som sykler, går, skater, løper, går på rulleski etc.

Beboere på Grim beveger seg langs riksveien når de skal til sentrum og derfra videre til bade- og turområder på Odderøya og bystranda.

Kirkegården er en viktig grønn lunge i et ellers trafikkdominert område på Gartnerløkka og benyttes av de som besøker graver og deltar i begravelser her.

Naturmangfold

Naturmiljø og vurdering i forhold til naturmangfoldloven er beskrevet i planbeskrivelsen, pkt. 6.6.1. Inngrepet som er planlagt er oversiktlig og enkelt å vurdere, og virkningene av naturmiljøinngrep vurderes som ubetydelige. Kunnskapen om virkninger vurderes på denne bakgrunn også som god nok. Prinsippene i naturmangfoldlovens §§8-12 er vurdert i saken.

Konsekvenser av planforslaget

Planforslaget legger opp til en standardheving når det gjelder tilrettelegging for alle brukere av veisystemet. En oppgradering av både gang- og sykkelvei og kollektivsystemet vil virke positivt på tilgjengeligheten til aktivitetstilbudet i nærmiljøet. Sikrere fotgjengeroverganger gjør at barn i større grad vil kunne bevege seg på egenhånd.

Siktforholdene ved kryssing av Artillerivollen er ansett som den største utfordringen. Siktlinjene er tegnet inn med 10 x 10m til sykkelvegen som gir bedre sikt og øker oppmerksomheten både fra syklist og bilist.

Plan- og bygningsetatens vurdering av planforslaget

Planforslaget følger opp overordnede planer: Bypakke Kristiansand og Planstrategi for Kristiansand 2013 -2015. Dette handler om bedre kollektivtrafikkforbindelser i byen og større trafiksikkerhet for gående og syklende. Prinsippet om universell utforming er lagt inn i reguleringsbestemmelsene.

Risiko og sårbarhetsanalyse ROS

Sårbarheten under anleggsfasen vurderes som høy og vil kreve trafikk- og risikoreduserende tiltak. Det er utarbeidet ROS analyse for tiltaket som ikke identifiserer hendelser som tilsier at tiltaket frarådes. Det forventes tett samarbeid og god informasjonstiltak fra Statens vegvesen.

Økonomiske konsekvenser for kommunen

Planen har ingen økonomiske konsekvenser for kommunen.

Støy

Støy fra dagens vei og ny vei er kartlagt. Boligeiendommer som – som følge av tiltaket - utsettes for veitrafikkstøy over anbefalte støygrenser gitt i T -1442, skal gis tilbud om lokal skjerming og / eller fasadetiltak i forbindelse med tiltakene i reguleringsplanen.

Landskap, estetikk og teknisk infrastruktur

Nytt veganlegg med konstruksjoner skal utføres slik at det best mulig tilpasser seg terreng og omgivelser. Skjæringer og fyllinger skal avsluttes inn mot terreng slik at sideområdene får en estetisk god utforming. I tillegg til en generell oppgradering av materialkvaliteten langs hele strekningen er to fokuspunkter valgt ut hvor det gjøres litt ekstra. Det første er utenfor kapellet/kirkegården og det andre er "møteplassen" ved Grimsbekken. Ny beplantning, benker og belegg er hovedgrepene. Hensyn til kulturhistoriske og landskapsmessig viktige elementer på disse plassene vil stå sentralt i utforming. Det skal etableres ny avkjørsel til eiendommen Setedalsvegen 38 fra Artillerivollen. Alle nye tiltak innenfor planområdet, inklusive gang- og sykkelveger og holdeplasser for kollektivtrafikk skal utformes etter prinsippene om universell utforming.

Naturmiljø

Innsynsløsningene naturbase (www.naturbase.no) og artskart (www.artsdatabanken.no) er kontrollert. Grimsbekken er ikke med på fylkesmannens liste over fiskeførende sjøørretbekker i Vest- Agder. Tiltaksområdet er lite omfattende (smal sone) og inneholder ingen registreringer som er relevant i forhold til prosjektet. Inngrepet som er planlagt er oversiktlig og enkelt å vurdere, og virkningene av naturmiljøinngrep vurderes som

ubetydelig.

Forholdet til naturmangfoldlovens §8-12 anses å være i tilstrekkelig grad belyst.

Medvirkning – møte i samarbeidsgruppa for bydel sentrum

Planforslag ble diskutert i samarbeidsgruppa for bydel sentrum i møte den 09.05.2012. Plan- og bygningsetaten organiserte et nytt møte 14.05.2012 med Statens vegvesen, Ingeniørvesenet og Parkvesenet.

Parkvesenet har ambisjoner om at opprustningen som det nå skal legges til rette for via reguleringsplan, skal ha som parallell hovedmålsetning (til forbedret kollektivnett) å få frem en grønn hovedinngang til Kvadraturen i Wergelands ånd. Parkvesenet ønsker et tett samarbeide om dette og ønsker å bli tatt med på råd i den videre utviklingen av planen: plangrenser, strekningen fra Jørgen Moes gate til Kirkegården, midtrabatten, Wergelands lindealle, skjæringsbehandling.

Plan- og bygningsetatens kommentarer:

Plan- og bygningsetaten vurderer og oppfatter detaljplanen og planlagte tiltak som et viktig midlertidig prosjekt. Prosjektet er viktig for kollektivtrafikk og gang- og sykkelforbindelser i påvente av realiseringen og ferdigstilling av flere andre enda viktige prosjekter:

Detaljplanen skal tilrettelegge for en mer bærekraftig byutvikling gjennom tiltak som:

- eget kjørefelt for buss inn mot sentrum
- oppgradering av holdeplasser og breddeutvidelse av gang- og sykkelvegen på ovennevnte strekningen
- det etableres flere sikre fotgjengeroverganger på strekningen (ved kirkegården, bryggeriet og Olaf Isaahsens gate)

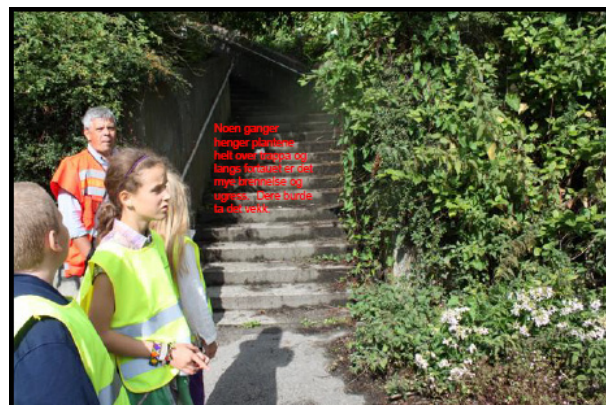
Parkvesenet og ingeniørvesenet vil gjennom arbeid i forskjellige faggrupper jobbe videre med detaljplaner og samarbeide tett med Statens vegvesen og regionale etater. Prosessen med organisering av grupper er startet og målet er realisering av Bypakke Kristiansand.

Medvirkningsprosess – befarings med skoleelever

Felles befarings med elever fra Solholmen og Grim skole ble 17.08.2012. Bruk av de viktigste trasene er oppsummert på vedlagte kommentarer og bilder.

Trapp/ undergang - situasjon om vinteren

Trapp/ undergang - situasjon om sommeren

Undergang jernbane – dagens situasjon

Plan- og bygningsetaten anbefaling og konklusjon

Planen følger opp vedtatte overordnede planer. Planlagte løsninger og tiltak som foreslås i plandokumentet er en liten del av den pågående satsingen for å få et bedre kollektivtrafikk tilbud, sikrere og bedre gang- og sykkelforbindelser i sentrum og Kvadraturens randsonen. Plan- og bygningsetaten foreslår at forslag til plan vedtas.

Samtidig anbefaler Plan- og bygningsetaten at det i anleggsfasen jobbes med forbedring av nåværende standard på undergangene, og det etableres nødvendige tiltak under jernbane og Rv9. På denne måten vil det før og under anleggsfasen være bedre fremkommelighetsmuligheter og trafikksikkerhet langs Rv9/ Setesdalsveien og Jørgen Moes gate.

Punkt 174/12: Rodeneset. Detaljregulering. Sluttbehandling.

Bilag

Saksprotokoll

3. Planbeskrivelse sist datert 05.10.2012 med illustrasjoner, 3d-perspektiver, risiko- og sårbarhetsanalyse
4. Saksprotokoll fra tidligere politiske vedtak i saken
2. Bestemmelser, sist datert 10.10.2012
1. Plankart, sist datert 05.10.2012

Dato: 23.10.2012
Sakser.: 200905221-84
Arkivkode O: PLAN: 1239
Saksbehandler: Jøran Syversen

Saksgang
Byutviklingsstyret
Bystyret

Møtedato
08.11.2012
21.11.2012

Rodeneset. Detaljregulering. Sluttbehandling.

Sammendrag

Amtedal og Hansen fremmer på vegne av Kristiansand kommune v/Eiendom forslag til detaljreguleringsplan.

Rodeneset ligger like nord for gamle E 18 (Sømsveien), mellom Rona og Søm i nord. Planforslaget legger til rette for en utvidelse av gjeldende regulert båthavn som nå bygges med ca. 218 standard båt plasser (2, 5 meters bredde). Samtidig innpasses det et næringsbygg for båtsportbedrifter på 1300 m² BYA inklusiv parkering, med høyde på 13,5 meter på det høyeste. Parkeringskapasiteten må økes i området som følge av disse tiltakene, og planforslaget viser løsninger for dette med en utvidelse av parkeringsplassen mot nordvest.

Rodeneset er blitt anbefalt av en kommunal arbeidsgruppe, som aktuell lokalisering for sosialt vanskeligstilte. Planen har vurdert et område for 14 boenheter med base, i sørøst som egner seg til dette formål. Kommunen har kjøpt et eksisterende bolighus innenfor område som er tenkt brukt til det samme formål. Eksisterende hytter stadfestes som hytter med en begrensning på tomteareal til 400m². Hyttene i området er ikke i tråd med kommuneplanen, da kommuneplanen viser grøntområde i dette området Eksisterende gårdstun bevares med resten av Rodeneset til friområde.

Planen legger til rette for et utvidet tilbud for småbåthavn med servicebygg. Småbåthavner er en prioritert oppgave, som skal gjøre vår kommune attraktiv for våre innbyggere. Samtidig er det positivt å kunne utvide innenfor gjeldende arealbruk, mot å måtte finne nye områder for dette formål.

Aktuelle områder som egner seg for sosialt vanskeligstilte er vanskelig å finne uten at det er forbundet med konflikter. Fire områder er pekt ut av kommunen som egner seg (sak 23/11 – formannskapet. Dvergsnesveien Øst, Voie Ringvei, Lauvåsen, Rodeneset samt at man ønsker å beholde noe på Ægirsvei på Lund). Plasseringen på Rodeneset ligger sentralt med tanke på utviklingen på Rona, samtidig som det ikke ligger midt inne i et etablert boligområde. Eksisterende boligeier (en stk) samt hytteeiere på Rodeneset er svært skeptisk til plasseringen. Samtidig er det positivt å fordele denne boliggruppen på flere steder av byen

og ikke konsentrere de som i dag ved Ægirsvei på Lund. Vurdert opp mot ivaretagelse av viktige samfunnsoppgaver anbefaler teknisk direktør at planen vedtas.

Forslag til vedtak:

1. Bystyret vedtar detaljregulering for Rodeneset sist datert 05.10.2012, med bestemmelser sist datert 10.10.2012.

Ragnar Evensen
Teknisk direktør

Gunnar Stavrum
Plan- og bygnings sjef

Trykte vedlegg

1. Plankart, sist datert 05.10.2012.
2. Bestemmelser, sist datert 10.10.2012.
3. Planbeskrivelse, sist datert 05.10.2012 med i illustrasjoner, 3D-perspektiver, risiko- og sårbarhetsanalyse.
4. Saksprotokoll fra tidligere politiske vedtak i saken.

Utrykte vedlegg

1. Biologisk mangfold -Rodeneset, notat Asbjørn Lie – Agder Naturmuseum og botanisk hage, okt 2010
2. Miljøteknisk bistand, Sørlandskonsult - 26.01.2010
3. Landskapsanalyse , Rambøll, utvidet rapport 09.12.2011
4. Støyanalyse, innledende trafikkstøyvurdering – Sinus, 15.08.2011
5. Støyanalyse, småbåthavn – Multiconsult - 27.01.2010
6. Sulfidkartlegging og eventuelle tiltak, COWI – 09.02.2011
7. Grunnforhold – stabilitet, Multiconsult – 15.09.2009
8. Vurdering av parkering på tak eller under bakken, Rambøll - 04.01.2012

BAKGRUNN FOR SAKEN

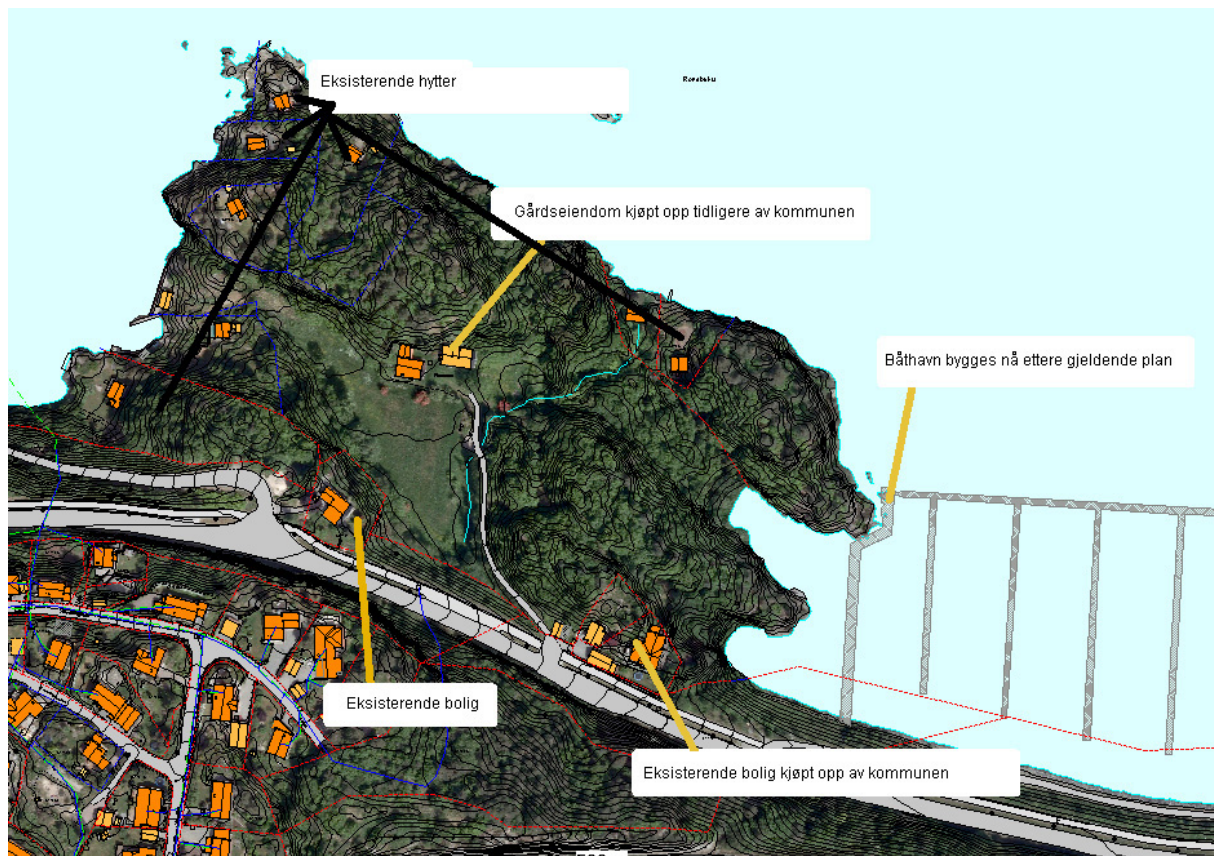
Amtedal & Hansen fremmer planforslaget på vegne av Kristiansand kommune v/ Eiendom. Det har tidligere vært forelagt formannskapet en sak (05.11.08, sak 83/08) hvor lokalisering av båtsportsbedrifter er foreslått i Rodeneset i forbindelse med småbåthavn. Samtidig er det vurdert en utvidelse av småbåthavna som et ledd i å utvide dagens båthavner for å skaffe flere småbåtplasser fremfor nyetableringer i strandsonen. I forbindelse med innpassing av områder for sosialt vanskeligstilte ble det i formannskapet den 09.03.2011- i sak 23/11, forelagt områder som er aktuelle. Her ble Rodeneset pekt på som et alternativ, og som nå er utredet i denne planen.

Dagens situasjon

Rodeneset ligger like nord for gamle E 18, mellom Søm og Rona. Øst for neset går en trang passasje videre østover inn mot Drangsvannet. Mot nord og vest ligger neset eksponert ut i Topdalsfjorden.

Rodeneset består av noen hytte eiendommer som er konsentrert i sørvest, samt en i nordøst. Hyttene har en enkel standard. I sør mot gamle E 18, ligger to eneboliger. Den ene i sørøst er kjøpt opp av kommunen. Den største eiendommen på neset er gårdseiendommen som ble kjøpt opp av kommunen for noen år siden, og som ligger sentralt midt på neset. Det har ikke vært aktiv drift på gården på en god stund, og kommunen har leid ut våningshuset som en ordinær bolig. I øst er det nå startet opp å bygge ut småbåthavn etter gjeldende plan for området. Området er ikke noe spesielt tilrettelagt for allmennheten i dag og det er ikke i aktivt bruk, da området ikke har vært tilgjengelig pga. det har vært i privat eie tidligere.

Planens innhold

Planen legger til rette for etablering av et anlegg for verksted, service og salg for båtsportsbedrifter, samt utvidelse av småbåthavn med utvidelse av parkeringsplass. Dagens hytter reguleres inn, samt den ene boligen langs gamle E 18 reguleres som bolig. Et byggeområde for offentlig tjenesteyting er regulert inn i øst på plataet mot småbåthavna hvor eksisterende bolig inngår i dette området.

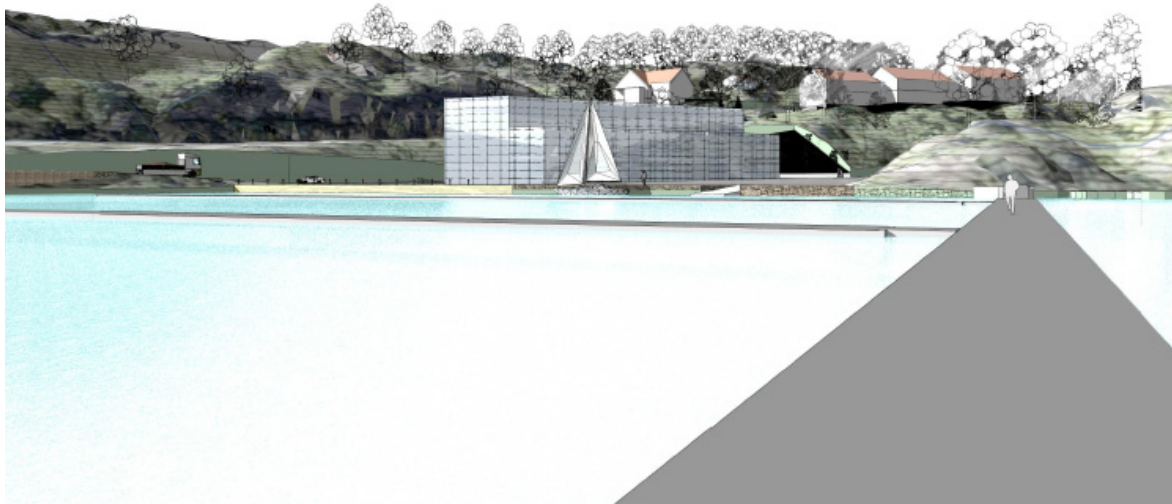
Resten av neset med gårdsbebyggelsen er sikret som friområde i tråd med føringene i kommuneplanen.

Båtserviceanlegget har en utnyttelse på 1300 m² BYA inklusiv parkering, med høyde på 13,5 meter på det høyeste. Antall 2, 5 meter båtplasser er i gjeldende plan satt til 328 båtplasser. I forslag til ny plan blir det totalt 460 båtplasser inklusiv de regulerte i gjeldende plan. Innenfor havneformål skal det tilrettelegges for servicebygg med vaktrom, toaletter, avfallstasjon, rampe for utsett og opptak av båter og samt servicebrygge for ombord og ilandstigning for rullestolbrukere. Det skal også tilrettelegges for oppsamling av bunnstoff og spylevann på området som sikrer at avrenning fra området er miljømessig forsvarlig.

Området som er satt av til offentlig tjenesteyting, er tiltenkt boliger for sosialt vanskeligstilte. Planforslaget hjemler 1100 m² BRA inklusiv dagens bolig. Det er 14 enheter som er tiltenkt i området, samt en base for de som skal jobbe her.

Hyttetomtene er vist med en størrelse på 400 m², hvor dagens utnyttelse er videreført i planen. Gårdsbebyggelsen er regulert til friområde, hvor dagens bebyggelse er tenkt utnyttet til skole, barnehager og frivillige organisasjoner som kan leie disse lokalene.

En utvidelse av parkeringsplassen i forhold til kommuneplanens krav, gir et større terrenginngrep mot daldrag i vest. En redusert versjon av parkeringsplassen er vist i forslag til reg.plan, hvor da kravene til parkering må vike noe eller det bygges et parkeringsanlegg i to etasjer. Dette er forbundet med en merkostnad som ikke kan forsvares samfunnsøkonomisk mener tiltakshaver.

Illustrasjon sett fra utligger ytterst på småbåthavna, hvor nytt servicebygg for båtsportbedrifter er tegnet inn til venstre, med nye boliger for sosialt vanskeligstilte oppe på kolle.

PLANPROSESSEN

Gjeldende planer

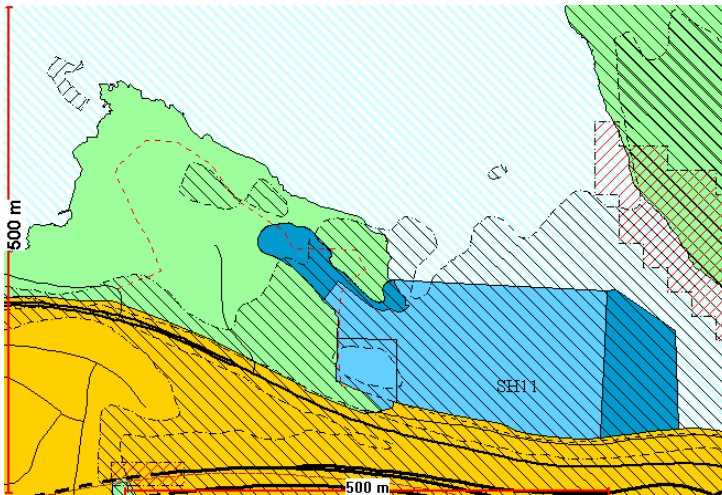
Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen, av 25 mars 2011

Formålet med disse retningslinjene er å tydeliggjøre nasjonal arealpolitikk i 100-metersbeltet langs sjøen. Målet er å ivareta allmenne interesser og unngå uheldig bygging langs sjøen, jfr. forbudet mot tiltak i 100-metersbeltet langs sjøen i § 1-8 i plan- og bygningsloven av 27. juni 2008 nr. 71 (plan- og bygningsloven). Det skal gjennomføres en sterkere geografisk differensiering, der vernet gjøres strengest i sentrale områder der presset på arealene er stort. Pkt 6.2 som gjelder for Agderregionen har en rekke retningslinjer, under er de vesentlige gjengitt:

- Bygging og landskapsinngrep skal unngås på arealer som har betydning for andre formål, som for eksempel friluftsliv, naturvern, naturmangfold, kulturminner, kulturmiljø, landskap, landbruk, fiskerinæring, havbruk eller annen samfunnsmessig betydning. Ved utarbeiding av reguleringsplaner som innebærer bygging i strandsonen på arealer som er delvis utbygd, skal ferdselshensyn og landskapstilpasning spesielt vektlegges.
- Det bør i utgangspunktet være en restriktiv holdning til nye fritidsboliger og vesentlig utvidelse av eksisterende fritidsboliger i områder av kommunen med press.

Reg.planen har forsøkt å underordne seg disse retningslinjene, med å kun tillate et nytt byggeområde i område som ligger avskjermet mot strandsonen på et platå vekk fra sjøen. Eksisterende hytter er bevart med dagens standard, men med innskrenkning på byggeområde til 400 m² tomt pr hytte, og med byggegrense rundt dagens hytte.

Kommuneplan

Kommuneplanen viser området som nåværende grøntstruktur med en kyststi igjennom. I øst viser planen med mørkeblått, fremtidig småbåthavn.

Lyseblått er regulert småbåthavn. I sørvest er et lite skravert felt som viser hensynsone, naturmiljø. Her er forekomst av ålegress. Det andre skraverte feltet er støysone.

Utvidelse av båthavna er i tråd med kommuneplanen. Eksisterende bebyggelse, boliger og hytter, samt forslag om nye boliger for sosialt vanskeligstilte er ikke i tråd med

kommuneplanen. Kyststien er ivarettatt med stisystem som skal opparbeides sammen med atkomstveier.

- Reguleringsplan

Reg.planen for *omr. mellom Topdalsfjorden og Sømsveien*, stadfestet i 1978, viser bygningene rundt gårdsbebyggelsen som eksisterende bebyggelse som inngår i planen hvor området er regulert til landbruksområde. Eksisterende hytter er regulert til friluftsområde, samt at en hytte mot nordøst ligger i landbruksområde. Hyttene er i gjeldende plan ikke stadfestet som hytter, det vil si at hvis de brenner er det ikke tillatt å bygge de opp igjen. De gule skraverte feltene er innenfor der det er boliger i dag. Skravuren viser at de eksisterende boliger ikke er stadfestet av departementet og er derfor uregulert.

Ny reguleringsplan stadfester utbyggingsområde for boligen i sørvest samt hyttene, men begrenser utnyttelsen til dagens bruk hvor hyttetomtene er begrenset til 400 m² lik vurderingen som er gjort for hyttene på Bragdøya i Vågsbygd. Forskjellen i denne saken er at her er det eiendomter som blir begrenset i forhold til formål. For boligområdet i sørøst er dette vurdert til å kunne utvides noe for å tilpasse området for sosialt vanskeligstilte.

Området som ligger mot båthavna ligger oppe på et platå tilbaketrukket fra gårdsbebyggelsen, og ligger usjenert til i forhold til friområde for øvrig selv om det ligger innenfor 100 meters beltet fra sjøen. Dette har vært en viktig vurdering for å kunne bevare friområde mest mulig. Samtidig henvender den andre boligen seg i sørvest mot hovedveien og lite mot strandsona, og eiendommen ligger akkurat utenfor 100 meters beltet fra sjøen.

Tidligere saksgang

Lokalisering av båtsportsbedrifter

I sak 200708606 er lokalisering av båtsportbedrifter vurdert i forhold til flere alternativer, hvor det ble gjort følgende vedtak:

SAK 83/08 formannskapet:

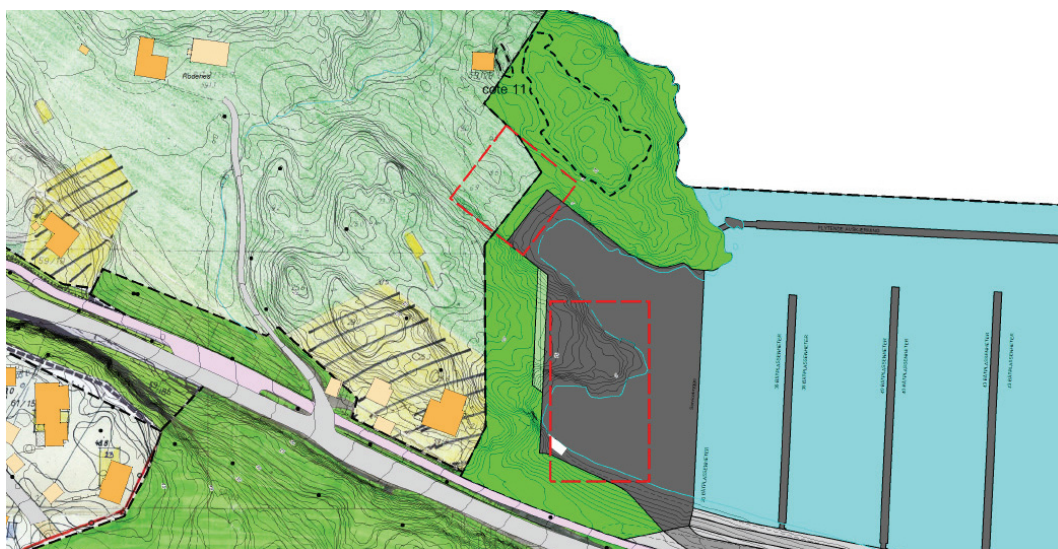
Det etableres to fellesanlegg for verksted, service og salg, ett på Hattesteinen og ett i Ronsbukta, forutsatt at reguleringsplan vedtas. Utbygging må i begge alternativene reduseres som belyst i saksfremlegget. Det legges til rette for opplag av båter i Holskogen.

(Enst.)

Denne saken er en oppfølging av dette vedtaket.

I vurderingen av denne saken er det lagt vekt på å ikke få for tung bygningsmasse i Ronsbukta, hvor bl.a. høyden ikke burde overskride kote 11.

Reg.planen har tatt vurderingen til etterretning ved å legge bygget mot kaifront men har høynet bebyggelsen til kote 15. Arealet for parkering er erstattet/utvidet inn i daldraget.

Rød stiple linje er vurdering av plassering av bebyggelse som kan aksepteres med maks kote 11 på nordre bebyggelse gjort i sak 200708606.

Lokalisering av sosialt vanskeligstilte

I sak 201101101 er lokalisering av sosialt vanskeligstilte blitt vurdert av en tverrsektorell gruppe. Dette med utgangspunkt i å få til permanente boliger for denne gruppen som har midlertidige lokaler i Ægirsvei 14.

Vedtaket i sak 23/11 i formannskapet ble følgende:

Vedtaket:

1. Formannskapet vedtar at det settes i gang reguleringsarbeid med formål å klarere følgende tomter til plassering av boliger for bostedsløse:

- Dvergsnesveien Øst*
- Voie Ringvei*
- Lauvåsen*
- Rodeneset*

2. Dersom det i tillegg - av drifts- eller gjennomføringsmessige forhold - blir nødvendig med en lokalisering på Lund, er en begrenset videreføring i Ægirsvei å foretrekke framfor en nyetablering i Marvika.

3. Eiendom i Kjosbukta vurderes som lokalisering av boliger for sosialt vanskeligstilte.

4. Man vil understreke viktigheten av at sosialt vanskeligstilte skal kunne integreres og møtes med respekt i alle bydeler. På bakgrunn av dette skal det i framtiden legges til rette for etablering av boliger for vanskeligstilte blant annet i

områder rundt Prestheia og Flekkerøya.
(Enst.)

En oppfølging av dette vedtaket er plasseringen av et felt for bostedsløse i denne saken.

Offentlig ettersyn

Planforslaget lå ute til offentlig ettersyn i perioden 30.03.2012 – 11.05.2012. Det kom inn 13 merknader. Under følger sammendrag av hver enkelt uttalelse og plan- og bygningsetatens vurdering

Fylkesmannen i Vest-Agder v/ Miljøvernavdelingen, brev datert 14.05.2012

- Miljøvernavdelingen mener planforslaget ikke er i tråd med nasjonale arealføringer og reiser innsigelse til begge parkeringsalternativer for småbåthavna som er i konflikt med ung men rik edellauvskog. Biologisk mangfold er ikke tilstrekkelig ivarettatt i disse alternativene. De ber om at det utarbeides et nytt forslag hvor det gjøres eventuelt mer inngrep imot nord om nødvendig, men hvor nye konsekvenser for dette alternativet belyses med tanke på naturverdier og landskapsvirkning.
- Støysikringskravene er knyttet både til næringsarealene og offentlig tjenesteyting, og det er uoversiktlig at begge har krav til støysikring og hvem som har ansvaret. Etter deres syn bør det stilles et krav hvor det går klart fram hvem som har kravet.
- De ber om at det vurderes og sette av landarealer til badeområdene. Det bør også vurderes om T4 skal ha formål badeområde i stedet for grønnstruktur. Videre ber de kommunen vurdere om det bør settes rekkefølgekrav til opparbeidelse av tursti T4.
- Formålene offentlig tjenesteyting har en akseptabel plassering, tatt i betraktning nødvendigheten av etablere denne type boenheter. Gode utearealer er viktig også for denne type boliger, og det må settes krav om utarbeidelse av utomhusplan.
- Ras –og skredrapporten har konkludert med noen utsatte områder, og disse må vises med faresoner på plankartet.

Plan- og bygningsetatens kommentar: - Etter befaring foretatt den 21.06 sammen med fylkesmannen og fremlagte nye skisser i møte den 27.08. 2012 hvor parkeringsplassen er flyttet lengre nord, har fylkesmannen i brev av 27.08.2012 trukket innsigelsen forutsatt at vist skisse innarbeides i planforslaget. Skissen er innarbeidet i nytt planforslag og konsekvensene er beskrevet over.

- *For å skjerme mot trafikkstøy, har arealene for offentlig tjenesteyting ett krav for å innarbeide avbøtende tiltak mot dette. For næringsarealene vil tiltakshaver ha krav om at de skal hensynta eventuell støy de påfører bebyggelsen for offentlig tjenesteyting. Det er vanskelig å stille de samme kravene til de to ulike byggeformålene, men det er forsøkt å rydde bestemmelsene slik at kravene blir klarere.*
- *Utearealkravene er fastsatt i kommuneplanen, og skal hensyntas i byggesakene og behøver ikke innarbeides i noen situasjonsplan.*
- *Faresoner er innarbeidet i plankartet.*

Vest-Agder fylkeskommune v/ Regionalavdelingen, brev datert 11.05.2012

- Etablering av badeplasser og kyststi vil gjøre området mer tilgjengelig. Det er spesielt viktig å ta vare på, samt tilrettelegge for de landfaste friluftsområdene nær bebyggelsen. Det er derfor positivt at det nå er regulert inn badeplasser og turveier. De er enig i at alternativ 1 ikke kan aksepteres i forhold til landskapsinngrepen og støtter en videreutvikling av alternativ 2. Området for sykkelparkering må være større enn de 15 plassene som er satt av.
- Etablering av boliger for vanskeligstilte er ikke i samsvar med kommuneplanen. I utgangspunktet mener fylkeskommunen at slike boliger bør ligge nærmere sentra hvor tjenester er lettere tilgjengelig. Det bør fremkomme tydeligere hvilke alternativer som er vurdert.
- Eksisterende hytters behov for parkering og båt plass må være dekket i regulert parkeringsareal og småbåthavnområdet. For å hindre ytterligere utbygging er fylkeskommunen enig med kommunen at byggegrensen settes rundt eksisterende bygninger.
- Fylkeskommunen anbefaler at bestemmelsene kvalitetssikres, da de påpeker uklarheter med gårdsbebyggelsen som ikke skal utvides eller bygges ny.

- Forholdet til kulturminner i sjøen må avklares før de uttaler seg endelig.

Plan- og bygningsetatens kommentar:

- *Parkeringsløsningen er jobbet videre med og det er kommet fram til et omforent forslag med Fylkesmannen. Det er lagt med dokumentasjon på alternative områder som er vurdert for de bostedsløse. Med tanke på utvikling av Rona som et bydelsenter blir området mer tilgjengelig som kan tilby bedre tjenester for denne brukergruppen.*
- *Både hytteparkering og båtplass kan tilbys innenfor areal avsatt til offentlig båthavn, men det er ikke avsatt noe eksklusivt areal til dette for hytteierne.*
- *Bestemmelsene er oppdatert, men for bygningene innenfor friområdet er det satt en BRA for eventuell erstatning av bygningsmassen ved for eksempel brann. De to bygningene som er vist ved krysset T3/T4 og ved B2 er eid av kommunen og er tenkt utnyttet i forbindelse med friområdets bruk. T4 er tilført under bestemmelsene innenfor grønnstruktur som kan opparbeides men som det ikke er satt rekkefølgekrav til.*
- *Forholdet til kulturminner i sjøen er avklart og det er således ingen merknader til planen i forhold til kulturminner.*

Statens Vegvesen, brev datert 11.05.2012

- Avkjørselen til småbåthavna er avklart i tidligere prosess. Nåværende avkjørsel til gården som skal være avkjørsel til området for bostedsløse må endres slik at den kommer mest mulig vinkelrett på gang/sykkelveien, og tilfredsstillende kravene til stigning og sikt. Det må tas inn i rekkefølgebestemmelsene at ombygging av avkjørsel skal være etablert før det gis igangsettingstillatelse og at byggeplaner for veien skal godkjennes av Statens Vegvesen før bygging.

Plan- og bygningsetatens kommentar:

- *Ny utforming av avkjørsel er forelagt SVV hvor denne er godkjent som tilfredsstillende. Rekkefølgebestemmelse er innarbeidet i bestemmelsene som foreskrevet i merknad.*

Fiskeridirktoratet region sør, brev datert 10.05.2012

- Fiskeridirktoratet påpeker at det også må innarbeides rekkefølgekrav til miljøtiltak som omhandler mottaksstasjon for farlig avfall, opparbeidelse av sedimentasjonskammer og filteringsanlegg innenfor kaiområde.

Plan- og bygningsetatens kommentar:

- *Det er innarbeidet rekkefølgekrav til miljøtiltak før utvidelse av småbåthavn eller næringsbygg kan finne sted.*

Kystverket Sørøst, brev datert 09.05.2012

- Kystverket Sørøst slutter seg til merknadene fra Kristiansand Havn KF, og anbefaler at de minste fritidsbåtene plasseres lengst øst i bryggeanlegget for ikke å hindre siktf forholdene i et allerede trangt farvann.
- Ellers gjør de oppmerksom på at alle tiltak som kan påvirke sikkerheten eller framkommeligheten i kommunens sjøområde krever tillatelse fra kommunal havnemyndighet.

Plan- og bygningsetatens kommentar:

- *Det er avholdt møte med havna hvor de har utdypet sine havnefaglige innspill. Kristiansand småbåthavn har erfaring fra drift av småbåthavner og har argumentert for sine løsninger. Det er ikke gjort endringer av småbåthavna som følge av innspillet.*

Kristiansand Havn KF, brev datert 02.05.2012

- Den planlagte utvidelsen av havna medfører at avstanden til nordøst mot Strømsheia blir ca. 50 meter, noe som er litt trangt hensyntatt at båtrafikken også ut og inn fra Drangsvannet skal passere det smaleste punktet. Strømmen i innløpet til Drangsvann spiller også inn og de anbefaler at minsteavstanden økes til 70 meter. Dette fører igjen til at den ytterste utstikker må sløyfes. Videre anbefaler de at bryggeutstikkerne avkortes noe slik at det blir en seilingsled på 25 meter inn mot verksted delen innerst i havna.

Plan- og bygningsetatens kommentar:

- *Det er avholdt møte med Kristiansand Havn om de faglige innspill som er gitt i merknad. Etter er vurdering sammen med Kristiansand Eiendom er ikke de faglige vurderingene tatt hensyn til, da det regnes som tilstrekkelig de marginene som ligger inne i planen.*

Norsk Maritimt Museum, befaringsrapport og uttalelse, datert juni 2012

- Det var ingen kontakt visuelt eller ved sonding, med objekter, vrak eller vrakdeler i området. Nors Maritim Museum har derfor ingen merknader til planen om utvidelse av småbåthavn.

Plan- og bygningsetatens kommentar:

- *Merknaden tas til etterretning.*

Eier av eiendommen Torsvikveien 1, brev datert 09.05.2012

- Merknadshaver reagerer på at det skal bygges boliger for bostedsløse i et område med hytter som er delvis ubebodd store deler av året og hvor det også er anlagt en ny båthavn med mange båtplasser. Det er lite forenelig med friområde som skal brukes av barn, med et belastet miljø med rus som nærmeste nabo. Håper avgjørelsen faller på å tilrettelegge friområde for Søms befolkning, skole og barnehage, da det er en flott plass i nærheten av sjøen som mange kan nyte godt av.

Plan- og bygningsetatens kommentar:

- *Området er vurdert utfra at de bostedsløse skjermes fra store deler av friområde, og at deler av området kan tilrettelegges for friområde. For å kunne skape så gode forhold som mulig for de ulike formål i området og de ulike brukerne av området, vil helse- og sosialsektoren bruke personalressurser knyttet til boligene i et omfang som er hensiktsmessig overfor den aktuelle målgruppa. Hvorvidt det blir aktuelt med noen avskjerming mellom friområdet og boligområdet må nærmere vurderes når målgruppa for disse boligene er avklart.*

Eier av hytte gnr 59/ bnr.15, brev datert 09.05.2012

- Ved etablering av boliger for bostedsløse vil hytteeieren føle seg uttrygg, og vil ikke kunne bruke hytta til overnatting eller låne den bort til familiemedlemmer. Turvei T4 vil frata de brygge og strandlinje, og at hyttas anvendelse da blir redusert til et minimum. De ønsker at hytta blir innløst av kommunen evt. erstatningseiendom i et annet område.

Plan- og bygningsetatens kommentar:

- *Hytta blir nå regulert til hytteformål, og vil få et formål som gjenspeiler dagens bruk. I kommuneplanen er hyttene regulert til naturområde, men ved detaljering av planen har man valgt å stadfeste hyttene. Viser ellers til kommentaren over for formålsdiskusjonen. Ved opparbeidelse av T4 må private rettigheter vurderes opp mot eventuell tilpasning/erstatning av disse.*

Eier av hytte gnr. 59/ bnr. 28, brev datert 08.05.2012

- Merknadshaver påpeker at tilslutning til planforslaget forutsetter at eiendommen innløses som foreslått i planen og i vedtak i byutviklingsstyret. Dette med bakgrunn i de betydelige forringelser tiltakene vil medføre for denne eiendommens bruksverdi og økonomiske verdi.

Plan- og bygningsetatens kommentar:

- *Etter innsigelse fra fylkesmannen på inngripen i naturområde med høy verdi for parkeringsplassen, er parkeringsplassen flyttet lenger nordover i nytt planforslag. Dette igjen gjør at eiendommen må innløses for å få gjennomført tiltaket. Det er innledet forhandlinger for overtakelse av denne eiendommen.*

Eier av gnr. 61/bnr. 95, brev datert 10.05.2012

- Merknadshaver mener det er lagt for mange formål inn på samme området. Det medfører at det blir for lite areal til parkering for de forskjellige elementene (båteiere, hytteeiere, besøkende til boenheter, turgåere/badegjester). Ingen areal for båtopleg, minsket verdi

for friluftsområde med hensyn på ulempe/utrygghet for badende og turgåere. Ulempe/utrygghet for hytteiere og for båteiere i forhold til nærhet til de bostedsløse. Det legges opp til nærhet til et annet område for bostedsløse (Dvergsnesveien øst), og det er kort vei mellom disse områdene. Dette vil føre til en del trafikk mellom disse to områdene, med uønsket effekt: - økt trafikk av gående langs bilvei, ulempe for boliger på strekningen, omsetning av rusmidler, ansamling og konflikter mellom de respektive steder. Antall enheter med 14 på Rodeneset er for høyt. Det må legges opp til døgnbemanning av tilsynspersonell for å opprettholde tryggheten i området. Merknadshaver etterlyser om det gjort en overordnet og fremtidsrettet plan som viser behov for sosiale institusjoner knyttet til forskjellige bydeler, og om det er gjort en vurdering av om det er bedre å konsentrere denne bogrupper et sted eller jevnt fordelt på alle områder?

Plan- og bygningsetatens kommentar:

- *Kommunens bruk av arealer skal være arealeffektive da det er knapphet på utbyggingsområder, samtidig skal dette området i følge kommuneplanen være et grøntområde. Merknadshaver har rett i at områdets tåleevne blir satt på prøve. Samtidig er parkering løst etter kommuneplanens krav. Det vil være helse – og sosialetatens utfordring av skape et miljø for brukergruppen av bostedsløse som kan tilpasse seg områdets kvaliteter og som fører til at naboskapet blir ivaretatt. Det er kommunens boligsosiale handlingsplan som er førende for arbeidet med bosetting av bostedsløse. Hvert enkelt bosettingsprosjekt som konkretiseres ut fra denne planen, må innarbeides i helse- og sosialetatens handlingsplan. I gjeldende handlingsplan, fram til 2015, er det ikke planlagt for bosetting på Rodeneset.*

Eier av hytte på gnr. 59/ bnr. 17, brev datert 07.05.2012

- Den tidligere eieren av gården på Rodeneset fryktet private investorer som ikke kom til å ta hensyn til natur – og miljøvern. Nå er imidlertid kommunen i ferd med å gjøre nettopp det. I tillegg til å tilrettelegg for båthavn og næringsområde skal område huse 14 boliger for sosialt vanskeligstilte. Det er utrolig å tro at de psykiske problemene denne gruppen sliter med kan forenes med Rodeneset som et friluftsområde for allmennheten og for barn og unge. På sommeren kommer ikke barna og barnebarna til hytteeierne til å bruke den fine naturen til lek. De bostedsløse kommer til å skape frykt og uro for barna som skal ferdes i området. Ingen ønsker å fremstå som om de ikke ønsker det beste for denne hardt utsatte gruppen, likevel tjener det ikke til noens beste å legge skjul på farene med et slikt prosjekt. Barnehage er et formål som hadde vært en bedre kombinasjon med det friområde som nå ønskes tilrettelagt. Det er vanskelig å se for seg at de bostedsløse skal nyttiggjøre seg de aktiviteter som det kan tilrettelegges for i området som hagevirksomhet og fiske.

Plan- og bygningsetatens kommentar:

- *Å finne egnede bo områder for denne gruppen det her er snakk om er en vanskelig oppgave. Det er en viktig oppgave helse – og sosialetaten har med å skape et miljø som er forenelig med de fine omgivelser som er i dette området. Reg.planen kan ikke bestemme bemanning eller ikke for de bostedsløse, men planen legger til rette for at det kan etableres boliger for bostedsløse. Hvorvidt området er egnet til barnehage har ikke vært tema i denne planen, men det er ikke vanskelig å forstå at dette er en mer ønsket gruppe for omgivelsene.*

Fellesuttalelse fra en rekke hytteeiere, datert 08.05.2012

- Merknadshaver har forståelse av at kommunen ønsker mest mulig ut av et område som allerede har kostet mye å kjøpe. De mener samtidig at planen slik den foreligger med båthavn, næringsvirksomhet, boliger for bostedsløse og friområde for allmennheten sprenger tålegrensen. Dette er også påpekt av landskapsarkitekt i landskapsanalysen som er gjennomført. Samlet sett betyr denne planen en vesentlig ulempe og nedsatt bruksverdi for hytteeierene.
- Samtidig er de positive til næringsområdets plassering slik det nå foreligger.
- Båthavnas utvidelse vil få negative konsekvenser for infrastrukturen i området både på sjøen og på land.

- De er positive til at området skal kunne brukes av allmennheten, og en oppgradering av eksisterende stier er positivt men en realisering av tursti T4 kommer i konflikt med tilgangen til sjøen for hytte eierne.
- Kombinasjonen med å tilrettelegge for bostedsløse og en mer aktiv bruk av område som friområde er vanskelig å se for seg.
- Hvorfor ønsker man ikke å lytte til faglige råd basert på lang erfaring og kompetanse når det gjelder hvor mange som bør smales av dette klientellet? 14 boliger for bostedsløse går tydelig imot egne retningsgivende vedtak fra boligsosial handlingsplan, hvor det anbefales maks 5 – 8 boenheter. Det er driftsøkonomiske hensyn med et større antall men rehabiliteringsutsiktene reduseres dramatisk.
- De gjør oppmerksom på at det er tinglyst adgang til hyttene via gården, og de forutsetter at det tilrettelegges for parkering på gården for hytteeierne.
- Det er positivt at hyttetomtene blir regulert til fritidsboliger, men før de kan kommentere kommunens begrensning av tomtene trenger de mer informasjon om det juridiske/økonomiske konsekvensene.

Plan- og bygningsetatens kommentar:

- *Som merknadshaver påpeker kan området bli mer aktivt tatt i bruk med ulike nye formål, men det er forsøkt å plassere de bostedsløse på den mest usjenerte delen av området. Samtidig er det vanskelig og forutsi at deres nærvær ikke skal påvirke omgivelsene.*
- *Helse – og sosialetaten sier at det må understrekes at reguleringen gjelder for inntil 14 boliger, og at det på nåværende tidspunkt ikke er tatt stilling til hvor mange boliger det faktisk blir aktuelt å bygge. Når utbygging blir aktuelt vil de vurdere et hensiktsmessig antall boliger, men ulike hensyn må her avveies, bl.a. må det legges vekt på hensynet til en effektiv drift av boligene.*
- *De privatrettslige rettighetene blir ikke tilsidesatt som følge av reguleringen, men planen legger ikke særskilt til rette for parkering til hyttene.*
- *Eiendommenes verdi som hyttetomt*

Endringer etter offentlig ettersyn

Parkeringsplass er flyttet noe lenger nord, samt innskrenket noe mot vest for ikke å gripe inn i rik vegetasjon av edellauvskog. Det er samtidig påført plankartet hensynsone rasfarlig område i skråning mot I2. Atkomstvei i sørvest mot område for tjenesteyting er forandret noe for å tilfredsstille krav fra Statens vegvesen, samt at veien er mer detaljert prosjektert.

Medvirkning

Det er avholdt møte med grunneiere i området 30.03.2011. Det ble også avholdt et offentlig møte den 24.04.2012 i forbindelse med offentlig ettersyn av planen. Hytteeiere/boligere er kritisk til boliger for sosialt vanskeligstilte særlig med tanke på innbrudd (hyttene står tomme store deler av året), fall i verdi på hyttene/husene, utrygghet med bruk av området. Døgnbemanning må være et krav hvis det skal etableres denne type boliger i området mener .

Samarbeidsgruppa for bydelen

Planforslaget ble diskutert i samarbeidsgruppa øst og innspill herfra er innarbeidet i planforslaget.

PLAN- OG BYGNINGSETATENS VURDERING AV PLANFORSLAGET

Planen legger til rette for å tilby kommunens innbyggere småbåtplasser, noe som er et satsningsområde og som skal være et av flere fortrinn ved å bo i vår kommune. For å kunne tilby et service bygg for båtsporsbedrifter har man klart å innpasse dette innenfor regulert område for dagens småbåthavn, noe som er positivt med tanke på færre inngrep i strandsonen.

Ulempen med disse tilakene er utvidelse av parkeringsplassen inn mot friområde i sør som fører til et stort inngrep i forhold til å bevare daldraget fra gården og ned mot badeplassen i nordøst. Det har vært vurdert ulike løsninger for parkeringsløsninger (parkering på tak på næringsbygg med alternative rampeløsninger, uttrykt vedlegg fra Rambøll), men disse er

vurdert for kostbare i forhold til nytten. Parkeringsløsning som nå er valgt er et kompromi hvor plassen er forskjøvet mot nord for å bevare rik edellauvskog. Antall parkeringsplasser/båtplasser er redusert noe som følge av endringen.

Det legges til rette for en mer aktiv bruk av Rodeneset til friområde, med badeplasser og muligheter for fiske. Det er positivt å frigjøre strandsonen til mer aktiv bruk med tanke på intensjonen som ligger i kommuneplanen.

Tilpassning av områder for sosialt vanskeligstilte er en utfordring, og det har vært en egen prosess på det internt i kommunen hvor slike anlegg bør lokaliseres vekk fra Ægirsvei hvor de er i dag. Rodeneset er valgt som et av områdene er forholdsvis sentralt samtidig som det ligger litt vekk fra etablert boligfelt.

For å skjerme friområdet mest mulig er det vurdert flere forslag til plassering internt på Rodeneset. Det området som er valgt ligger på et platå (kote ca 19) vekk fra strandsonen, og ligger også vekk fra gårdstunet noe som har vært vurdert som viktig.

De sosialt vanskeligstilte med sin tilstedeværelse kan gjøre sitt til at område ikke blir så attraktivt, men ulempen med denne plasseringen mot plassering i et tettere boligområde er vurdert til det bedre.

Hyttene i området bevares som i dag, og får en begrensning på byggeområde med 400 m² tomt. Hyttetomtenes innskrenkning forsvarer at man kan tillate en videreføring av hyttene på tross av kommuneplanens føringer om grøntområde. Samtidig vil hyttenes utviklingsmuligheter være begrenset, og deler av deres tomteareal reguleres til friområde.

- Biologisk mangfold jf. Naturmangfoldloven §§ 8-12

Reg.planen vil komme i større konflikt med den rike edelløvslogen. Hovedenga ved gården som er en slåtteeeng er lokalt viktig som sjelden sjønær eng. Enkel tilrettelegging vil gjøre området mer tilgjengelig for et enkelt naturtilpasset friluftsliv med mulighet for stangfiske fra land. Parkeringsplassen er flyttet litt mot nord for å hensynta et område med rik edellauvskog i skråning opp mot I2. Kunnskapsgrunnlaget (§ 8) vurderes som tilstrekkelig og den samlede belastningen (§ 10) vurderes som liten.

- Kulturminner

Kulturminnevernplanen del 1 – kulturlandskap peker på området rundt gården som kategori fire område som lokalt viktig kulturlandskap.

Fylkesarkeologens registrering av automatisk fredede kulturminner har registrert en steinalderlokalitet ved gårdstunet. Området er markert med hensynsone på plankartet og det er presisert i bestemmelsene at det i dette området ikke kan foretas inngrep uten tillatelse fra fylkeskonservator. Det er foretatt undersøkelser for kulturminner i sjø, og det er ikke påvist funn som får konsekvenser for planen.

- Barn og unges interesser

Området blir bedre tilrettelagt og allment tilgjengelig med utbygging av området, samtidig bygges noen av området ned. Samtidig tilrettelegges det for sosialt vanskeligstilte i området, noe som gjør det mer uttrykt i forhold til å oppholde seg i området for barn.

- Universell utforming

Bryggeanlegget skal tilrettelegges for at bevegelseshemmede skal komme seg ut i båt. Samtidig skal bebyggelsen og parkeringsplassen være tilrettelagt for universell utforming.

- Risiko- og sårbarhetsanalyse

Innenfor ny atkomstvei er det i eksisterende fyllingsfot mot sjøen fra gamle E 18 påvist ustabil grunn, hvor risikograden er noe under det som er normalt. Det er derfor ikke valgt å lage ytterligere konstruksjoner for småbåthavna langs denne fyllingen og utliggerne er derfor snudd mot nord på tvers av bølgedemper.

Det er behov for sikring av skjæringer langs parkeringsplass og oppe på platå for ny bebyggelse mot parkeringsplass.

Næringsbygget vil ligge under anbefalt grense for laveste nivå bygg i forhold til springflo/flom, men denne type bygg er avhengig av å ligge ned mot sjøen.

- Økonomiske konsekvenser for kommunen

Forslag til ny reguleringsplan innebærer ikke negative økonomiske konsekvenser for kommunen. Eventuelle investeringsbehov vil bli fremmet for politisk behandling på ordinært vis.

- Grønnstruktur

Kommuneplanen har innarbeidet utvidelsen av båthavna med parkering samt næringsbygg for båtsportsbedrifter. Utvidelsen av parkeringsplassen mot vest viser i hovedplanen en parkeringsløsning etter gjeldende krav. Plan – og bygningsetaten mener parkeringsplassen bør tilpasse seg landskapet, og eventuelt stille krav til færre plasser. Planen viser to alternativer til løsning og det ønskes innspill på hvilke alternativer som bør anbefales.

Innpassing av sosialt vanskeligstilte samt eksisterende bolig er vist som grøntområde i kommuneplanen. Eksisterende bolig i sørvest ligger utenfor 100 meters beltet og henvender seg mot Sømsveien. Plan – og bygningsetaten mener denne boligen ikke reduserer områdets kvalitet som friområde om den blir regulert til bolig. Byggeområdet for sosialt vanskeligstilte presser friområdets kvaliteter ytterligere, og det er vanskelige kompromiser som foreslås. Området som foreslås er vurdert som det mest skånsomme etter at kommunen også fikk ervervet eksisterende bolig, og det ligger vekk fra gårdstunet og strandsonen. Samtidig etableres det et nytt miljø som kan påvirke bruken av området som friområde og hytteområde til det negative.

Det er foreslått en enkel tilrettelegging med stisystem mot badeplasser, samt en gjennomgang (kyststi) fra strandsonen mot Rona på fortau bak næringsbygg til stisystem gjennom området som leder inn igjen på gang sykkelvei lenger vest. Området er attraktivt for fiske og de mulighetene vil få bedre vilkår ved at det nå formelt reguleres til friområde. Hyttene i området setter noen begrensninger i forhold til tilgjengeligheten særlig mot neset i nordvest. Det er vist en mulighet for tilgang langs sjøen (T4) hvor det må anlegges en brygge sti langs fjell, men det er ikke stilt rekkefølgekrav til denne. Hyttenes eksistens med tanke på mer aktiv bruk av område som friområde, og tilstedeværelse av sosialt vanskeligstilte er en vanskelig vurdering. Gårdstunet er foreslått bevart med dagens bebyggelse, og det ligger til rette for at foreninger/frivillige organisasjoner kan bruke området.

- Transport

Reg.planen legger til rette for å bruke eksisterende avkjørsler men de vil bli noe høyere belasta. For avkjøringen ned mot gårdsbruket i sørvest vil det bli noe økning av trafikken, men ikke betydelig. Det blir ikke mye trafikk inn til institusjonen. For avkjøringen til båthavna vil det bli en økning. Det er forholdene til syklistene langs gang/sykkelveien som bli mest berørt av denne utvidete bruken. Eventuelle avbøtende tiltak kan være å senke farten langs gang/sykkelveien. Området for parkering er beskrevet over i forbindelse med grønnstruktur.

- Estetikk

Det nye næringsbygget vil være eksponert fra øst, men vil ligge under kotehøydene for plataet lenger vest. Med den avtrapping av bygget som er foreslått, vil det være med å dempe inntrykket noe.

Bebyggelsen for de sosialt vanskeligstilte vil ligge oppe på plataet i sør, men er forsøkt innpasset i landskapet for ikke å bli for eksponert. Det er stilt krav om samme takvinkel som øvrig bebyggelse i området.

- Støy

I forhold til trafikkstøy ligger området for tjenesteyting innenfor området som må støyskjermes. Avhengig av hvordan området blir utviklet må tiltak foretas. Det er ikke avgjort om eksisterende bolig mot Sømsveien skal brukes til ansatte som kontor/base og men område I2 skal huse nye beboere. Ved byggesøknaden må det dokumenteres tiltak for utendørs og innendørs støy for begge områdene.

For næringsområdet må det også dokumenteres eventuelle avbøtende tiltak som skal hensynta området for tjenesteyting.

- Forurensning

Det er registrert noe forurensende masser i sjø innerst i Ronsbukta som nå blir overfylt i forbindelse med etablering av ny småbåthavn. For nye tiltak vil det bli etablert tette dekker på parkeringsplass, plass for spyling av båter får godkjent oppsamling for spylevann, og område rundt båtsportbedriften må ha oppsamling av avfallstoffer. Dette ivaretas av annet regelverk enn plan – bygningsloven.

Konklusjon

Planforslaget legger til rette for flere funksjoner som er viktige satsningsområder for kommunen. Samtidig er det viktig å bevare store deler av Rodeneset som et grøntområde for allmenheten noe planforslaget viser. Vurderingene har vært om området som friområde blir for mye tilsidesatt som følge av alle nye funksjoner. Eksisterende hytter og en bolig i området er i kommuneplanen regulert til grøntområdet, men planforslaget har foreslått disse videreført som eksisterende bruk. Konfliktene med å plassere bostedsløse i området har vært et tema som nabolaget er opptatt av. Det vil alltid være konflikter med plassering av denne type boliger, hvor Rodeneset er vurdert som mindre konfliktfylt en andre aktuelle områder. Kommunen kunne ha minsket konfliktene ved å innløse alle eiendommer på Rodeneset, men dette er ikke vurdert utfra økonomiske hensyn. Helse – og sosialetaten har en utfordring i å tilpasse denne brukergruppen i et verdifullt friområde/nabolag samtidig som område tilrettelegges for allmenheten.

Saksbehandler: Jøran Syversen

Dato:23.10.2012

Punkt 175/12: Åsane - Grågåsveien - 13/1 og 13/9. Detaljregulering. Sluttbehandling

Bilag

Saksprotokoll

10 Visualisering 25052012

9 Naboanalyse 200312

8 Snitt CC og DD 25052012

7 Snitt AA og BB 15032012

6 Konseptskisse 09102012

4 Sjekkliste risiko og sårbarhet

5 Sol- og skyggeanalyse 15032012

3 Planbeskrivelse 19 10 2012

2 Reguleringsbestemmelser 19.10.2012

1 Plankart 20121019

Dato: 10.10.2012
Saksnr.: 201011094-45
Arkivkode O: PLAN:
Saksbehandler: Anne Mari Aasaaren

Saksgang
Byutviklingsstyret
Bystyret

Møtedato
08.11.2012
21.11.2012

Åsane - Grågåsveien - 13/1 og 13/9. Detaljregulering. Sluttbehandling

Sammendrag

Planområdet er på 5614 m² og ligger i Åsane mellom Grågåsveien og Åsane borettslag. Området er i gjeldende kommuneplan satt av til bebyggelse og anlegg.

Planforslaget legger til rette for etablering av inntil 24 boenheter i to blokker med tre etasjer som påbygg til butikkbygg, østre blokk, og tre etasjer over felles garasjeanlegg, vestre blokk.

Sentrale problemstillinger i prosessen har vært knyttet til blokkenes høyde og avstand i forhold til omkringliggende ene-/ tomannsboliger, innsyn/utsyn, tilstrekkelig uteoppholdsareal med kvalitet, plassering av turvei/gangvei, nok parkeringsplasser i tillegg til lastebilers manøvreringsareal for varelevering og søppelhenting. Alt sett i forhold til antall boenheter. Det kom merknader fra mange naboer angående disse forholdene.

Etter høringen er vestre blokk flyttet noe mot nordvest slik at avstanden mellom blokkene blir 8 meter. Vegglivet mot atriet er trukket noe inn, og det gir litt mer dagslys i leilighetene. Turvei/gangvei som lå mellom vestre blokk og ene-/tomannsboligene i Grågåsveien er flyttet nord for parkeringsplassen.

Innenfor planområdet er det underdekning på parkeringsplasser og uteoppholdsareal i forhold til antall leiligheter.

Teknisk direktør anbefaler at planområdet befares.

Forslag til vedtak:

1. Bystyret vedtar detaljregulering for Åsane - Grågåsvæien sist datert 19.10.2012, med bestemmelser sist datert 19.10.2012.
2. Nytt punkt i rekkefølgebestemmelsene:
Før igangsettingstillatelse skal avtale om tilleggsareal være inngått med Åsane borettslag.
3. Bystyret viser til retningslinjer for kommunens bolig- og utbyggingspolitikk og anmoder teknisk direktør om å framlegge en utbyggingsavtale.

Ragnar Evensen
Teknisk direktør

Gunnar Stavrum
Plan- og bygnings sjef

Trykte vedlegg

1. Plankart, sist datert 19.10.2012
2. Bestemmelser, sist datert 19.10.2012
3. Planbeskrivelse, sist datert 19.10.2012
4. Risiko- og sårbarhetsanalyse
5. Sol/skyggeanalyse, sist datert 15.03.2012
6. Konseptskisse, sist datert 09.10.2012
7. Snitt AA og BB, sist datert 15.03.2012
8. Snitt CC og DD, sist datert 25.05.2012
9. Naboanalyse, sist datert 20.03.2012
10. Visualisering, sist datert 25.05.2012

BAKGRUNN FOR SAKEN

GCON AS fremmer planforslaget på vegne av Åsane Eiendom AS. Det planlegges leiligheter over og ved siden av Sparbutikken på Åsane, uteoppholdsareal, sandlek, fortau og gangvei som forbindelse gjennom friområdet ved Åsane borettslag mellom Kjos Ringvei og Grågåsveien.

Dagens situasjon

Planområdet er i Åsane. Det grenser mot Grågåsveien i sør og øst, ene- og tomannsboliger i vest og Åsane borettslag i nord.

Planområdet er i gjeldende kommuneplan avsatt til bebyggelse og anlegg, og omfatter i dag dagligvarebutikk, parkeringsplass for flere funksjoner, kommunalt eid areal vest for butikken og utenfor og over kommunalt tilfluktsrom. Tilfluktsrommet leies ut til et treningscenter.

Planens innhold

Formålene er byggeområde, grønnstruktur og samferdelsanlegg. Planområdets størrelse er ca 5600 m². Butikkens brukareal er idag 590 m², og planlagt bruksareal for leilighetene er 3400 m². Det er planlagt inntil tjuefire leiligheter med størrelse fra 66 m² til rundt 100 m² i to fireetasjes blokker. Første etasje i østre blokk er eksisterende Sparbutikk, mens første etasje i vestre blokk blir parkeringsanlegg.

Planområdet med dagens eiendomsgrenser. Kommunen eier vestre del, og Åsane borettslag eier nordre del av området.

Avfallshåndtering

Det er to søppelrom som er 8 m² og 60 m² som skal brukes av butikken og av leilighetene. Det er krav om plass til søppeldunkene på egen grunn nær Grågåsveien for tømning.

Utnyttingsgrad

En stor del av planområdet er parkerings- og kjøreareal for butikk, Åsane borettslag og utleie og vedlikehold av tilfluktsrom. Planområdet har 4,2 boliger pr. dekar for 24 boenheter.

Senterstruktur

Vågsbygd er nærmeste bydelsenter.

Trafikk

Atkomsten er fra Øvre Ringvei via Grågåsveien. Ytre Ringvei med moderat trafikk (2000 ÅDT) tangerer området. Det skal etableres fortau langs Grågåsveien nord og sør for avkjørselen til planområdet, og ny gangvei i nordenden av parkeringsplassen vil forbinde Kjos Ringvei og Grågåsveien.

Etter utbygging er det ikke plass til snøopplag for parkeringsplassene til butikk, Åsane borettslag, tilfluktsrom og de planlagte leilighetene. Det gir økt transport med bortkjøring av snø.

Næringsareal

Det er en eksisterende dagligvarebutikk i planområdet, og den skal opprettholdes.

Grønnstruktur

Bymarka ved Grimsvann – Bråvann sikrer nærrekreasjonsmuligheter.

Grønnstrukturutredningen viser forbindelsen mellom Kjos Ringvei og Grågåsveien som viktig. Det er mye grønt fellesareal i lavblokkområdet i Åsane borettslag. Butikken ligger i

grøntdraget som går mellom ene-/tomannsboligområdet i Grågåsvæien og blokkene ved Kjos Ringvei. Grøntdraget skaper avstand og oppdeling av boligområdet, og gir skjerming mot innkikk og vind. I dag er det fri sikt fra Grågåsvæien nordover til Kjos Ringvei. Mye av friområdet som er regulert i planen fra 1973 blir grønt formål i det nye planforslaget.

Uteoppholdsareal og lek

Planområdet får 926 m² uteoppholdsareal jf. planbeskrivelsen. Det blir sandlek og uteoppholdsareal på nytt terreng, hvorav noe kommer på lokk over boder. I tillegg får leilighetene noe areal mellom blokkene og på takterrasse over vestre blokk nærmest naboer i Grågåsvæien. Kravet er ifølge kommuneplanen minimum 80 m² pr. boenhet. I dette prosjektet skal 65 % løses på bakkenivå., og det utgjør minimum 52 m² pr. boenhet. Med 24 leiligheter får hver leilighet 38,5 m². Arealet skal ha kvalitet. Sol/skyggeanalysen viser at sandleken klarer å oppfylle kommuneplanens krav til sol på arealet ved jevndøgn.

Utbygger skriver at de har kontakt med Åsane borettslag for å få til en avtale om bruk av deres felles uteoppholdsareal. Atkomst dit går over den parkeringsplassen.

I dag er det en privat sandlek rundt 200 meter fra planområdet. Det er underdekning på kvartalslekeplasser i området.

Barn og unges interesser

I følge kommuneplanens bestemmelse § 9 b skal kvartalslek ligge innen 400 meter i luftlinje fra bolig, og denne ligger rundt 160 meter unna i luftlinje. Nærmeste kvartalslek med kommunal standard er Åsane skole 1,5 km unna. Det er skog i nærheten som også kan brukes til lek. Det er gang- og sykkelavstand til barneskole, og sykkelavstand til ungdomskole og videregående skole.

Skole- og barnehagesituasjon

Utbyggingen er ikke problematisk i forhold til skole- og barnehagesdekning. Elevene i området hører til Åsane barneskole 1,5 km unna, se punktet over. Dersom den legges ned blir det enten Vågsbygd barneskole 2,5 km unna, eller Karuss skole 1. – 10. trinn 2,6 km unna. Fiskå ungdomskole og Vågsbygd videregående skole ligger 2,6 km unna.

Universell utforming

Ny gangvei langs parkeringsplassen blir tilgjengelig for alle. Leilighetene får hovedfunksjonene på inngangsplan og atkomst via heis. Sandlek blir tilgjengelig fra leilighetene. Dersom terrenget løftes fire meter opp til rundt cote +70 blir planlagt fortau liggende rundt 1,5 meter lavere enn nytt terreng rundt sandlek. Det er satt av 2 HC-plasser ved butikkinngangen, og seks HC-plasser for leilighetene i parkeringsanlegget.

Risiko- og sårbarhetsanalyse

Analysen viser at fjellet/skråningen mot vest skal undersøkes. Bestemmelsene har med at nødvendig sikring skal gjøres før rammetillatelse gis.

Bilparkering

Kravet i kommuneplanen er 1,5 parkeringsplasser pr. boenhet i fellesanlegg, og 0,25 gjesteparkingsplasser pr. boenhet på offentlig parkeringsplass. Planforslaget lå ute til offentlig ettersyn i oktober/november 2011 med 1,5 parkeringsplass pr. boenhet. Dette er 0,25 plasser færre enn kravet i kommuneplanen vedtatt juni 2011.

Kravet for 24 leiligheter er 36 faste plasser og 6 gjesteplasser. Innenfor planområdet mangler det 6 parkeringsplasser for boligbebyggelsen. Forslagsstiller opplyser at de har en avtale med Åsane borettslag om å disponere 6 parkeringsplasser like utenfor planområdet.

Sykkelparkering

Det er krav i kommuneplanen om 2 parkeringsplasser for sykkel pr. boenhet, og 0,5 plasser pr. 100 m² bruksareal for butikken. Det gir 48 plasser for 24 leiligheter, og plan over 1. etasje viser plass for 40 sykler. Det dekker behovet for 20 leiligheter.

Energi

Planområdet ligger på grensen for konsesjonsområdet for fjernvarme. Agder Varme opplyser at dette prosjektet ligger for langt unna der utbyggingen av fjernvarmenettet er kommet i dag. Energikilden for leilighetene blir elektrisitet, og varmepumpe som alternativ energikilde.

Støy

Støy fra Grågåsveien er under 55 desibel i dag, og leilighetene blir liggende utenfor gul støysone. Leilighetene får støy fra varelevering, inn- og utkjøring fra butikkparkering, parkeringsanlegg og utleie av tilfluktsrommet. Leilighetene i vestre blokk får stille side på vestsiden mot eksisterende ene-/tomannsboliger. Leilighetene i østre blokk vender østsiden mot Grågåsveien, parkeringsplass for butikken og planlagte leiligheter, varelevering til butikken, og vestsiden mot fellesarealet mellom blokkene og atkomst til leilighetene via svalgang og bro.

Solforhold

Det er utarbeidet sol/skyggeanalyse som viser forholdene kl. 12 og kl. 15 vårjevndøgn. Leilighetene og uteoppholdsarealet får ikke kveldssol. Leilighetene i østre blokk får morgensol, og leilighetene i vestre blokk får formiddags- og ettermiddagssol. Lekeplassen får formiddagssol, og deler av den har sol kl. 15. Lekeplassen skal plasseres slik at den oppfyller kommuneplanens krav om at halvparten av arealet skal ha sol kl. 15 jevndøgn.

Terreng og terrengendring

Det er en stor asfaltert flate rundt butikken. Flaten ligger på cote +66 nærmest Grågåsveien, og heller ned til cote +65 ved skråningen og innkjørsel til parkeringsanlegget. I sør og sørvest skrånner det opp mot eiendommene i Grågåsveien som ligger på mellom cote +72 og +77 – mellom 6 og 12 meter over dagens parkeringsplass. I vest er det bratt skråning opp mot Heggli. Det er planlagt å løfte terrenget sør og vest for butikken 4 til 5 meter til rundt cote +70. Terrengspranget blir 4 meter mellom parkeringsplass og nytt terreng med sandlek og uteoppholdsareal, og 5 meter mellom uteoppholdsarealet på lokk over bodene og parkeringsplassen ved tilfluktsrommet. Det er satt av et areal til «annen veigrunn» som gjør at terrengspranget kan deles i to høyder.

Kulturminner

Det er ingen registreringer innenfor planområdet.

Kollektivtransport

Det er bussholdeplass i krysset Grågåsveien/Ytre Ringvei.

Estetikk

Områdets bebyggelsestruktur er frittliggende ene- og tomannsboliger orientert etter vei, og blokkene i Åsane borettslag plassert rundt et felles tun med friområder rundt. Småhusbebyggelsen er fra 1950-tallet, mens blokkene ble bygd ut på 1970-tallet.

Omkringliggende ene- og tomannsboliger har uteoppholdsareal som ligger mellom 6 og 12 meter høyere enn dagens parkeringsplass, og mellom 2 til 5 meter høyere enn nytt terreng. Verandaene og vinduene i ene-/tomannsboligenes 1. etasje ligger på høyde med balkongene og vinduene i 4. etasje i vestre blokk. Gesimshøyden på ene-/tomannsboligene ligger på høyde med takterrassen i vestre blokk. Nærmeste blokk i Åsane borettslag har gesimshøyde som er 4 meter lavere enn gesimshøyden på østre blokk. De planlagte blokkenes høyde er omtrent 14 meter over parkeringsplassen, og rundt 10 meter over nytt terreng mot ene-/tomannsboligene. Trappehus og heistårn kommer rundt 16 meter over

parkeringsplass, og 12 meter over nytt terreng mot naboer, se snitt og 3D-visualisering i planbeskrivelsen. Trappehus og heistårn får trolig ikke så gjennomsluktige fasader som visualiseringen viser.

Dagslys

Utbygger har beregnet at alle leilighetene oppfyller minimumskravet i teknisk forskrift på 2,0.

Veinavn

Det blir ingen nye veinavn.

PLANPROSESSEN

Gjeldende planer

Kommuneplanen viser området som bebyggelse og anlegg.

Gjeldende reguleringsplan er Åsane gnr. 13 bnr.1 og 9 vedtatt 12.06.1973, med formål garasjer/parkering og friområde.

Egnethetsvurdering for boligfortetting fra 1999 – Området ble vurdert å kunne gi mellom 15 – 20 boenheter basert på forenklet stedsanalyse.

Melding om oppstart

Det kom inn totalt fem merknader. Merknadene angår tilgjengelighet, barn og unges interesser og lavspent jordkabelnett og mast som utbygger må flytte. Det kom også merknad fra Åsane borettslag om at de ikke kan avse noe parkeringsareal, siden de kun har 166 parkeringsplasser innomhus til 210 leiligheter.

Offentlig ettersyn

INNSPILL TIL PLANARBEIDET

Offentlig ettersyn

Planforslaget ble sendt ut delegert på offentlig ettersyn i perioden 23.09.11 – 04.11.11. Det ble ikke skrevet saksframlegg med vurderinger, men bare vist til planbeskrivelsen.

Det kom inn åtte merknader. Under følger sammendrag av hver enkelt uttalelse og plan- og bygningsetatens vurdering

Fylkesmannen i Vest-Agder v/ Miljøvernavdelingen, brev datert 17.10.2011

- Regulerte friområder tas i bruk til utbygging. Det er akseptabelt ut fra faktisk situasjon. Friområdene bør inndeles klarere. Friområdene i bakkant av blokka er lagt i bratt terreng. Forstår det slik at området skal fylles opp for å bli mer brukervennlig. Tilgjengelighet for uteoppholdsareal i teknisk forskrift må følges. Bestemmelsene til grønstruktur må ryddes opp i. Sti og lekeplass bør få krav om utomhusplan. Planen viser takterrasser som del av arealet. Krav om 80 m² uteoppholdsareal pr. boenhet bør løses på bakkenivå siden dette ikke er tett bystrøk. Kravprosenten til areal på bakkenivå bør økes av hensyn til tilgjengelighet for barn og unge. Geotekniske undersøkelser bør generelt gjøres under arbeid med plan og tiltak sikres i bestemmelsene. Her ansees det at rekkefølgebestemmelser kan sikre dette. Alle bygninger skal radonsikres.

Plan- og bygningsetatens kommentar

- Det kommunalt eide området vest for butikken er regulert til garasjer og friområde, og er i bruk av barn og unge til lek. Friområdene er endret. Terrenget i sør og vest er planlagt løftet opp mellom fire og fem meter for å bli sandlek og uteoppholdsareal for leilighetene. Sandlek skal være tilgjengelig fra leilighetene, og fra planlagt fortau langs Grågåsveien.

Det skal lages utomhusplan for grøntareal. Det blir ikke nok uteoppholdsareal pr. leilighet på egen tomt til tjuefire leiligheter. Arealet mellom blokkene og på takterrasse på vestre blokk vurderes som bonusareal. Geotekniske tiltak og radonsikring er med i bestemmelsene.

Vest-Agder fylkeskommune v/ Regionalavdelingen, brev datert 03.11.2011

- I utgangspunktet er det uheldig å omdisponere friområder til byggeformål, spesielt i tettbygde områder. Det må dokumenteres at utbyggingen fører til forbedring av boligområdets kvaliteter totalt sett. Det forutsettes at kommunen sørger for at det blir tilstrekkelig uteoppholdsareal hovedsakelig på bakkenivå. Det er viktig med utomhusplan, og den må vise atkomst til skogen i vest slik at det reelle lekeområdet kan utvides.

Plan- og bygningsetatens kommentar

- Noe av friområdet blir privatisert, og noe tilgjengelig for allmennheten. Boligområdet kan knytte seg til områdets tekniske infrastruktur. Det blir for knapt med areal på parkeringsplassen for alle brukerne. Uteoppholdsareal, se ovenfor. Atkomst til skogen i vest blir over parkeringsplassen.

-

Statens Vegvesen, brev datert 28.10.2011

- Ingen merknader til planforslaget der det er tatt med rekkefølgebestemmelse om tilstrekkelig kapasitet på Vågsbygdveien.

Plan- og bygningsetatens kommentar

- Dette er tatt med i bestemmelsene.

-

Kommuneoverlegen v/miljørettet helsevern, brev datert 27.09.2011

- Forsiktig med å kombinere næringsvirksomheter og bolig i samme bygg eller i nær tilknytning. Konflikt oppstår oftest i forhold til støy eller lukt. Det må stilles betingelser til virksomheten for støy, støv, lukt og åpningstider. Alle boliger bør ha en stille side. Det forutsettes at anbefalingene i T-1442 følges. Støy fra tekniske installasjoner og annet fra næringsbygg må ikke påføre beboere i leilighetene støy over grenseverdiene i NS 8175.

Plan- og bygningsetatens kommentar

- Støy fra tekniske installasjoner må holdes innenfor NS 8175. Lukt er et potensielt problem i forhold til leiligheter rett over og ved siden av butikken. Støy fra blokkens tekniske installasjoner må være i tråd med anbefalingene i støyretningslinje for arealplanlegging, T-1521. NS 8175 må følges. De vestvendte boenhetene får stille side, men de østvendte får det ikke.

Åsane borettslag, brev datert 17.10.11 og 02.11.11

- Merknad til oppstart om at planområdet ikke skal gå inn på deres eiendom er ikke innarbeidet. Parkeringsplasser ved tilfluktsrommet vil føre til mye kjøring over deres tomt og ødelegge parkeringsforholdene for dets beboere. Peker på at det ikke er aktuelt å bruke borettslagets lekeplass som kvartalslekeplass. Borettslaget eier friområdet referert til under dagens situasjon i planbeskrivelsen, og eier også de to gang/sykelstiene referert til under grønnstruktur, samt betaler vedlikehold av dem. De forutsetter at støynivået ikke vil overstige dagens nivå.

Plan- og bygningsetatens kommentar

- Planområdet tar med parkeringsplasser og gangvei. Med inntil 24 nye leiligheter blir det økt trafikk over parkeringsplassen. Tilfluktsrommet leies ut til et treningssenter i dag, og trafikken dit vil ikke øke som følge av denne planen. Det blir mindre areal til parkering for butikkens kunder enn i dag. Det er satt av egne plasser til vedlikehold og utleie av tilfluktsrommet, og borettslaget skal fortsatt ha 21 plasser på egen grunn.

Bjørn Moen, brev datert 31.10.11

- Området i sørvest bak butikken har vært i bruk av barn og unge til sykling, skating, basketball med mer, men ikke etter at butikken monterte tekniske installasjoner med ganske høyt støynivå, og tok vekk basketkurven fra veggen. Motsatt kurv er også tatt ned. Området har en tid vært lager for sand og grus, men ble ryddet i september 2011. Betviler at bare ytterste sørvestlige del ligger i skyggen. Sol/skyggeanalysen var ikke vedlagt. Betviler at noe av bygget vil ligge under terreng. Vil ikke godta bygningstiltak med gesimshøyde på cote 82. Det vil gi fritt utsyn fra takterrasse og øverste leiligheter til hans terrasse, og eiendommens verdi vil forringes. Ønsker gjerde for å hindre adgang til hagen fra ny gang/sykelsti på cote +70. Hvordan blir det plass for varelevering med lastebil? Den planlagte gang/sykelstien vil ende i den farligste svingen i Grågåsvæien. Lekeplassen mot Grågåsvæien bør skjermes. Frykter problemer med økt trafikk og mindre plass til biler og snø. Trærne i sør og sørøst skjerner for vær og vind, innsyn og lyskasterne på nærmeste blokk. Har fått avslag på kjøp av areal mot steinmur/hekk av kommunen. Godtar ikke prosjektet.

Plan- og bygningsetatens kommentar

- Barn og unge får sandlek for de yngste og oppgradert kvartalslek mellom Grågåsvæien og Heggelia. Etterlyst materiale var tilgjengelig i servicebutikken. Bodene planlegges under noe av uteoppholdsarealet. Turveien er endret til gangvei og lagt nord for parkeringsplassen. Skjerming av sandlek vurderes i utomhusplanen. Snø fra parkeringsplassen må kjøres vekk. Det blir knapt med plass for varelevering. Fortauet er endret, og ender ved planlagt lekeplass.

Bjørn Moen, Einar Vindenes og Monica Grøttem, Gudrun Halvorsen, Geir Ole B. Hanssen, Bent Vigebo, Oddvar Vigebo, Karina Villareal, Glenn Vatne, brev datert 07.11.2011

Området har i dag mye trafikk til blokker og butikk, og planlagt utbygging vil gi stor trafikkøkning. Det er trangt for lastebiler å levere varer i dag, og det blir trangere og mer uoversiktlig med planlagt lekeplass og parkeringsplasser. Planlagt fortau ender i farlig sving. Der turveien munner ut har barn blitt påkjørt av bil, og biler stopper opp for å ta fart opp bakken om vinteren. Plassen bak butikken har vært i bruk av barn og unge, se ovenfor. Trærne skjerner boligene i Grågåsvæien mot blokker og butikk. I dag er det støy fra varelevering morgen og formiddag, mens biltrafikken fra de 24 planlagte leilighetene vil føre til mer støy hele døgnet. I dag lagres snøen bak butikken der det er planlagt blokk. Er imot planlagt utbygging.

Plan- og bygningsetatens kommentar

Deler av parkeringsplassen er i bruk av borettslaget og resten bruker butikken og tilfluktsrommet. Nye leiligheter vil gi trafikkøkning i Grågåsvæien og over parkeringsplassen. Varelevering til butikken, se kommentar ovenfor. Fortau, se kommentar ovenfor.

Glenn og Linda Vatne, brev datert 03.11.2011

- Øverste etasje og takterrasse på kote 82 vil gi innsyn til privat uteområde, og også forringe boligens verdi. Det er fylt ut i skråningen, og det kan rase når turveien anlegges. Ser ikke at trærne kan beholdes etter utbygging. Trærne skjerner mot vær, vind og blokkene. Nye beboere vil ønske å fjerne trær på grunn av kveldssola. Utbygger hevder at utbygging ikke fører til mer støy. Økt biltrafikk vil gi mer støy enn de 2-3 lastebilenes varelevering før kl. 9 om morgenen. Nærmeste barneskole, Åsane kan bli nedlagt, og da øker skoleveien fra 1,5 til 1,9 km. De unge mister lekeområdet. anbefaler kommunen å ruste opp eksisterende lekeplasser og fotballbaner. Turvei vest for planlagt bygg vil bli lite brukt. De fleste tar snarvei til butikken over parkeringsplassen. Planlagt fortau ender i farlig sving. Ønsket å bygge garasje, men fikk i 2008 avslag på kjøp av 30 m² av arealet der turvei skal gå fordi det skulle bevares som en grønn lunge. Utbygger får kjøpt 800 m², og må gi fra seg 500 m² som ikke kan brukes til annet enn lekeplass. Søkte dispensasjon fra kommuneplanen for garasje med hybel, og ønsker å bygge garasje som også kan

være buffer mot planlagt bygg. Mister sol rundt kl. 1930 om sommeren på grunn av fjell og vegetasjon. 1. og 2. etasje i ny blokk vil ligge lavere enn dem. Manglet sol/skyggeanalyse og risiko- og sårbarhetsvurdering.

Plan- og bygningsetatens kommentar

- Avstanden til de nye blokker vurderes som tilfredsstillende både i avstand og høyde, jfr. snittene som følger vedlagt saken. Turveien er flyttet. Det er viktig å beholde trærne som skjerm mot vind og innsyn/utsyn. Økt biltrafikk vil gi noe mer støy. Skolekapasitet er vurdert. Nåværende asfalt plass blir erstattet av sandlek og oppgradert kvartalslek mellom Heggli og Grågåsvæien. Turveien er endret til gangvei langs parkeringsplassen. Fortauet, se ovenfor. Garasjen er utenfor planområdet. Terrenget skal fylles opp til rundt cote +70 i sør og vest. Det blir noe mer sol, men ikke kveldssol. Tilsendt materiale, se over.

Endringer etter offentlig ettersyn

- Den vestre blokka er flyttet noe mot nord og den vestre blokka er flyttet 0,9 meter lenger vest. Det har ført til at brannteknisk krav på åtte meter kan overholdes, og at det blir litt mer dagslys i leilighetene.
- Turveien langs skråningen opp mot eksisterende hus i Grågåsvæien er tatt ut og erstattet nord og vest i planområdet.
- Planlagt fortau langs Grågåsvæien er trukket tilbake fra svingen.
- Parkeringsplassene til Åsane borettslag er trukket noe ut for å få plass til gangvei med 2,5 meters bredde langs parkeringsplassen for å få minst mulig terrenginngrep i friområdet tilhørende Åsane borettslag
- Planbeskrivelsen har med oversikt over arealbruken i planområdet
- For å bedre sikkerheten og estetikken er det lagt inn et område med grøntareal – annen veigrunn med en meters høyde over parkeringsplassen. Arealet skal ha planter som blir to til tre meter høye. Foran dør til søppelrom blir det ikke rabatt. Det er markert sikkerhetsgjerde mellom parkeringsplass og uteoppholdsareal/friområde.

Medvirkning

Det har vært flere møter med utbygger, og planforslaget er blitt endret etter offentlig ettersyn som beskrevet ovenfor. Utbygger har hatt kontakt med Åsane borettslag for å få på plass gangvei og mulig bruk av deres uteoppholdsareal. Borettslaget har uttalt seg om at kunder til butikk og treningssenter bruker deres parkeringsplasser. Andre berørte har medvirket gjennom merknader til oppstart og offentlig ettersyn.

Samarbeidsgruppa for bydelen

Planforslaget er diskutert i samarbeidsgruppa i vest, og dette er innarbeidet i planforslaget.

PLAN- OG BYGNINGSETATENS VURDERING AV PLANFORSLAGET

Hovedgrepet er å legge til rette for en høyere utnyttelse av butikkomtten med leiligheter som påbygg av butikkbygget, i tillegg til et leilighetsbygg med parkeringsanlegg i 1. etasje

Lekeplass mellom Heggli og Grågåsvæien skal oppgraderes, og det kommer ny gangvei langs parkeringsplassen. Flere beboere i området kan styrke butikkens kundegrunnlag. Med de planlagte leilighetene blir trafikken over parkeringsplassen større, og de som ikke skal til butikken kan bruke gangveien som kommer langs parkeringsplassen. Det vurderes som en bedre løsning enn den som tidligere var planlagt vest for de planlagte blokkene. Denne løsningen hadde tilgang via trapp. Bredden mellom boligblokkene er økt med 0,9 meter til 8,2 meter. Det gir noe mer dagslys i leilighetene, og tilfredsstillende det branntekniske kravet på åtte meter.

Biologisk mangfold jf. Naturmangfoldloven §§ 8-12

Planområdet består av butikk med asfaltert areal rundt og en skråning med løvtrær i sørvest mellom asfaltarealet og bebyggelsen i Grågåsvæien. Det meste av skråningen skal bevares,

men lokket over parkeringsanlegg og boder kommer til å gå noe inn i skråningen. Utbygger skal erstatte de trærne som må tas. Kunnskapsgrunnlaget om biologisk mangfold i området vurderes å være tilfredsstillende, og ytterligere registreringer er derfor ikke nødvendige. Tiltaket vurderes ikke å påvirke naturmangfoldet. Føre-var prinsippet tillegges derfor liten vekt her.

Kulturminner

Det er ingen registreringer innenfor planområdet, og temaet vurderes å være ivaretatt.

Barn og unges interesser

Asfaltflaten bak butikken har vært og er i bruk av barn og unge, og har nytteverdi i framtida. Barn og unge har derfor krav på erstatningsareal. Dette vurderes ivaretatt gjennom at utbygger skal bidra til at lekeplassen mellom Heggli og Grågåsvæien, Grågåsbakken, oppnår kommunal standard for kvartalslek. Planlagt sandlek ligger nær Grågåsvæien, og behov for skjerming mot veien må vurderes i utomhusplanen. Det er uheldig for barn og unges sikkerhet med høye murer. Gående og syklende må krysse biltrafikk på parkeringsplassen for å komme til butikk og leiligheter.

Universell utforming

Reguleringsbestemmelsene sikrer at alle boenhetene tilfredsstillende kravet til tilgjengelig boenhet. Det er viktig at utomhusplanen viser overgangene mellom nytt terreng, sandlek og uteoppholdsarealet over bodene slik at den offentlige sandleken blir tilgjengelig for alle.

Risiko- og sårbarhetsanalyse

Behov for sikring av fjell og skråning vurderes ivaretatt ved at bestemmelsene setter krav om at dette skal undersøkes og nødvendig sikring skal gjøres før leilighetene kan bygges.

Skole- og barnehagesituasjon

Utbyggingen er ikke problematisk i forhold til skole- og barnehagedekning.

Økonomiske konsekvenser for kommunen

Dersom Åsane skole legges ned blir det bussutgifter for 1. klassinger til enten Vågsbygd skole eller Karuss skole. Gangveien langs parkeringsplassen blir offentlig. Den delen av gangveien som går inn til Åsane borettslag er stengt med bom, men kan brukes av utrykningskjøretøy. Planlagt fortau langs Grågåsvæien med lengde på rundt 55 meter skal driftes av kommunen. Sandlek skal eies av kommunen, mens beboerne i leilighetene skal drifte den. Kristiansand Eiendom eier arealet vest og nordvest for butikken, og har intensjonsavtale med utbygger Åsane eiendom AS om å selge det arealet som reguleres til annet enn offentlige trafikkområder, friområder, grønnstruktur og formålsbygg.

Grønnstruktur

Bevaring av så mye som mulig av vegetasjonsskjermen i skråningen mellom leilighetenes uteoppholdsareal og bebyggelsen i Grågåsvæien vurderes som viktig både i forhold til artsmangfold, vindskjerming og innsyn/utsyn. Formål og eierskap for skråningen der det er tilfluktsrom under har vært vurdert.

Sol og skygge. Dagslys.

Sol- og skyggeanalysene viser at det er mulig å plassere sandlekeplassen slik at den tilfredsstillende kravene i kommuneplanen. Uteoppholdsarealene ellers har relativt lite sol. Utbygger har utført en analyse som viser at leilighetene får tilfredsstillende dagslys. Beregningene vil bli nærmere vurdert når byggesaken skal behandles.

Uteoppholdsareal og lek

Kravet til uteoppholdsareal for boligene er ikke dekket innenfor planområdet. Tilleggsarealer av god kvalitet må sikres i umiddelbar nærhet til planområdet og bruksretten må tinglyses.

Utomhusplanen må vise overgangen fra nytt terreng til skråningen i sør og vest. Det vurderes at en rabatt med vegetasjon langs den høye muren mellom uteoppholdsareal og parkeringsplass bedrer sikkerheten og blir bedre estetisk.

For at sandlekeklassen kan bli tilgjengelig fra planlagt fortau i Grågåsveien, og for å senke muren mellom parkeringsplass og sandlek, foreslås arealet fylt opp til rundt kote +69. Dette vurderes nærmere i utomhusplanen. Muren mellom sandlek og parkeringsplass blir noe lavere. Tilpasningen til tilgrensende tomter blir også bedre, og mur med skråning ned mot Grågåsveien 36 unngås.

Boenheter

Det tillates totalt inntil 24 boenheter innenfor planområdet, 13 stk i B og 11 stk i BOF. Senere detaljprosjektering får avgjøre om det blir en litt annen fordeling mellom disse to byggeområdene.

Saksdokumentene viser at det mangler 6 parkeringsplasser. En løsning kan være å utvide planområdet i samsvar skissen på side 10 i planbeskrivelsen. Det krever en egen reguleringsprosess.

Estetikk og volum

De eksisterende blokkene i Åsane borettslag har høy utnyttelse, men har mye lys og luft rundt seg i tråd med byggeskikken på 1970 – tallet.

Utbygger vurderer at de planlagte blokkene er forskjellig fra bebyggelsen rundt. Ved å dele opp fasaden med utspring ser utbygger for seg at to nye blokkene kan bli bindeledd mellom blokkene i Åsane borettslag og ene- og tomannsboligene i Grågåsveien. Utbygger vurderer at oppdelingen kan forsterkes ved bruk av materialer og farger. Mye oppdeling kan gi en urolig fasade. Kommuneplanens retningslinjer for estetikk sier blant annet dette:

”Ved lokalisering og utforming på den enkelte tomt skal eksisterende tomte- og bebyggelsesstruktur, volum, takform og materialbruk videreføres.”

Byggets høyde er uendret i forhold til planforslaget som var ute på offentlig ettersyn. Ved å parallellforskyve de to blokkene noe, og øke avstanden mellom dem oppover i etasjene blir det noe mer dagslys i leilighetene.

Visualisering av byggene viser heisitårn/trappehus med glassfasade. Dette er ikke sikret i reguleringsbestemmelsene.

Avstanden nabobebyggelsen er viktig for omgivelsene og for naboene. Flere av naboene protestere på prosjektet. Plan- og bygningsetatens vurdering er at avstanden på i overkant av 20 meter til nærmeste bebyggelse er akseptabel. Vedlagte snitt gir også en god beskrivelse av problemstillingen.

Støy og lukt

Det vil være en potensiell konflikt mellom dagligvarebutikk og leiligheter i forhold til lukt. En annen potensiell konflikt er i forhold til støy fra varelevering og søppelhenting, tekniske installasjoner som kjøleanlegg og ventilasjonsanlegg og inn- og utkjøring fra butikk. I tillegg kommer trafikkstøy fra Grågåsveien. Det vurderes som uheldig at leilighetene over butikken får denne belastningen. De vestvendte leilighetene får stille side vendt mot eksisterende ene- og tomannsboliger, mens fellesarealet mellom blokkene får svalganger som atkomst til leilighetene. Det er viktig at svalgangene utformes slik at ikke leilighetene får støybelastning derfra.

Utbyggingsavtale

I henhold til standard utbyggingspolitikk, skal det tilbys utbyggingsavtale.

Plan- og bygningsetatens anbefaling og konklusjon

Det er positivt for lokalområdet med en offentlig tilgjengelig sandlek, oppgradert kvartalslek mellom Heggli og Grååsveien og gangvei langs parkeringsplassen. Det er gunstig å bygge flere boliger nær kollektivakser og utnytte eksisterende teknisk infrastruktur.

En av utfordringene med det planlagte boligprosjektet er blanding av formålene næring og bolig i forhold til støy, lukt og trafikk. Parkeringsplasser for bil og sykkel, manøvreringsareal for lastebiler med varer og søppel skal kombineres med gangtrafikk til butikk og leiligheter.

Før alle boligene i planforslaget kan tas i bruk så må reguleringsbestemmelsenes krav om uteoppholdsarealer og parkeringsplasser sikres som beskrevet over.

En sentral problemstilling i planarbeidet har vært høyder på bebyggelsen og nærhet til nabobebyggelsen. Planområdet anbefales derfor befart.

Saksbehandler: Anne Mari Aasaaren/Jostein Akselsen
19.10.2012

Punkt 176/12: Kjøita - 152/587 - detaljplan. Sluttbehandling

Bilag

Saksprotokoll

5. Bestemmelser datert 29.10.2012
4. Parkeringskjeller P-2
3. Plankart parkeringskjeller P-1
2. Reguleringsplan 1328 over 2. etasje 29.10.12
1. Reguleringsplan bakkeplan

Saksprotokoll

11. Oppsummering av innkomne merknader
10. Sol- skyggediagram
9. Notat utnyttelse, byggehøyder og soldiagram, datert 03.10.2012
8. Illustrasjoner
7. Utomhusplan
6. Planbeskrivelse, datert 03.10.2012

Dato: 29.10.2012
Saksnr.: 201110970-30
Arkivkode O: PLAN: 152,587

Saksbehandler: Mirza Lejlic

Saksgang
Byutviklingsstyret

Møtedato
08.11.2012

Kjøita - 152/587 - detaljplan. Sluttbehandling

Sammendrag:

Planområdet er en del av gnr.151 bnr. 587 (tidligere "Monter-tomta") og eies av Kjøita AS. Hensikten med planen er å erstatte gjeldende reguleringsplan og bedre kvalitetene for området som helhet. Gjeldende plan fra 2009 gir ikke nødvendige muligheter for tilfredsstillende løsninger knyttet til ønskede bolig kvaliteter. Planen var problematisk i forhold til innvendig og utvendig solforhold, innsyn og utsyn samt bruk og utnyttelse av omkringliggende uteområder.

I tillegg til endret organisering av planlagt bebyggelse reduseres den totale utnyttelsen på tomten i nytt planforslag. Andelen av boligformål økes og forretning- og kontorformål reduseres tilsvarende. Antall boenheter i nytt forslag reduseres fra 150 til 130. Mellom bygningsmassen vil det bli etablert et stort område med felles uteoppholdsplasser for flere typer aktiviteter og en offentlig sandlekeplass. Avstand mellom bebyggelsen i øst-vest retning varierer mellom 43 – 46 meter. Det er ca 1000m² mer grønt areal enn i tidligere vedtatt plan.

Detaljplan for Kjøita - 152/587 er første plan hvor det i stor grad skal brukes grønne sedumtak. Planens intensjoner er et bevisst forhold til godt bomiljø og klimatilpasning. Det er planlagt en ny promenade langs kanalen. Området ligger godt i forhold til etablert kollektivtrafikk og gang- og sykkelforbindelser mellom Lundsområdet og Kvadraturen. Med en ny gangbru over Otra vil området få enda tydeligere bymessige kvaliteter og muligheter for beboere, forbipasserende, skolebarn og andre.

Under offentlig ettersyn var flere beboere opptatt av planlagte høyder, og de har kommet med merknader til planlagte 6. etasjer. Alle merknader er vurdert og kommentert. Det er utarbeidet flere nye illustrasjoner/ analyser som viser høyde- og sol- og skyggeforhold, og det er ikke foreslått høydeendringer i forhold til tidligere plan (offentlig ettersyn). I dette prosjektet er boligbyggene gitt varierende gesimshøyder slik at byggene fremstår med en stadig brutt og variert silhuett.

2. oktober 2012 ble det organisert et informasjonsmøte for naboer og beboere. Det var et flott, respektfullt og konstruktivt møte. Noen av nåværende beboere/ naboer var fortsatt skeptiske og likte ikke forslaget om 6 etasjer på deler av planlagt bebyggelse (B1, B2 og B3 i detaljplanen).

Flertallet av beboere/ naboer var positive og fornøyde med presentasjonen og planlagt utforming av området. Samtidig ble forslagsstiller oppfordret med til å jobbe videre med detaljeringer i forhold til arkitektonisk utforming og fargebruk på ny bebyggelse.

Beboere ønsker at planlagt bybroprosjekt realiseres så fort som mulig. De poengterte også at det blir viktig med revurderinger av standard/ kvalitet langs etablert/ eksisterende infrastruktur. Dette gjelder eksisterende bro over kanalen og nedkjøringsrampe til Agder Energi. Eksisterende bro over kanalen og nedkjøringsrampe ligger utenfor planen, men likevel mener Plan- og bygningsetaten at det bør vurderes om å utvide broen med en gangfeltedel. På denne måten kan det være mye bedre sikkerhet for gående og syklende. Dette kan gjøres i samarbeid mellom etablerte bedrifter/ utbyggere og kommunen/ ingeniørvesenet.

Byutviklingsstyret behandlet forslag til detaljplan Kjøita – 152/ 5871 møte 25.10.12. I møtet ble det fattet følgende:

Vedtaks:

Saken sendes tilbake for bearbeidelse.
(Enst)

Vedtaket ble gjort i forbindelse med innspill fra Ingeniørvesenet, og som ble presentert i møtet:

Forslag til ekstra vedtaks punkt:

Før planen endelig godkjennes endres plan og bestemmelser som angitt i tillegg til saksfremstilling:

Tillegg til saksfremstilling:

Parkeringskjeller skal ikke anlegges under fortau, formålsgrense trekkes inn slik at den samsvarer med formålsgrense for boligbebyggelse.

Parkeringskjeller nivå -2 (utleiedel) skal ha avkjørsel til felles nedkjørsel ved kanal.

Sikt fra avkjørsel til fortau må ivaretas. Siktlinje på plankart og bestemmelsens pkt. 4.1.5 endres til følgende: Avkjørsel fra parkeringskjeller skal ha frisikt 2.5 x2.5m målt langs vegglinje og langs avkjøringsrampe. Stigning mot fortau skal være maks 2.5 % i 5 m lengde målt fra fasadelinje.

Sikt mellom fortau og GS1 må ivaretas. Siktareal på 4x4m påføres plankart, bestemmelser til sikt må tas med i henhold til kommunens norm.

Utomhusplan som følger saken er ikke gjennomgått internt i kommunen, denne må oppfattes som illustrasjon som viser en mulig måte og opparbeide området på, endelig utomhusplan skal utarbeides i henhold til kommunens normer og godkjennes av fagetatene.

Ved videre planlegging må det sikres at parkeringsdekket dimensjoneres og gis en overdekning som gjør det mulig å opparbeide og vedlikeholde offentlige arealer i henhold til kommunens normer.

For at det skal være mulig å rydde fortau for snø uten store ekstrakostnader til bortkjøring må det tas inn et punkt i bestemmelsen under punkt 2: Langs B1 og B2 skal arealet 1m fra fortau og GS1 opparbeides i høyde med vei og slik at det kan nyttes til snølagring.

Alle innspill er innarbeidet og plankart og bestemmelser endret i samsvar med innspill nevnt over.

Forslag til vedtak:

1. Bystyret vedtar Kjøita - 152/587 – detaljplan og planbestemmelser datert 29.10 2012.
2. Bystyret viser til retningslinjer for kommunens utbyggings- og boligpolitikk og anmoder teknisk direktør om å fremlegge en utbyggingsavtale.

Ragnar Evensen
Teknisk direktør

Gunnar Stavrum
Plan- og bygningssjef

Trykte vedlegg:

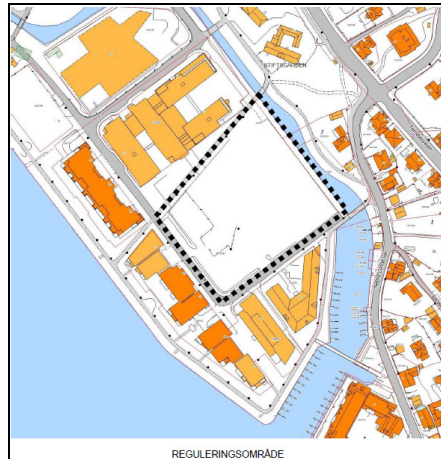
1. Plankart bakkeplan, datert 29.10.2012
2. Plankart over 2. etasje, datert 29.10.2012
3. Plankart parkeringskjeller P-1
4. Plankart parkeringskjeller P-2
5. Bestemmelser, datert 29.10.2012
6. Planbeskrivelse, datert 03.10.2012
7. Utomhusplan - illustrasjon
8. Illustrasjoner
9. Notat utnyttelse, byggehøyder og soldiagram, datert 03.10.2012
10. Sol- skyggediagram
11. Oppsummering av innkomne merknader

Bakgrunn for saken

ARK.NET v sivilarkitektene Asbjørnsen - Dolva AS - Jepsen Vinje AS - Løvdahl AS fremmer planforslaget på vegne av Kjøita AS. Reguleringsplanen som nå legges frem er en videreføring av et valgt konkurranseprosjektet.

Dagens situasjon

Området er del av gnr/bnr 152/587 og eies av Kjøita AS. Planområdet ligger på den tidligere "Monter"-tomta på Kjøita og er byggeklar.

Melding om oppstart

Melding om oppstart av reguleringsarbeid ble varslet 11.07.2011 med frist 15.09.2011. Det kom inn 14 merknader. Disse er oppsummert og kommentert av forslagsstiller i eget notat datert 14.11.2011.

Merknadene handlet om bruk av universell utforming, gode gangforbindelser, miljøvirkninger, foreslåtte byggehøyder, redusering av nærings/ kontordelen.

Medvirkning

I løpet av planprosessen ble det organisert flere møter hvor det ble diskutert innhold i det nye planforslaget og forhold til etablerte kvaliteter og omgivelser. Planforslag ble justert underveis, og det er utarbeidet flere nye analyser og illustrasjoner.

Planforslaget med alle dokumenter ble diskutert i samarbeidsgruppa 17.08.2011.

Tidligere planforslag – offentlig ettersyn

Byutviklingsstyret behandlet forslag til detaljplan for Kjøita - 152/587 i møte 22.03.12, sak. nr 51/12. Før planforslag ble sendt ut til offentlig ettersyn ble det gjort endringer i planforslaget i samsvar med Byutviklingsstyrets vedtak:

3. *"Før planen legges ut til offentlig ettersyn, inkorporeres i høringsgrunnlaget følgende tekniske spesifikasjoner:*
  - c. *g/s vei langs kanal kvalitetssikres m.h.t. bredde i overgangene.*
  - d. *Nordøstre del av B2 justeres i samsvar med illustrasjonsplanen slik at tilstrekkelig snøareal sikres langs GS1.*
  - e. *Bestemmelsene sikrer at parkeringsplasser tilknyttet FK1 tillates å benytte avkjørsel i Fk1, øvrige parkeringsplasser skal benytte avkjørsel ved kanal.*
  - f. *gjesteparkeringsplassene langs vei reguleres som offentlige*

g. bestemmelse 4.1.3 endres til 3 etasjer for å sikre tilstrekkelig frihøyde på snuplass.

h. bestemmelse som sikrer at fasade i B2 mot snuplass må utformes slik at bruk av snuplass og snøopplag ikke er til sjenanse for beboerne.

(Enst)”

Kjøita illustrasjoner – forslag/ offentlig ettersyn - oversiktsbilder av plan/ planområde sett fra sør og sørvest

Område foreslås regulert til:

- bebyggelse og anlegg – leilighetsbygg, næring/ kontor, uteopphold/ lek
- samferdselsanlegg – kjøreveg, parkering, fortau, gang/ sykkelveg
- grønnstruktur – friområde (langs eks. kanalen)

Volum, utnyttelse, antall enheter, tomtestørrelser, antall parkeringsplasser, lekeareal, uteoppholdsareal vises i vedlagt planbeskrivelse; notat utnyttelse, byggehøyder og soldigram.

Planforslag forutsetter etablering av gode gangforbindelser. Det legges til bruk av grønne tak og det var planlagt mer grønt (ca 1000m² ekstra) areal enn i tidligere vedtatt plan.

Bruksareal BRA er mindre enn i vedtatt plan. Dette kompenseres noe med at boligbebyggelsen har større bygningshøyder. Samtidig er bebyggelsen trukket tilbake i forhold til eksisterende kvartalslekeplass og planlagt promenade langs kanalen.

Innkommne merknader – offentlig ettersyn:

Forslag til detaljplanen ble sendt ut til offentlig ettersyn i perioden 13.04.2012 til 25.05.2012. Senere ble frist til uttalelser forlenget til 11.06.2012. Det har kommet 14 uttaler/ innspill til planen:

Kristine og Espen Slemdahl, Nedre Lunds vei 20

Det er mye som ser bra ut med forslag til ny reguleringsplan men er ikke tilfreds med høyden på den nye bebyggelsen. Det harmonerer dårlig med byggeskikken i området.

Plan- og bygningsetatens kommentarer:

Forslagstiler har jobbet mye med planutforming. Planen viser hovedstrukturer og det skal jobbes videre med fasade/ utforming, alle detaljer- farger, arkitektonisk tilpasning og uteoppholdsarealer/ standard.

Styret i Sameiet Kjøita Park, Kjøita 34

Tilkomst og avkjørsel må ligge på kanalsiden. Dersom det skal være inn/utkjørsel ved Kjøita 30 vil det oppstå konflikt med sameiets parkeringsplasser og således farlige situasjoner. Høyden på bebyggelsen må være max. 5 etg. Det er viktig at bygget trekkes tilbake slik at terrasser i Kjøita nr. 34 og 36 ikke mister sol.

Plan- og bygningsetatens kommentarer:

Det er utarbeidet sol og skyggeanalyser som viser at Kjøita nr. 34 og 36 ikke mister sol. Forslagstiler har jobbet mye med planutformingen. Planen viser at planlagt bebyggelse B1, B2 og B3 har varierte høyder fra 4 - 6.etasjer. Det er åpne mellomrom i mellom sjette etasjer. B4 varierer mellom 3 og 4 etasjer og gir mye bedre sol og romlig opplevelse.

Vest- Agder Fylkeskommune, Plan- og miljø

Det synes som om forslag til reguleringsplan har ivaretatt tidligere innspill på en god måte. Fylkeskommunen kan akseptere at kommunen fraviker kravet om 80m² uteoppholdsareal pr boenhet pga at området ligger sentrumsnært og at en ønsker en høy utnyttelse i nærhet til kollektivtilbudet, men det må forutsettes at kvaliteten på utearealene er høy. Anbefales at det avsettes mer areal til sandlekeplass en planlagte 325m². Det gis råd om at felles uteoppholdsarealene for en utforming som sikrer at de blir et godt møtested for alle. Videre anbefales det å angi et minimumsareal etablert på bakken pr boenhet i planbestemmelsene.

Plan- og bygningsetatens kommentarer:

Forslagsstiller har utarbeidet flere forslag til organisering av uteoppholdsarealer og viser at det vil bli gode oppholdsrom og lekemuligheter. Samtidig ligger området i tilknytning til et eksisterende kvartalslek plass. Kvartalsplassen trenger en opprusting og det vil bli enda bedre situasjon for barn og alle beboere på Kjøita området.

Kjell Ove Viken, Kjøita 28

1. Byggene blir alt for høye og dominerende , spesielt de deler som er på 6 etasjer. Illustrasjonene som følger saken viser stort sett byggene sett skrått ovenfra og dermed virker de "lavere" enn de er. Det er også unnlatt å ta med illustrasjoner sett fra motsatt elvebredd og fra Elvegata samt fra Lundsbroa. Slike perspektiver ville ha vist den betydelige høydeforskjellen mellom eksisterende bygg (Kjøita Park og Kruse Smith-bygget som begge er tre etasjer) og de planlagte byggene på 6. Jeg mener at den foreslåtte byggehøyden vil endre Kjøitas neddempede og harmoniske visuelle profil på en ødeleggende måte. Byggehøyden må derfor reduseres med minst en etasje på de høyeste byggene.

2. Byggenes hvite karakter slik de er fremstilt bryter også med en gjennomført fargeskala brukt i de eksisterende byggene. Jeg mener at bruk av materialer/farger mer i pakt med eksisterende bygningsmasse ville ha gitt et mer harmonisk og helhetlig arkitektonisk uttrykk for Kjøita som helhet. For ferdig utbygd er det ønskelig at Kjøita framstår mer helhetlig enn den utbyggingen som i dag tegner seg f. eks på Bystranda/Tangen.

3. Det bemerkes at sol/skyggediagrammene som skal illustrere vintersituasjonen er for 21/3. Det ville ha vært mer korrekt med 21/12.

Plan- og bygningsetatens kommentarer:

Det er utarbeidet sol og skyggeanalyser som viser at Kjøita nr.28 ikke mister sol.

Forslagsstiller har jobbet mye med planutformingen. Vedlagte snittegninger viser forholdet mellom nytt planforslag og tidligere vedtatt plan. Planen viser at planlagt bebyggelse B1, B2 og B3 har varierte høyder fra 4 - 6.etasjer. Boligbebyggelsen er trukket flere meter tilbake på sørsiden og 9m fra kanalen i forhold til gjeldende regulering. I prosjektet er boligbyggene gitt varierende gesimshøyder slik at byggene fremstår med en stadig brutt og variert silhuett. Det er åpne mellomrom i mellom sjette etasjer. I tillegg er det etablert flere siktlinjer mellom og gjennom planlagt bebyggelse. B4 varierer mellom 3 og 4 etasjer og det gir mye bedre sol og romlig opplevelse av eksisterende kvartalslekeplassen. I møtet med beboere, 02.10.2012, aksepterte forslagsstiller utfordringer og innspill fra naboer og med en felles forståelse at dette vil bli viktig i forhold til etablerte omgivelser, arkitektoniske og estetiske kvaliteter. Sol og skygge analyser er også vist i møtet med beboer, og er lagt som vedlegg (9 og 10).

Kystverket

Har ingen merknader til planen.

Statens vegvesen Region Sør

Ser positivt på ny- gang og sykkelvei/ promenade som er innarbeidet. Eventuelle balkonger over GS1 på nordøstre side må ha krav om tilstrekkelig høyde over g/s veg.

Plan- og bygningsetatens kommentarer:

I planforslaget er det tatt hensyn til merknader.

Dof Coppes pva Nedre Lund vel

Mer enn noe annet, er det bygningers høyde som skaper sjenanse i nabolaget. Samtidig er det nettopp noen meters ekstra høyde som gir eieren bedre arealutnyttelse, og økonomisk gevinst. Nedre Lund Vel må fastslå at politikernes vedtatte planer tilsesettes, gjentatte ganger, og byggehøyden øker til nesten det dobbelte av det byens beboere ble forespeilt bare noen få år før.

Den samme kommunen som kan være både sendrektig og petimeter når det gjelder en ny vinduskarm for den enkelte boligeier, deler dispensasjoner rundhendt ut til andre.

Er utbyggeren kommunen selv, blir ting veldig enkle: dispensasjonen kom bare noen få måneder etter at både utbygger -KNAS- og leietaker -AE- begge to hadde sagt seg såre fornøyd med å bygge innenfor regelverket. Som den gang tilsa 4 etasjer maks. Men AE og KNAS fikk sine 5 etasjer i rekordfart, det hele med ettertrykk 'uten presedens' for fremtidige prosjekter på Kjøita.

Nå ligger altså en ny plan for Kjøita på bordet, med i B2 en loddrett vegg på 22 meters høyde – det er godt og vel 7 etasjer!

Veggen står tett langs kanalen, den samme som skulle sikre syklende, gående og padlende Kristiansandere flotte opplevelser og 'urbane kvaliteter'.

Den står rettet mot Nedre Lund, skyggelegger bolighus nettopp de deler av året da solen er mangelvare, og danner på alle måter det nye byggets bakside.

Et grønt lys for denne planen betyr et ja til en byggehøyde som er tilnærmet *det dobbelte* av det Kristiansands befolkning er blitt forespeilet ved reguleringsplan.

Politikerne som akter å gi etter, enda en gang, må ta dette innover seg.

Nedre Lund Vel protesterer kraftig mot denne planen, og etterlyser respekt for borgernes tillit til kommunale vedtak.

Plan- og bygningsetatens kommentarer:

Det vises til kommentarer ovenfor.

Marit og Helge Simonsen

Følgende argumenter tilsier at all fornuft kun kan tillate maks 3. etasjer:

- På byggemøtet som ble holdt ca 1998 ble det fortalt at byggehøyden på tomtene ikke skulle overstige eksisterende bebyggelse.
- Når så A/S Kjøita skulle bygge den tredje blokken mot elva ble det satt som krav fra KRS kommune at det skulle bygges gang- og sykkelvei på Nedre Lundsvei før boligene kunne innflyttes. For at ikke Nedre Lundsvei 23 (en eiendom som A/S Kjøita eier) måtte flyttes, så ble det enighet med A/S Kjøita at de kunne ta noe av eiendommen. Dette ble løst på en minnelig måte, men de hadde aldri vært like medgjørlig dersom de hadde blitt forespeilet bygg på 6 etasjer like over kanalen.
- Det blir poengtert at den nye bebyggelsen er trukket 9 meter tilbake fra kanalen i forhold til gjeldende regulering. Det skulle bare mangle, bygge en slik kanal, og så privatisere delen av den, så dette er ikke noe argument få å bygge opp 6 etasjer i høyden.
- Det vises til vedlagte illustrasjoner, og her har man bevist unnlatt å ta med november/ desember/ januar/ februar, og når det gjelde slikt, så er det himmelvid forskjell på 4 og 6 etasjer.
- Det skrives at det er viktig å oppnå flest mulig leiligheter i sentrumsnære byområder med høye bo og opplevelseskvaliteter. Dette tolkes slik: "Desto flere leiligheter desto mer penger i kassa til A/S Kjøita". Det er jo slik at det er kapitelet som rår. Det må huskes på at de boligblokkene som ligger mot elva i dag, er bygd på en steinutfylling som ligger der elveleiet var tidligere, og eiendom Kjøita fikk ervervet gratis. Så med dette som utgangspunkt så er en reduksjon av byggehøyden ikke mye forlangt.

Plan- og bygningsetatens kommentarer:

Det vises til kommentarer ovenfor.

Agder Energi Nett AS

Hvis det blir behov for å etablere en ny stasjon for å forsyne området med strøm må det settes av plass til dette formålet i samarbeid med Agder Energi. Plasseringen må innarbeides i utomhusplan for området.

Plan- og bygningsetatens kommentarer:

Ny nettstasjon er etablert på nordøstsiden av kanal.

Margrethe og Einar Aanonsen

Høyden på 6 etasjer, spesielt på blokkene mot kanalen er altfor høy. Disse blokkene vil stenge for utsikt og sol for bebyggelsen langs Nedre Lundsvei. Synes at når man har vedtatt en reguleringsplan med max. høyder er det ikke riktig å fravike denne etter et par år. Når Agder Energi etter at byggingen var begynt, fikk lov til en ekstra etasje ble det opplyst at dette ikke skulle få konsekvenser for den senere bebyggelse på Kjøita.

Plan- og bygningsetatens kommentarer:

Forslagstiler har jobbet mye med planutformingen. Vedlagte snittegninger viser at det blir flere større og åpne rom mellom ny og eksisterende bebyggelse. Hele planområde er hevet ca 0,5 meter i forhold til tidligere vedtatt plan pga forholdet til fremtidig havstigning.

Planen viser at planlagt bebyggelse B1, B2 og B3 har varierte høyder fra 4 - 6.etasjer. I tillegg er det etablert flere siktlinjer mellom og gjennom planlagt bebyggelse. Det er åpne mellomrom i mellom sjette etasjer.

B4 varierer mellom 3 og 4 etasjer og det gir mye bedre sol og romlig opplevelse av eksisterende kvartalslekeplassen.

Norsk Maritimt Museum

Det later ikke til at planen medfører nye inngrep i sjø/elv. Imidlertid vil museet gjøre oppmerksom på at vrak, deler av vrak og annet som har vært om bord eldre enn 100 år ikke kan fries gjennom plan. Det kan forekomme fartøyer og vrak nede i sandmassene som er lagt opp av elva. Påtreffes slike under grunnarbeidene må arbeidene straks stanses, og Norsk Maritimt Museet og Fylkeskommunen underrettes uten opphold. Tiltakshaver står ansvarlig for å meddele dette til underkontraktører, og påse at meldeplikten overholdes.

Plan- og bygningsetatens kommentarer:

Forslagsstiller tar innspill til etterretning.

Fiskeridirektoratet, Region Sør

Ettersom planområdet ikke grenser til sjø og fiskerinæringen ikke har spesielle interesser i området er det ingen merknader til planen.

Fylkesmannen i Vest- Agder, Miljøvernavdelingen

Miljøvernavdelingen mener dette er et bedre planforslag enn gjeldende plan i forhold til bo- og miljøkvalitet. Utearealene og gangforbindelser er viet større oppmerksomhet og det er lagt vekt på at planområdet skal henge sammen med den eksisterende strukturen på Kjøita. Det er forståelse for at kommuneplanens bestemmelse om minimum 80m² uteareal pr boenhet i noen grad må fravikes ut i fra hvor man befinner seg i kommunen og hvilken bebyggelse som etableres. En lavere kvadratmeter en 80 kan derfor aksepteres så fremt arealene som av settes er av god kvalitet. Miljøvern avdelingen gir faglig råd om at minimumsareal etablert på bakken pr. boenhet angis i bestemmelsene. Det bemerkes at takterrasser og Sedumtak aksepteres ikke benyttet til lekeplass.

Miljøvernavdelingen har følgende kommentarer til plankart og bestemmelser:

- Tegnforklaringen og bestemmelser henviser til U3, kan ikke finne benevnelsen på plankartet
- Det vises både til godkjent situasjonsplan og utomhusplan i bestemmelsene. Kommunen bør ha en bevisst holdning til hvilket begrep brukes. Bestemmelsen bør kvalitetssikres slik at man unngår misforståelser, jf. Bestemmelse 2.7.1 og 5.1.1.
- Fargekodene på gang- og sykkelveier må stemme med standarden som er angitt for SOSI norsk standard. Det samme gjelder omriss planlagt P- kjeller.
- På plankartet som gjelder for over 2. etg er ikke kombinert formål over G2 og T1 angitt i tegnforklaringen.

Plan- og bygningsetatens kommentarer:

Forslagsstiller har rettet opp plankartet og bestemmelser i samsvar med merknader. I planen tas det på alvor kvalitet på uteoppholdsarealer og lekeplassen.

Gunnar Ringøyen pva Sameiet Promenadebygget Kjøita

Planene ser klart bedre ut enn den opprinnelige reguleringsplan. Hva angår høyden på byggene, tør vi peke på at byggene i sørvestre del av kvartalet, er prosjektert med 6 etasjer. Dette er 3 etasjer mer enn nabobyggene.

Dette er etter vår mening altfor høyt og vil bryte med høyden på resten av byggmassen på Kjøita, som er 3 etasjer med tilbaketrukket 4.etasje.

Vi har også tidligere i brev til arkitektfirmaet anmodet om at byggene ikke blir høyere enn eksisterende reguleringsplan.

Hva angår soldigrammer som var vedlagt, synes det påfallende at det ikke er et diagram for 21.desember. Men realitetene er klare, høye bygg gir mye skygge, særlig om vinteren.

Vi har merket oss at inn/ut-kjørsel til garasjeanlegg fra Kjøita er forbeholdt de parkeringsplassene som er tilknyttet FK1.

Med andre ord, alle andre må benytte avkjørsel ved kanalen. Det ser vi på som en fornuftig ordning. Det tør imidlertid være kjent at Promenadebygget har rett til et antall parkeringsplasser i parkeringskjeller. Vi regner med som en selvfølge at adkomst for fotgjengere til parkeringskjeller for bileierne, vil bli fra Kjøita. Men hva med inn/ut-kjørsel?

Vi har også notert at gang og sykkelsti vil bli oppgradert langs kanalen. Dette er positivt. I den forbindelse vil vi ikke unnlate å nevne at det er et stort problem at det ikke er gang og sykkelsti langs bro ut av området Kjøita. Det er broa ved LOS bygget, eneste utkjørsel fra området. Her oppstår det nesten daglig farlige situasjoner mellom bil og gående/syklende. Når det nå kommer 120 nye boenheter, samt 32 boenheter fra område B6, vil dette problem bare bli enda større. Dette problemet må prioriteres og tas tak i.

Problemet kan sikkert bli noe redusert når den nye Christian Qvart broa kommer. Kan denne derfor komme noe tidligere enn lovet?

Vi har videre notert oss at gjesteparkingsplasser på gateplan vil bli offentlige.

Med andre ord, enhver som besøker Kjøita kan benytte disse.

Ut fra illustrasjonskart ser det ut til å bli 18 parkeringsplasser på gateplan. Hvis disse er tenkt som gjesteparkering for de 120 leilighetene, er det veldig få.

Kan det tenkes at det er mulig og fornuftig og legge parkeringsplassene med front mot fortau, i stedet for langsetter fortau? Det vil øke antall plasser betydelig.

Beboerne i området er ofte sterkt plaget av måker som nå holder til på Monter området, tidligere på taket til Monter.

Dersom den nye bebyggelsen får sedumtak, frykter vi at denne type tak vil bli en yndet hekkeplass og dermed tiltrekke seg enda flere måker. Vi anmoder derfor om at takene blir utformet på en slik måte at nåværende plager av måker ikke blir forsterket.

Til slutt tillater vi oss å fremsette følgende forslag: vil et møte mellom utbygger/arkitekt og beboere på Kjøita være av interesse og muligens et konstruktivt bidrag til bedre å forstå hverandre?

Plan- og bygningsetatens kommentarer:

2. oktober 2012 ble det organisert et informasjonsmøte for naboskap og beboere. Plan- og bygningsetaten og forslagsstiller har informert deltakere i møtet om planprosessen, historikken, viktigste detaljer og vurderinger/ redegjørelser i planforslaget og planområde. Det var et flott, respektfullt og konstruktivt møte. Noen av nåværende beboere/ naboer var fortsatt skeptiske og likte ikke forslaget om 6 etasjer på deler av planlagt bebyggelse (B1, B2 og B3 i detaljplanen). Situasjon angående planlagt parkeringsløsninger ble også diskutert.

Det ble poengtert om valgte løsninger for beboere og forretnings og kontordelen. Bestemmelsene om tillatt parkering må respekteres og følges opp. Det er utarbeidet sol og skyggeanalyser som viser konsekvenser i forskjellige tidsperioder.

Flertallet av beboere/ naboer var positive og fornøyde med presentasjonen og planlagt utforming av området.

Samtidig ble forslagsstiller oppfordret til å jobbe videre med detaljeringer i forhold til arkitektonisk utforming og fargebruk på ny bebyggelse. Spesielt ble det nevnt utforming av forretning og kontorbygg.

Forslagsstiller aksepterte utfordringer og innspill med felles forståelse at dette vil bli viktig i forhold til etablerte omgivelser, arkitektoniske og estetiske kvaliteter.

Planstatus i området

Gjeldende reguleringsplan for Elvebredden øst - felt B2 og F/K/B3 er godkjent av Bystyret i Kristiansand den 18.02.2009.

Illustrasjon – gjeldende reguleringsplan

Nytt planforslag - sluttbehandling

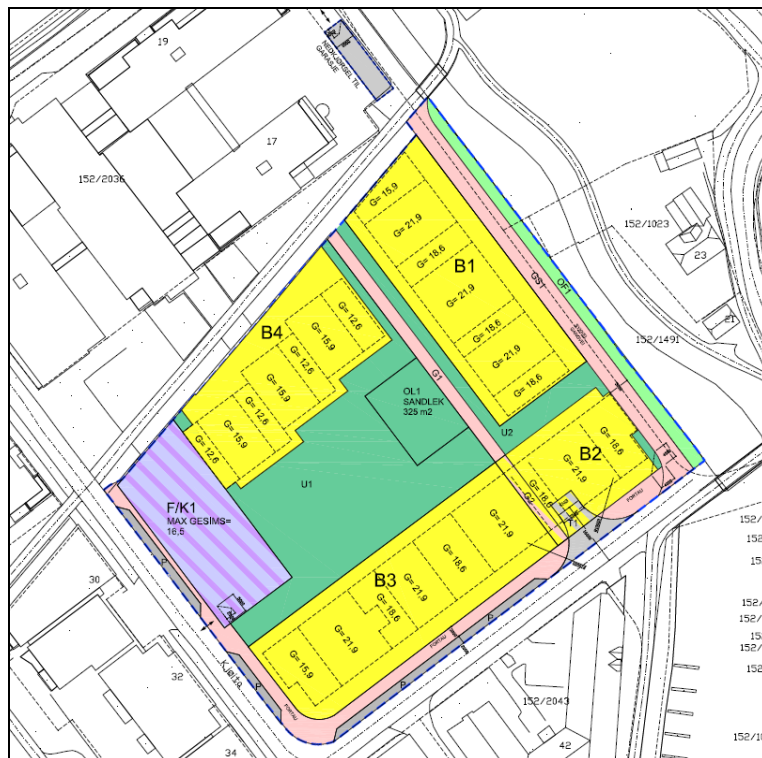
Forslagsstiller har bearbeidet tidligere detaljplankart og bestemmelser. Dette ble gjort i samsvar med merknader som har kommet under offentlig ettersyn. Det er også laget nye illustrasjoner med bakgrunn i vedtaks pkt. 2 i møte i Byutviklingsstyret, 22.03.12, sak.nr 51/12.

*”2. I forbindelse med høringsrunden ber man spesielt om synspunkter knyttet til høyder og arkitektonisk utforming.
(Enst)”*

Nytt planforslag og illustrasjoner presenterer en ny vurdering av planlagt bebyggelse, høyder og forhold til naboer og omgivelser.

Planforslaget viser at planlagt bebyggelse B1, B2 og B3 har varierte høyder fra 4 - 6.etasjer. Boligbebyggelsen er trukket flere meter tilbake fra veien på sørsiden og 9m fra kanalen i

forhold til gjeldende regulering. I prosjektet er boligbyggene gitt varierende gesimshøyder slik at byggene fremstår med en stadig brutt og variert silhuett. Planlagt bebyggelse B4 er varierer mellom 3 og 4 etasjer og det gir mye bedre sol og romlig opplevelse av eksisterende kvartalslekeplassen.

Illustrasjon – detaljplankart datert 29.10.12, plansituasjon over 2. etasje

Forhold til kommuneplan 2011 – 2022

Planforslaget er i tråd med kommunens retningslinjer når det gjelder å skape gode offentlige uterom og bygninger med god arkitektonisk form.

- Byen som drivkraft

Elvebredden øst vil fremstå som ferdig utviklet når dette feltet er på plass og kan tilby nye attraktive næringsarealer med kort avstand til sentrum, universitet og resten av landsdelen via E18.

- Byen det er godt å leve i

Det legges til rette for gode, velproporsjonerte og solrike møteplasser for beboerne og andre brukere. Det legges stor vekt på god tilgjengelighet og brukbarhet. Ulike størrelser på leiligheter gir boligtilbud til flere grupper.

- Bærekraftig utvikling

Høy, men forsvarlig utnyttelsesgrad av sentrumsnære områder må sees i sammenheng med bærekraftig bystruktur og transportsystem. Sammensetningen av boliger og arbeidsplasser gir liv til området utover arbeidstid og attraktive møteplasser skapes.

- Klimabyen

I planen legges til rette for utforming av grønne tak – Sedumtak, stor grønt uteoppholdsareal og god håndtering av overvann.

PLAN- OG BYGNINGSETATENS VURDERING AV PLANFORSLAGET

Planlagte høyder og forhold til omgivelser

Illustrasjon som viser planlagt bebyggelse og høyder – antall etasjer

Illustrasjonen over viser at det ikke blir en monoton - ensartet høyde på bebyggelsen, men at det blir varierte høydeforskjeller som vil virke positivt både for ny bebyggelse og naboer.

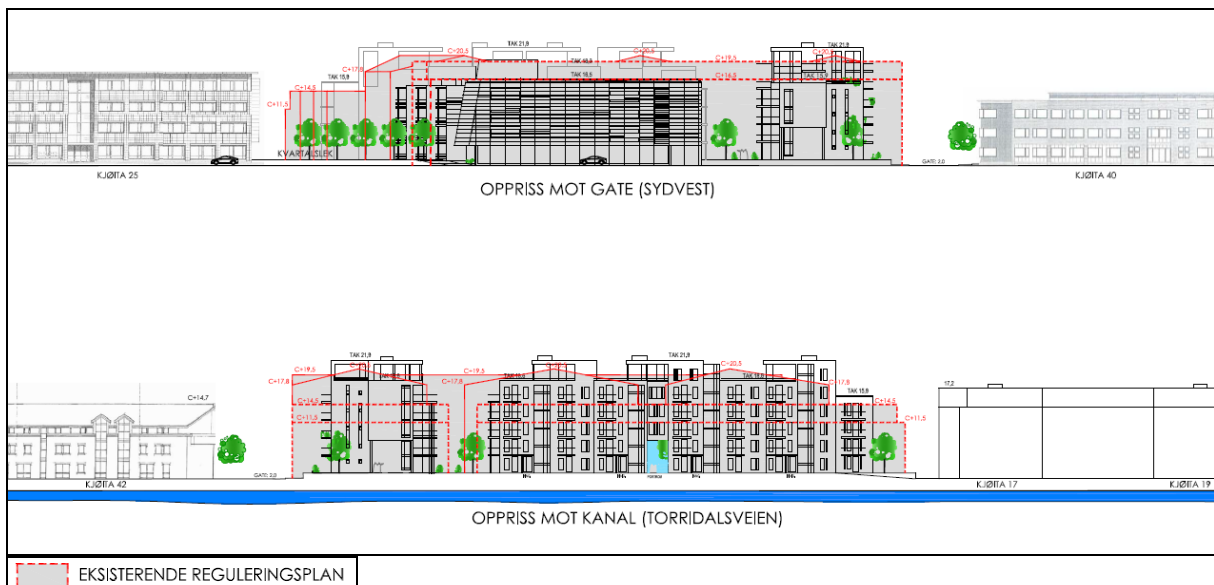

Illustrasjoner som viser planlagt bebyggelse i gatebilde

Illustrasjoner som viser planlagt bebyggelse sett fra Otra og Torridalsveien

Vurdering av volumer og forskjeller i forhold til vedtatt plan

Nye fasadetegninger viser planlagt bebyggelse og volumer sammenlignet med situasjonen i vedtatt plan. Generelt viser nytt planforslag at det vil bli det flere større rom mellom ny og eksisterende bebyggelse og mot kanalen. Illustrasjonen over viser virkninger av tilbaketrekkningen av bebyggelsen. Hele planområde er hevet ca 0,5 meter pga forholdet til fremtidig havstigning. Alt sammen gjør at det blir mye bedre forhold og positiv romlig opplevelse, både inne og rundt ny byggeområde. Dette gjelder forhold mot eksisterende boligbebyggelse, kontor- forretnings virksomhet, gate/ veier og grønnsstruktur langs etablert kvartalslek område.

Sol- og skygge

Det er vedlagt sol og skygge analyser som viser at det ikke vil oppstå negative konsekvenser for naboer samt at det blir gode sol og lys forhold inne på uteoppholdsarealer. Sandlekeplass er gunstig plassert i forhold til sol og lys forhold, og avstand mellom byggene.

Medvirkning etter offentlig ettersyn - møte med beboere 02.10.2012

Det var et flott, respektfullt, veldig informativt og konstruktivt møte. Noen av nåværende beboere/ naboer viste fortsatt skepsis og likte ikke forslaget om 6 etasjer på deler av planlagt bebyggelse (B1, B2 og B3 i detaljplanen).

Flertallet av beboere/ naboer var positive og fornøyde med presentasjonen og planlagt utforming av området.

Samtidig ble forslagsstiller oppfordret til å jobbe videre med detaljeringer i forhold til arkitektonisk utforming og fargebruk på ny bebyggelse. Spesielt ble det nevnt utforming av forretning og kontorbygg.

Forslagsstiller aksepterte utfordringer og innspill med felles forståelse at dette vil bli viktig i forhold til etablerte omgivelser, arkitektoniske og estetiske kvaliteter.

Beboere ønsker at planlagt bybroprosjekt realiseres så fort som mulig. De poengterte også at det blir viktig med revurderinger av standard/ kvalitet langs etablert/ eksisterende infrastruktur. Dette gjelder eksisterende bro over kanalen og nedkjøringsrampe til Agder Energi. Når det gjelder eksisterende bro bør det vurderes om å utvide broen med en gangfelt del. På denne måten kan det være en betydelig bedre situasjon for gående og syklende. Dette kan gjøres i samarbeid mellom etablerte bedrifter/ utbyggere og kommunen/ ingeniørvesenet.

Plan- og bygningsetatens anbefaling

Plan- og bygningsetaten viser til omfattende dokumentasjon med nytt plankart, bestemmelser, planbeskrivelse, forslag til utomhusplan, illustrasjoner og analyser.

Plan- og bygningsetaten kan anbefale at detaljplanen kan vedtas.

Punkt 177/12: Dialogarenaer mellom innvandrerbefolkningen og kommunen

Bilag

Saksprotokoll

Dato: 24.10.2012
Saksnr.: 201115138-5
Arkivkode E: F0 &71
Saksbehandler: Toril Hogstad

Saksgang
Kommunalutvalget
Bystyret

Møtedato
06.11.2012
21.11.2012

Dialogarenaer mellom innvandrerbefolkningen og kommunen

Sammendrag:

25.01.2006 sluttet bystyret seg til administrasjonens forslag om organisering av innvandrerrett i Kristiansand. Det ble nedsatt et innvandrerrett som skulle være en forsøksordning, og evalueres etter tre år. På bakgrunn av funnene i evalueringsrapporten ble rådet avvirket i september 2011. Bystyret vedtok samtidig at alternative former for dialogarenaer mellom kommunen og minoritetsbefolkningen skulle utredes i egen sak.

I utredningsprosessen ble det innhentet informasjon og erfaringer fra Stavanger, Arendal, Drammen, Oslo, Bergen og Trondheim. Den flerkulturelle befolkningen ble rådspurt via enkeltpersoner og organisasjoner, og det ble arrangert workshop og informasjonsmøte der invitasjon gikk bredt ut i den flerkulturelle befolkningen.

Erfaringer fra kommunene, innspillene fra minoritetsbefolkningen og kunnskap om andre råd, utvalg og samarbeidsfora i kommunen ga en bekreftelse på at både kommunene og innvandrerne har behov for at det finnes egne dialogarenaer. Innvandrerne har en felles kunnskap som kommunens administrasjon og politikere trenger for å gjøre en bedre jobb. Det er viktig at innvandrere selv formidler denne kunnskapen. Kommunen gjør en god jobb med mottaks- og hjelpeapparat og opplærings- og kvalifiseringstilbud for nyankomne med flyktningbakgrunn. Det er imidlertid mangel på tilbud for innvandrere som har bodd her en stund og som for eksempel har behov for drahjelp inn i det ordinære organisasjons- og kulturlivet, hjelp til å virkeliggjøre ideer osv.

For å ivareta innbyggerne med flerkulturell bakgrunn med alle deres individuelle ulikheter, ressurser og behov, og for å legge til rette for at de i større grad kan bidra til samfunnet og bli hørt i demokratiske organer, anbefaler rådmannen flere tiltak som utfyller hverandre. En forutsetning for å lykkes er at det settes av tilstrekkelig ressurser.

Forslag til vedtak

1. Det arrangeres workshops for innvandrersorganisasjoner og enkeltpersoner fra kommunens flerkulturelle befolkning minst én gang i året der aktuelle spørsmål blir tatt opp
  - a. Et arbeidsutvalg med representanter fra innvandrerbefolkningen, administrasjonen og de folkevalgte planlegger tema og opplegg for møtene.
  - b. Representanter fra administrativ og politisk toppledelse er til stede under workshopene.
2. Ordningen med velkomstmøter i rådhuset for nye innbyggere i kommunen gjeninnføres.
3. Det er en overordnet føring i kommuneorganisasjonen at det rekrutteres medlemmer med etnisk minoritetsbakgrunn i kommunale råd og utvalg.
4. Personalressurser øremerkes til planlegging, utvikling, gjennomføring og oppfølging av de anbefalte tiltakene, dessuten til å ta i mot og videreformidle ideer og initiativ fra innbyggere med flerkulturell bakgrunn.
5. Økonomiske konsekvenser vurderes innarbeidet i 1. tertialrapport 2013.

Tor Sommserseth
Rådmann

Ragnar Evensen
Teknisk direktør

Utrykte vedlegg:

1. Prosjektdirektiv
2. Program, oppgaver og sammendrag innspill workshop
3. Presentasjoner fra Arendal, Drammen og Stavanger.
4. SSB: Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre etter landbakgrunn og kommune. 1. januar 2012. Absolutte tall og prosent. <http://www.ssb.no/innvbef/tab-2012-04-26-09.html>
5. Storform: Evalueringsrapport, Innvandrerrådet, Kristiansand kommune, 6. mai

Alternative dialogarenaer mellom innvandrerbefolkningen og kommunen.

1 Bakgrunn for saken

Bystyret vedtok 30.03.2005 dokumentet «Strategi for etnisk likestilling 2004-2009. Internasjonalt mangfold i Kristiansand. Utfordringer og muligheter». I samme møte vedtok bystyret at «Kommunen, i samarbeid med innvandrerorganisasjonene, tar initiativ til et lokalt innvandreråd».

I møte 25.01.2006 sluttet bystyret seg til administrasjonens forslag om organisering av innvandreråd i Kristiansand. Rådet skulle være en forsøksordning, og evalueres etter tre år.

Innvandrerrådet skulle fremme mangfold og integrering ved å gi kommunen råd i saker som angår befolkningen med minoritetsbakgrunn og ved å føre dialog og slik være et bindeledd mellom personer med minoritetsbakgrunn og kommunen.

Våren 2011 ble innvandrerrådet evaluert. Evalueringsrapporten viste at innvandrerrådet hadde betydelige utfordringer med hensyn til representativitet og synlighet. Den pekte på at det var liten interesse for rådet fra politisk og administrativt hold i kommunen, og det kom fram tvil om medlemmene i rådet var representative for innvandrerbefolkningen.

Rådmannen anbefalte på bakgrunn av funnene i rapporten at innvandrerrådet skulle avvikles i sin nåværende form. Samtidig viste han til at Kristiansand er en stor by med et økende mangfold, og at Kristiansand, i likhet med sammenliknbare byer, bør ha en form for strukturert dialog med innbyggere med etnisk minoritetsbakgrunn. Han anbefalte derfor at alternative former for dialogarenaer mellom kommunen og minoritetsbefolkningen skulle utredes i egen sak. Bystyret ga sin tilslutning til rådmannens anbefalinger i sitt møte 7. september 2011. Innvandrerrådet ble avviklet i september 2011.

2 Mål – «Styrke i muligheter»

I Kommuneplan 2011-2022 står det: «I dag har over ti prosent av byens innbyggere utenlandsk bakgrunn. Disse kan i enda større grad involveres for å gjøre byen mer åpen, mangfoldig og preget av internasjonal orientering.»

En strukturert dialog mellom innvandrerbefolkningen og kommunen er ett av flere virkemidler for å nå dette målet.

3 Kristiansand – en multietnisk by.

Kristiansand er en multietnisk by med innbyggere fra nær 160 ulike land. (Kommunens webside). 14,6 prosent av innbyggerne er selv født i utlandet eller født i Norge med to utenlandsfødte foreldre.

Tabell: Innvandrere i Kristiansand etter eget eller foreldres fødeland, 10 største grupper. (SSB, 1. januar 2012).

I alt	12 137
Vietnam	937
Polen	845
Irak	667
Chile	655
Kosovo	623
Danmark	537
Bosnia-Hercegovina	467
Somalia	453

Tyskland	434
Russland	417

Deretter kommer Iran, Afghanistan, Sverige, Pakistan, Eritrea, USA og Thailand.

I tillegg til at innvandrerbefolkningen kommer fra ulike land og verdensdeler, har de for eksempel ulik botid i Norge, de har ulik utdanningsbakgrunn, kommer fra ulike sosiale lag i hjemlandet, de har ulik funksjonsevne, kjønn, alder, familieforhold osv. De kommer også til Norge av ulike grunner. Andelen arbeidsinnvandrere er økende, siste år var økningen på landsbasis 11 prosent, hovedsakelig svensker, polakker, litauere og dansker. (Skattedirektoratet, 2012)

Det kan stilles spørsmål ved om det er mulig å representere en såpass ulik gruppe mennesker, og om de har behov for egne dialogarenaer. Det «vanlige» organisasjonslivet er jo åpent for innvandrere, kan de ikke delta der? Mange av byens innvandrere deltar aktivt i samfunnslivet. Likevel er minoritetsbefolkningen underrepresentert i kultur- og organisasjonslivet og i demokratiske organer. I bystyret er andelen folkevalgte med minoritetsbakgrunn knapt 2 prosent. Ifølge en undersøkelse publisert i Aftenposten 20. august 2012 er innvandrere også underrepresentert i media, de ble brukt som kilder i 2 prosent av artiklene i ti av Norges største aviser i 2010 og 2011. Når det gjelder deltakelse i arbeidslivet, har innvandrere opp til tre ganger så høy arbeidsledighet som etnisk norske.

Erfaringer innhentet fra andre kommuner, innspill fra minoritetsbefolkningen og kunnskap om andre råd, utvalg og samarbeidsfora i kommunen viser at både kommunene og innvandrerne har behov for egne dialogarenaer, og at representativitet er en utfordring som må håndteres i alle fora der noen skal representere en gruppe med innbyrdes ulikheter.

Innvandrerne har en felles kunnskap som kommunens administrasjon og politikere trenger for å gjøre en bedre jobb. Det er viktig at innvandrere selv formidler denne kunnskapen. Slik vil ressursene i minoritetsbefolkningen synliggjøres bedre, innvandrerne har selv ansvar for å formidle kunnskap, ideer og behov, og de får trening og drahjelp til å delta enda mer aktivt i samfunnslivet. Kommunen drar nytte av deres kunnskap, erfaringer og kompetanse. Det blir en gjensidig læringsarena. Andre kommuner har erfart at egne dialogarenaer for minoritetsbefolkningen har fungert som en innfallsport til kommunepolitikken.

4 Organisering av utredningsarbeidet

Utredningsarbeidet har vært prosjektorganisert. Prosjektet var forankret i By- og samfunnsenheten. Prosjektgruppen hadde representanter fra sektorene i kommunen, Vest-Agder fylkeskommune og minoritetsbefolkningen. Enhetsleder for By- og samfunnsenheten var styringsgruppe for prosjektet, og rådmannens ledergruppe og Kommunalutvalget var referansegrupper.

5 Aktiviteter i prosessen

Minoritetsbefolkningen og andre kommuner er konsultert, og prosjektet har sett på de ulike rådene og samarbeidsforaene i kommunen. Andre instanser og nøkkelpersoner med erfaring, kompetanse, interesse for og synspunkter på feltet er også konsultert.

5.1 Den flerkulturelle befolkningen

5.1.1 Workshop

I januar gikk det ut en bred invitasjon til innvandrer- og livssynsorganisasjoner samt enkeltpersoner i innvandrerbefolkningen til workshop for å diskutere og gi råd i saken: Er det behov for egne dialogarenaer for minoritetene i byen, og hvilken type arena synes de er fornuftig? De ble også spurt om hvilke felles interesser den flerkulturelle befolkningen har. Det møtte opp ca 55 engasjerte deltakere. Svarene fra diskusjonsgruppene viste at deltakerne ønsket en egen arena, de syntes workshopformen var god, noen ønsket også en

paraplyorganisasjon for innvandrersorganisasjonene, egne nettsider med mer. De pekte på flere felles interesser og erfaringer blant minoritetene.

Det ble sendt ut referat til deltakerne i etterkant av møtet.

5.1.2 Dialogforum

I juni var Kristiansand kommune vertskap for møte i «Dialogforum». «Dialogforum» ble etablert i 2007 som et ledd i politiets oppdrag om å legge til rette for et mangfoldig samfunn og forebygge vold og rasisme. Deltakerne er representanter fra innvandrersorganisasjoner og fra hjelpeapparatet, dessuten lærere og andre interesserte. Møter arrangeres 2-4 ganger i året på omgang hos medlemmene og ledes av politiet.

Tema for dette møtet var spørsmålet om alternative dialogarenaer for minoritetsbefolkningen. Viktige innspill fra deltakerne var at det er behov for et utvalg eller en arena der innvandrere selv formidler sine synspunkter, og at en slik dialogarena må være noe annet enn et nytt eller supplerende hjelpeapparat. Det må være fokus på ressurser, og det må være innvandrerne selv som formidler. Innvandrere med lang botid kan gjerne delta. De har gjort de samme erfaringene som andre som har kommet utenfra, gjort seg sine refleksjoner og de har bedre språkkunnskaper. Representativitet er en utfordring i alle typer utvalg. Det ble også pekt på behov for skoling i dialog.

5.1.3 Informasjonsmøte

I september ble det arrangert et informasjonsmøte for innvandrersorganisasjoner og enkeltpersoner, der deltakerne fikk informasjon om status og foreløpige konklusjoner i prosjektet. De fikk anledning til å kommentere og komme med innspill. Det var i all hovedsak positive tilbakemeldinger fra de ca 20 møtedeltakerne, både på jobben som er gjort og på forslagene som ble presentert.

5.2 Erfaringer fra andre byer

Drammen, Stavanger og Arendal kommune ble invitert til et felles informasjons- og erfaringsutvekslingsmøte i Kristiansand. I tillegg er Oslo, Bergen og Trondheim konsultert via e-post.

Alle disse byene har en relativt høy andel innvandrere. I Stavanger utgjør innvandrerbefolkningen 18,7 prosent av innbyggerne. I Drammen er andelen 23,6 prosent, i Arendal 10,9 prosent, i Bergen 13,3 prosent, i Oslo 29,6 prosent og Trondheim har 11,5 prosent. (Andelen er 14,6 prosent i Kristiansand.)

Stavanger, Arendal, Drammen, Oslo og Trondheim har alle et innvandrers-/ mangfolds-/ minoritets- eller internasjonalt råd som er noe ulikt organisert fra by til by. Erfaringene varierer fra svært gode til at de har utfordringer blant annet i forhold til synlighet og representativitet. Flere av byene oppgir at rådene ser ut til å virke som en rekrutteringsarena til bystyret. I Oslo er andelen representanter med minoritetsetnisk bakgrunn i bystyret 27 prosent, i Drammen er den 22 prosent (i Kristiansand er den ca 2 prosent).

5.2.1 Suksesskriterier felles for byene

Erfaringsutvekslingen vi har hatt med Stavanger, Arendal og Drammen viser at de alle har en solid forankring av arbeidet med mangfold og inkludering i administrativ og politisk ledelse, og at mangfold, likestilling og inkludering er systematisk nedfelt i styrings- og strategidokumenter.

Det er en gjennomgående satsning på integrering, likestilling og inkludering i organisasjonene, og de har ansatt personer med spesielt ansvar for dette arbeidet. Disse er medarbeidere som tilhører kultursektoren og/eller sentraladministrasjonen, og ikke en del av det kommunale hjelpeapparatet.

Byene har investert i opplæring og kompetanseheving – både av innvandrerne og av de kommunalt ansatte. I Drammen og Stavanger er mangfold et sentralt tema i lederavtaler og lederutvikling.

Byene har, som nevnt ovenfor, et eget dialogforum for minoritetsbefolkningen.

5.2.2 Stavanger

- har egne medarbeidere og tilbud for innvandrerbefolkningen integrert i Sølvberget kulturhus, kommunen deler ut en årlig mangfoldspris på kr 50 000 til en virksomhet som utmerker seg på feltet, det er etablert et nettverk for etnisk mangfold i kommunen, og de har utdannet minoritetsveiledere som gir lederstøtte i spørsmål om mangfold på arbeidsplassene. Kommunen har som mål å rekruttere flere arbeidstakere med innvandrerbakgrunn, og i 2011 hadde 13 prosent av de ansatte «annen etnisk bakgrunn».

5.2.3 Drammen

- har også som mål en gjenspeiling av befolkningssammensetningen blant medarbeiderne, og i 2011 var andelen medarbeidere med etnisk minoritetsbakgrunn 13,8 prosent.

Alle virksomhetene har utarbeidet egne handlingsplaner for mangfold og integrering.

Byen har (i tillegg til bl.a. Drammen minoritetsråd) et aktivt og velfungerende «Dialogforum for mangfold og inkludering» som ble etablert i 2009 med visjonen «Drammen – Norges beste flerkulturelle samfunn». I forumet deltar representanter fra innvandrer miljøer og andre samfunnsaktører, for eksempel politiet, NAV, lokalavisen og næringslivet. Alle deltakere har fått grundig opplæring i regi av Nansens skolen i dialogverktøyet. Arbeidsutvalget ledes av ordføreren.

5.2.4 Arendal

- har som mål i kommuneplanen: «Arendal skal ta alle innbyggeres evner og ressurser i bruk. Innflyttere og innvandrere skal integreres i Arendalssamfunnet» og: «Alle innbyggere skal ha lik mulighet til å bli hørt i saker som angår dem».

De siste 20 årene har kommunen markert seg med internasjonalt arbeid gjennom etablering av internasjonalt kultursenter, internasjonal barnekulturuke, Internasjonalt Marked og Internasjonale Dager. FN-byen og internasjonal skole er viktige satsinger i Arendal. Kilden internasjonale kulturkontor (KIK) har som mål å styrke og synliggjøre kommunens internasjonale profil og gi god service til de utenlandske innbyggerne. KIK låner ut lokaler gratis, og har fokus på nettverksbygging gjennom ulike møteplasser og kultur. Leder av KIK henter fram gode idéer hos innvandrerne og løfter dem videre. Hun har ansvar for å arrangere Internasjonalt Marked og Internasjonale Dager. Hun administrerer, i samarbeid med næringsrådet, «UBUNTU» som er et nettverk med ulike tilbud til arbeidsinnvandrere og deres partnere. Det internasjonale arbeidet anses som en del av kommunens arbeid med integrering og inkludering.

5.3 Råd og utvalg i Kristiansand kommune

I evalueringen av Innvandrerrådet i Kristiansand er spørsmålet om representativitet og hvordan rådet ble brukt av politikere og saksbehandlere spesielt vektlagt. Vi har sett på de eksisterende rådene i kommunen - Eldrerådet, Rådet for funksjonshemmede, Idrettsrådet og Ungdomsutvalget - med henblikk på disse problemstillingene. Det ser ut til at alle rådene har noen utfordringer i forhold til representativitet og synlighet, og sekretariatet ser ut til å spille en rolle for hvordan rådene blir brukt av administrasjon og politikere. Innvandrere er underrepresentert som medlemmer i rådene, kanskje med unntak av ungdomsutvalget.

Det er flere paralleller mellom disse rådene og det nedlagte innvandrerrådet, og det er mulig innvandrerrådet ville fungert bedre under andre rammebetingelser. Rådmannen vil likevel ikke anbefale etablering av et nytt innvandrerråd i denne omgang, selv ikke med et nytt navn, en annen rekrutteringsordning og/eller en annen plassering i den politiske strukturen. Skal det etableres en dialogarena i form av et innvandrerråd igjen, må

dette gjøres ut fra ønsker og behov hos den flerkulturelle befolkningen eller de folkevalgte.

Det finnes andre fora som ledes og koordineres av kommunen, og som har deltakere fra ulike frivillige organisasjoner i byen. Eksempler er Folkehelseforum og Klimaforum. Innvandrere er ikke representert i noen av disse i dag, men da innvandrerrådet eksisterte var dette representert i Folkehelseforum.

5.4 Andre arenaer i kommuneorganisasjonen

Kommunen organiserer for tiden ingen egne dialogarenaer for innbyggere med flerkulturell bakgrunn.

Det gjøres en god jobb med mottaks- og hjelpeapparat og opplærings- og kvalifiseringstilbud for nyankomne med flyktningbakgrunn. Det er imidlertid mangel på tilbud for innvandrere som har bodd her en stund og som for eksempel har behov for drahjelp inn i det ordinære organisasjons- og kulturlivet, hjelp til å virkeliggjøre ideer osv., selv om Samsen Kulturhus har en klar internasjonal profil, og Kristiansand folkebibliotek er mye brukt av innvandrerbefolkningen.

Arbeidsinnvandrene faller utenfor mange av ordningene og tilbudene innvandrere med flyktningbakgrunn har, og tiden er nok inne for å se nærmere på denne gruppa og deres behov. Her er Næringsforeningen og deres «Expatriat-ordning» interessant. «Global Future» var også et positivt og vellykket tiltak.

De siste årene er det kommet en relativt ny gruppe, nemlig arbeidssøkere fra EU/EØS-området som kommer hit i håp om å få arbeid. Vi har ikke tatt for oss denne gruppa spesielt i denne utredningen, men i den grad det er hensiktsmessig bør de omfattes av tiltakene som anbefales.

Det finnes rundt 30 innvandrersorganisasjoner i byen. Disse representerer for det meste etniske grupper eller nasjonalitetsgrupper. Mange av organisasjonene gjør en god jobb med hensyn til integrering og starthjelp for innbyggere med samme opprinnelse. Noen av disse organisasjonene gir uttrykk for at de ønsker et felles talerør, eller en møteplass «på tvers». (Workshop 31.01.12, informasjonsmøte 6.09.12).

Andre frivillige organisasjoner i byen er bevisst på å rekruttere flerkulturelle medlemmer og komme med ulike tilbud til innbyggere fra andre land.

5.5 Andre som er konsultert

Prosjektet har også konsultert Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi), Batteriet, tidligere medlemmer i Innvandrerrådet i Kristiansand og Arendal, leder av Drammen Minoritetsråd, Kongsgård skolesenter, NAV, Politiet, Næringsforeningen og flere enkeltpersoner for å få idéer, kunnskap og innspill i saken. De folkevalgte er konsultert via Kommunalutvalget som har vært referansegruppe for prosjektet.

6 Anbefalinger

6.1 Workshop/Dialogmøter

Workshopen som ble arrangert i januar fikk gode tilbakemeldinger, både med hensyn til hvordan den ble organisert og fulgt opp. Rådmannen foreslår å satse videre på denne type dialogarena i Kristiansand. Det anbefales å arrangere workshop minst en gang i året, der aktuelle spørsmål blir tatt opp - og fulgt opp i etterkant. En egen medarbeider må ha ansvar for planlegging, utvikling, gjennomføring og oppfølging av møtene sammen med et arbeidsutvalg, og politisk og administrativ ledelse må være involvert.

6.2 Velkomstsereemoni for nye innbyggere

Kommunen arrangerte en periode en velkomstsereemoni i rådhuset for alle nye innbyggere.

De ble ønsket velkommen til byen av ordføreren, fikk informasjon om byen, – muligheter og aktiviteter, kanskje gratis billetter til et arrangement eller lignende, dessuten litt servering. Dette fungerte positivt, de nye innbyggerne følte seg velkomne og fikk et godt inntrykk av byen i tillegg til at de fikk nyttig informasjon og kanskje noen nye venner og kontakter. Rådsmannen foreslår at denne seremonien gjenopptas.

6.3 Representasjon i råd og utvalg

Minoritetsbefolkningen er underrepresentert i kommunens råd, utvalg og samarbeidsfora. Det anbefales at det er en føring at personer med etnisk minoritetsbakgrunn rekrutteres som medlemmer i slike fora.

6.4 Arbeidsinnvandrere

Næringsforeningen i Kristiansandsregionen har via International Network of Norway - «INN Kristiansand Expat Service Senter» - tilbudt bedriftene et introduksjonstilbud til arbeidsinnvandrere og deres eventuelle ektefeller eller partnere. Dette omfatter tilbud som hjelp til praktiske utfordringer, informasjon om det norske samfunnet og om Kristiansand. Den siste tida har bedriftene vist liten interesse for dette tilbudet. By- og samfunnsenheten er i dialog med Næringsforeningen om denne ordningen.

6.5 Hvordan lykkes?

Suksesskriterier fra de andre byene er: god forankring i toppledelsen, en gjennomgående satsning i kommunen på mangfold og integrering og at det er satt av ressurser til dialog og samarbeid med den flerkulturelle befolkningen.

Rådsmannen mener at en forutsetning for å lykkes i strukturert dialog med minoritetsbefolkningen som anbefalt i saken, er at det settes av tilstrekkelig ressurser. En medarbeider må ha hovedansvar for at tiltakene gjennomføres. Denne medarbeideren må samarbeide både med administrativ ledelse, politikere og kolleger i kommunen, med den flerkulturelle befolkningen og med instanser og organisasjoner utenfor kommunen, og være både koordinator, pådriver og gjennomfører.

Punkt 178/12: Universitetsbyen Kristiansand Handlingsplan 2012 -15

Bilag

Saksprotokoll

Høringsuttalelse Sør Norsk Film as

Universitetsbyen Kristiansand Handlingsplan 2012-15

Høring - Handlingsplan Universitetsbyen Kristiansand.doc

12-05356-2 Høringsinnspill til Handlingsplan 2012-2015 Universitetsbyen Kristiansand 367513_8_1.pdf

Vedtak.VAF-Innspill Handlingsplan Universitetsbyen Kristiansand.DOCX

Høringsuttalelse

Høringssvar Handlingsplanen.docx

Universitetsbyen_Uttalelse til høringsutkast 15102012.doc

Høringsuttalelse

BI Kristiansand Høring Handlingsplan Universit.byen12102012.pdf

Dato: 25.10.2012
Saksnr.: 201005848-54
Arkivkode E: A61
Saksbehandler: Dagny Anker Gevelt

Saksgang

Formannskapet
Bystyret

Møtedato

07.11.2012
21.11.2012

Universitetsbyen Kristiansand Handlingsplan 2012 -15

Sammendrag:

Melding om Universitetsbyen Kristiansand ble vedtatt av styret for Universitetet i Agder november 2011 og av bystyret i Kristiansand måneden etter.

Formålet med meldingen var å skape et grunnlag for samarbeid om felles langsiktige mål hentet fra overordnede planer/strategier for UiA og for kommunen. Underveis i arbeidet ble perspektivet utvidet en del.

Hovedtemaene som ble behandlet var:

Utdanning og kompetanseutvikling, Forskning og kunnskapsutvikling, Studenttrivsel og attraktivitet, Arealplanlegging og infrastruktur, samt til slutt Overordnet samarbeid.

Alle kapitlene konkluderte med anbefalinger som danner grunnlaget for det videre arbeidet. Oppfølgingen skulle nedfelles i en handlingsplan med varighet ut 2015. Handlingsplanen er bygd opp med samme hovedkapitler som meldingen.

Referansegruppen for planarbeidet har hatt representanter fra UiA, Kristiansand kommune, de tre høyskolene i Kristiansand (BI Kristiansand, Mediehøgskolen Gimlekollen og Ansgar teologiske høgskole), Studentsamskipnaden i Agder (SiA), Studentorganisasjonen i Agder (STA), næringslivet (oppnevnt av Næringsforeningen, Kvadraturforeningen og Agdering), Vest-Agder fylkeskommune og Grimstad kommune.

Inkludering av ulike samfunnsaktører har vært viktig i utarbeidelse av planen. Det ble holdt tre workshops med sentrale temaer og dessuten egne møter med representanter for Vest-Agder fylkeskommune, for Næringsforeningen og for Sørlandet sykehus. Dialog med prosjektet Universitetsbyen Grimstad og med sentrale personer i oppfølgingen av Regionplan Agder, har bl.a. handlet om avgrensning og samordning.

Planutkastet ble sendt på høring til de som deltok i arbeidsprosessen fra nærings-, samfunns- og kulturliv, deltakerne i referansegruppen og fylkesmannen i begge Agderfylkene, totalt 38 instanser. Det kom inn 8 uttalelser. Disse var fra: Vest-Agder fylkeskommune, Grimstad kommune, Studentsamskipnaden i Agder, Student-Organisasjonen i Agder, BI Kristiansand, Agdering, Kruse Smith og Sørnorsk filmsenter.

I hovedsak var uttalelsene positive til prosessen og planen. Noen av forslagene er tatt inn i teksten. Foreliggende handlingsplan er i tråd med konklusjonene fra referansegruppen etter høringsrunden. Den er omfattende med mange tiltak. En rekke av disse er i gang allerede. De fleste høringsuttalelsene har prioritert 3 – 5 tiltak. Ingen har foreslått noen strøket. Det vil være naturlig at de enkelte ansvarlige tar hensyn til disse ønskene der dette ikke kommer i konflikt med interne prioriteringer.

Det legges ikke opp til noe nytt felles overordnet organ for samarbeid. Samarbeidsrådet (pkt. 6.4) vil være en arena for å sikre koordinering og oppfølging av planen. Næringslivet, fylkeskommunen, studentrådet og andre sentrale aktører vil delta i møtene når det er relevant. Dette er også i samsvar med innspill i høringsrunden.

Planen revideres hvert fjerde år.

Forslag til vedtak:

1. Kristiansand kommune godkjenner Handlingsplan 2012 – 15 for Universitetsbyen Kristiansand.
2. Tiltak som medfører økonomiske konsekvenser for kommunen utover eksisterende rammer, vurderes i de ordinære budsjettprosessene.

Tor Sommerseth
rådmann

Ragnar Evensen
Teknisk direktør

Trykte vedlegg:

1. Handlingsplan 2012 – 15 Universitetsbyen Kristiansand
  2. Høringsinstansene
- Høringsuttalelser fra:
3. Vest-Agder fylkeskommune, mottatt 18.10.12
  4. Grimstad kommune, mottatt 18.09.12
  5. Studentsamskipnaden i Agder (SiA), mottatt 16.10.12
  6. Studentorganisasjonen i Agder (STA), mottatt 15.10.12
  7. BI Kristiansand, mottatt 15.10.12
  8. Agdering, mottatt 15.10.12
  9. Kruse Smith, mottatt 19.10.12
  10. Sørnorsk filmsenter, mottatt 04.09.12

Utrykte vedlegg:

1. Melding: Universitetsbyen Kristiansand

Bakgrunn for saken

Melding om Universitetsbyen Kristiansand ble vedtatt av styret for Universitetet i Agder november 2011 og av bystyret i Kristiansand måneden etter. Formålet med meldingen var å skape et grunnlag for samarbeid om felles langsiktige mål hentet fra overordnede planer/strategier for UiA og for kommunen. Underveis i arbeidet ble perspektivet utvidet en del.

Meldingen er forankret i kommuneplanen for Kristiansand og universitetets strategiske målsettinger. Utarbeidelse av meldingen ble gjennomført i et bredt anlagt arbeidsopplegg med mange aktører. Hovedtemaene som ble behandlet var: Utdanning og kompetanseutvikling, Forskning og kunnskapsutvikling, Studenttrivsel og attraktivitet, Arealplanlegging og infrastruktur, samt til slutt Overordnet samarbeid. Alle kapitlene konkluderte med anbefalinger som danner grunnlaget for det videre arbeidet. Oppfølgingen skulle nedfelles i en handlingsplan med varighet ut 2015.

Utvikling av handlingsplanen

Handlingsplanen (se trykt vedlegg) er skrevet med de samme temaene som i meldingen. Den er kortfattet da analyser, behov, mål og status fremgår av meldingen. Anbefalingene der er også utgangspunkt for de foreslåtte tiltakene. Det har i arbeidsprosessen med handlingsplanen vært åpent for nye tiltak i tillegg.

Referansegruppen for planarbeidet har hatt representanter fra UiA, Kristiansand kommune, de tre høyskolene i Kristiansand (BI Kristiansand, Mediehøgskolen Gimlekollen og Ansgar teologiske høgskole), Studentsamskipnaden i Agder (SiA), Studentorganisasjonen i Agder (STA), næringslivet (oppnevnt av Næringsforeningen, Kvadraturforeningen og Agdering), Vest-Agder fylkeskommune og Grimstad kommune.

Inkludering av ulike samfunnsaktører har vært viktig i utarbeidelse av planen. Det ble holdt tre workshops med fokus på henholdsvis næringslivet, Agder-regionen og på kulturlivet/byens attraktivitet for studenter og ansatte. Det har dessuten vært avholdt egne møter med representanter for Vest-Agder fylkeskommune, for Næringsforeningen og for Sørlandet sykehus. Dialog med prosjektet Universitetsbyen Grimstad og med sentrale personer i oppfølgingen av Regionplan Agder har bl.a. handlet om avgrensning og samordning.

Planutkastet ble sendt på høring (med frist 16.10.) til de som deltok i arbeidsprosessen fra nærings-, samfunns- og kulturliv, deltakerne i referansegruppen og fylkesmannen i begge Agderfylkene, totalt 38 instanser. Det kom inn 8 uttalelser.

Referansegruppen har gjennomgått alle uttalelsene i møte 24.10. og kommentarene i saken er i tråd med gruppas konklusjoner.

Høringsuttalelser med kommentarer

Vest-Agder fylkeskommune (mottatt 18.10.12)

Fylkesutvalget vedtok enstemmig i møte 08.10.12 rådmannens innstilling sålydende:

1. Vest-Agder fylkeskommune vil bidra aktivt til å følge opp Handlingsplan 2012-15 for universitetsbyen Kristiansand som ledd i oppfølging av Regionplan Agder 2020. Fylkesrådmannen ønsker å prioritere følgende fem tiltak:
  - Samarbeid mellom universitetet og arbeidslivet om studentoppgaver og praksis/hospitering
  - Eksterne gjesteforelesere
  - Kombinasjonsstillinger og hospitering/utveksling av ansatte
  - Arbeidslivs-ph.d.'er
  - Faglig samarbeid og utvikling om skole og oppvekst, Praxis Sør og kunst og kultur.

2. Vest-Agder fylkeskommune ønsker å bruke allerede eksisterende og etablerte samhandlingsarenaer når handlingsplanen skal følges opp.

Kommentar:

Fylkeskommunens prioriteringer ligger inne i handlingsplanen og de eksisterende/etablerte samhandlingsarenaene vil være sentrale i oppfølgingen.

Grimstad kommune (mottatt 18.09.12)

Formannskapet vedtok enstemmig rådmannens forslag til uttalelse.

Uttalelsen påpeker viktigheten av et godt og koordinert samarbeid mellom universitetet, statlige og regionale myndigheter, kommunene og næringslivet.

Det er fremtidsrettet at handlingsplanen tar opp kollektivtilbudet mellom Campus Kristiansand og Campus Grimstad og mellom bysentrene (pkt. 5.5). Det anbefales at prosjektet også innbefatter kommunikasjon videre fra Grimstad til Arendal. Det bør også vurderes om Grimstad kommune skal være representert i prosjektet.

Det anbefales å vurdere en utvidelse av rammen for "Prosjektgruppe for synliggjøring av Universitetsbyen Kristiansand" (pkt. 6.2) til å omfatte begge universitetsbyene og begge campusene.

Det er viktig at UiA har gode, synlige ordninger for at den kompetansespredningen som skjer gjennom praksisplasser, studentoppgaver, utviklings- og forskningsprosjekter etc. på en tjenlig og rettferdig måte fordeles på alle kommuner i regionen. Som vertskommuner for Universitetet i Agder har universitetskommunene Kristiansand og Grimstad et særlig ansvar for å holde i hevd at universitetet er hele regionens universitet.

Kommentar:

Planen opprettholder avgrensningen til de to universitetsbyene, det er viktig å holde kommunikasjonen relatert til disse i fokus. Kollektivtilbud videre østover fra Grimstad eller vestover fra Kristiansand tas ikke med i denne sammenhengen. Grimstad kommune inviteres inn i prosjektet.

Synliggjøring av de to universitetsbyene kan samordnes i noen grad. Det er imidlertid av stor betydning å tydeliggjøre hver av byene; så planen opprettholder prosjektet for universitetsbyen Kristiansand. Grimstad kommune inviteres inn som observatør i denne prosjektgruppen. Modellen med et samarbeid mellom næringsforening, kommune og UiA vil kunne brukes også i Grimstad når deres handlingsplan foreligger.

Agderregionen har vært inkludert i planprosessen og innspill er fulgt opp.

Studentsamskipnaden i Agder (SiA) (mottatt 16.10.12)

SiA påpeker at det er svært bra at perspektivet er utvidet gjennom arbeidet og at høyskolene er invitert med i arbeidet i tillegg til representanter for bl.a. næringslivet. SiA fremhever tre hovedområder de mener det er viktig å fokusere på fremover: møteforea på overordnet nivå, boliger og profilering. Ut fra dette anbefales følgende prioritering:

1. Utvide samarbeidsrådet, jfr. pkt. 6.4
2. Etablere studentråd, jfr. pkt. 6.1
3. Etablere prosjektgruppe for synliggjøring av universitetsbyen Kristiansand, jfr. pkt 6.2
4. Utvikle studiestartfestivalen, jfr. pkt. 4.1.1
5. Etablere forum for arelplan og infrastruktur, jfr. pkt. 5.3

I tillegg bemerkes følgende:

- hele den første uken fra studiestart bør utvikles (pkt. 4.1.1)

- deltakelse i studentrådet bør være Velferdstinget (pkt. 6.1).

Kommentar:

Et større perspektiv på studiestart ivaretas i summen av tiltakene i de relevante punktene under 4.1.

Sammensetning og opplegg for valg til det nye studentrådet er bestemt av ledelsen for studentorganisasjonene på UiA og høyskolene sammen. Høyskolene får 2 representanter hver og UiA 3. De velges på sine respektive institusjoner. Valget er allerede foretatt og konstituering blir i november.

Det gjøres ikke endring i teksten.

Studentorganisasjonen i Agder (STA) (mottatt 15.10.12)

STA påpeker viktigheten av at studentperspektivet i sterk grad er ivaretatt gjennom hele handlingsplanen. De fremhever spesielt kap. 2 og 4 samt punktene 5.2 og 6.1 som betydningsfulle for studentene. STA er særlig fornøyd med konkretisering av tiltak på en slik måte som gjør at det er målbart og enkelt å evaluere om tiltakene oppnår ønsket effekt.

Et forprosjekt for utredning/vurdering av trådløst nettverk i Kvadraturen er ønskelig (pkt. 5.2). Dette er et veldig viktig tiltak. Ordlyden i høringsutkastet er imidlertid for vag (ordet: "vurdere" å igangsette et forprosjekt bes tatt ut), det er ønskelig med et språk som forplikter mer.

STA ønsker også at det tas inn i handlingsplanen at man skal fasilitere et årlig møte mellom Studentrådet og Formannskapet slik at dette blir nedfelt og forankret.

Kommentar:

Begge innspillene er tatt inn i planen.

Det igangsettes et forprosjekt og et årlig møte nevnes eksplisitt i planen.

BI Kristiansand (mottatt 15.10.12)

BI forutsetter at handlingsplanen som følge av prosessen, i størst mulig grad skal inkludere øvrige høyskoler for å styrke begrepet universitetsbyen Kristiansand. Det nevnes spesielt master- og bacheloroppgaver under punktet utdanning og kompetanseutvikling (kap. 2) samt delfinansiering av ph.d. stillinger under punkt forsknings- og kunnskapsutvikling (kap. 3). Dessuten påpekes åpenhet i aktuelle faglige samlinger.

Ved å fremheve SiAs rolle for alle studenter i Kristiansand, styrkes universitetsbyen (kap. 4).

Realisering av ny bro over Otra er svært viktig (kap. 5).

Når det gjelder overordnet samarbeid (kap. 6) er høyskolene inkludert på en god måte.

Kommentar:

Høyskolene er lagt inn i teksten på de de relevante stedene i henhold til innspillet.

Sak om ny gang-/sykkelbro over Otra er under forberedelse i kommunen med mål om en enklere og rimeligere bro enn forrige alternativ.

Agdering (mottatt 15.10.12)

Agdering slutter seg i all hovedsak til de foreslåtte tiltak. Innspill er tatt med i prosessen på en fin måte. Disse tiltakene gis prioritet:

- a) Utvikle aksene Gimlemoen – sentrum inkl. ny gang-/sykkelbro over Otra – og gjerne supplert med noen spennende innslag langs denne aksene (trådløst nettverk og "pause-arbeidsplasser" hele veien).

- b) Videreutvikling av Kompetansetorget og samarbeidet med arbeidslivet om praksisplasser, bachelor-/masteroppgaver og kontorplasser for studentene inne i bedrifter i regionen.
- c) Involvere representanter for regionens samfunns- og arbeidsliv sterkere i studieråd, referansegrupper for studier og ved programevaluering og – utvikling.

Kommentar:

Agderings kommentarer ivaretas av handlingsplanen i hovedsak. Prioriteringene vil bli tatt hensyn til.

Kruse Smith (mottatt 19.10.12)

Senter for eiendomsanalyse videreutvikles i grensesnittet mellom UiA, det private næringsliv og det offentlige. Senteret bør videreutvikles til en sterkere faglig aktør innen eiendomsøkonomi og OPS-løsninger (pkt. 3.4.14).

I randsonen til UiA og langs aksene til byen via Kjøita bør det legges til rette for lokalisering av bedrifter og organisasjoner som både UiA og nevnte bedrifter kan ha nytte av. Det er viktig at det dannes et operativt selskap raskt med eiere som Kristiansand kommune, næringsaktører og evt. Statsbygg. Det vil også kunne øke muligheten for en rask realisering av gang- og sykkelbro over Otra (pkt. 5.3).

Kommunen må være bevisst på ikke å låse denne aksene til andre formål enn de ovenfor nevnte langs aksene UiA til byen, uten at det har vært gjenstand for en grundig vurdering av nevnte parter.

Kommentar:

Videreutvikling av Senter for eiendomsanalyse er i tråd med handlingsplanen.

Prosess er i gang for vurdering av etablering av eiendomsselskap med avgrensning av hva et slikt selskap kan inneholde. Henvendelser er besvart av kommunen og det er dialog med flere parter om saken.

Sørnorsk filmsenter (mottatt 04.09.12)

Høringsutkastet er kortfattet og overskuelig, klart og konkret også i forhold til hvor ansvaret for utførelsen ligger.

Kun på ett punkt savnes noe i planen: etablering av studenthus/møtested sentralt i byen. Agder teater bør tas med som en slik mulighet i handlingsplanen.

Kommentar:

Innspillet er ikke tatt inn i teksten.

Forslaget har vært vurdert av UiA og SiA med konklusjon at det ikke er økonomi til å kjøpe, istandsette og drifte dette bygget som studenthus. Kommunen har igangsatt et reguleringsarbeid der bygget er tiltenkt andre formål.

Næringsforeningen har sendt mail der lederen skriver at de avstår fra å gi høringsuttalelse da de har fulgt prosessen ganske tett og mener at det som nå ligger i høringsutkastet er svært godt.

Konklusjon

Handlingsplanen skal behandles i styret for UiA den 21. november.

Foreliggende handlingsplan er i tråd med konklusjonene fra referansegruppen.

Den er omfattende med mange tiltak. En rekke av disse er i gang allerede gjennom videreutvikling av eksisterende samarbeid eller som nye initiativ igangsatt i 2012. De fleste høringsuttalelsene har prioritert 3 – 5 tiltak. Ingen har foreslått noen strøket. Det vil være

naturlig at de enkelte ansvarlige tar hensyn til disse ønskene der dette ikke kommer i konflikt med interne prioriteringer.

Det legges ikke opp til noe nytt felles overordnet organ for samarbeid. Samarbeidsrådet (pkt. 6.4) skal være en arena for å sikre koordinering og oppfølging av planen. Næringslivet, fylkeskommunen, studentrådet og andre sentrale aktører vil delta i møtene når det er relevant. Dette er også i samsvar med innspill i høringsrunden.

Planen revideres hvert fjerde år.

Punkt 179/12: Valg av 17. mai-komite for perioden 2013-15

Bilag

dltmp92.Doc

Dato: 31.10.2012
Saksnr.: 201113653-6
Arkivkode E: 033
Saksbehandler: Maren Svenning

Saksgang

Valg- og Honorarkomiteen
Bystyret

Møtedato

13.11.2012
21.11.2012

Valg av 17. mai-komité for perioden 2013-15

Med bakgrunn i at medlemmer ønsket å trekke seg fra vervet i 17. mai komiteen ble kommuneadvokaten kontaktet for å vurdere om de har anledning til å trekke seg fra vervet. Kommuneadvokaten uttaler følgende:

«Det legges til grunn at 17-mai komiteen har fått delegert beslutningsmyndighet og at den er et «fast utvalg» i kommunelovens forstand. Kommuneloven   10 bestemmer at bystyret selv kan opprette faste utvalg for kommunale formål eller for deler av den kommunale virksomhet. Valget foretas altså av bystyret og kan ikke delegeres. Slike utvalg skal ha minst tre medlemmer.

Bystyret velger selv medlemmer og varamedlemmer til utvalget, og blant medlemmene leder og nestleder. Det er altså ikke anledning til at utvalget internt velger leder og nestleder. Bystyret kan gi lederen (eller et arbeidsutvalg) myndighet til å treffe vedtak i enkeltsaker eller i typer saker som ikke er av prinsipiell betydning, hvis ikke bystyret har bestemt noe annet.

Bystyret kan når som helst omorganisere eller nedlegge et fast utvalg, jf. kommuneloven   10 nr. 6. Bystyret kan derfor nedlegge utvalget fullstendig eller skifte ut medlemmer ved nyvalg. En eventuell utskifting i valgperioden må imidlertid skje ved fullstendig nyvalg, ikke ved at enkeltmedlemmer skiftes ut ved suppleringsvalg.»

På bakgrunn av dette må valget av 17. mai-komité for perioden 2011-15 i valg- og honorarkomiteens m te 02.11.11 ansees for å være ugyldig, og bystyret bes derfor om å velge ny komité for inneværende valgperiode.

Forslag til vedtak:

1. Bystyret velger følgende som medlemmer og varamedlemmer av 17. mai-komiteen for perioden 2013-15:

2. Som leder og nestleder velges:

Tor Sommerseth
Rådmann

Terje Fjellvang
Økonomi- og organisasjonsdirektør

Trykte vedlegg: Ingen vedlegg
Utrykte vedlegg: Ingen vedlegg

Punkt 180/12: Fritak fra politiske verv - søknad fra Beate Helland, UAVH (tidl. FRP)

Bilag

Saksprotokoll

VS: søknad om fritak fra politiske verv pga flytting

Dato: 12.11.2012
Saksnr.: 201210099-5
Arkivkode E: 033
Saksbehandler: Maren Svenning

Saksgang

Valg- og Honorarkomiteen
Bystyret

Møtedato

13.11.2012
21.11.2012

Fritak fra politiske verv - søknad fra Beate Helland, UAVH (tidl. FRP)

Beate Helland, UAVH (tidligere FRP), søker i e-post av 08.11.2012 om fritak fra de verv hun er valgt til i Kristiansand kommune da hun skal flytte fra kommunen.

Beate Helland har følgende verv:

Medlem i Bystyret, Helse- og sosialstyret og Areal- og transportutvalg i Kristiansandsregionen.

Varamedlem til: Formannskapet, Kommunalutvalget, Valg- og honorarkomiteen, Valgstyret og Byutviklingsstyret.

Nåværende sammensetning:

Bystyret:

Fremskrittspartiet

Medlemmer

1. Utsogn, Tor Sigbjørn, FRP
2. Helland, Beate, FRP
3. Fredheim, Helene Bjerke, FRP
4. Vestøl, Bjarte, FRP
5. Storbukås, Stian, FRP
6. Andersen, Sissel, FRP

Varamedlemmer

1. Voreland, Bjørn, FRP
2. Berntsen, Øyvind, FRP
3. Kirkevik, Tove Melin, FRP
4. Kleiven, Tore, FRP
5. Andersen, Steinar Bergstøl, FRP
6. Grading, Steinar, FRP
7. Rasmussen, Rune Wilhelm, FRP
8. Flørnes, Alf S. Andersen, FRP
9. Wintherbo, Jannicke, FRP

Helse- og sosialstyret:

Medlemmer

1. Tronstad, Wenche, H	For nr. 1 og 2
2. Lund, Hans Otto, H	
3. Arnesen, Jannike, AP	For nr. 3, 4 og 5
4. Mansoor, Azam M., AP	
5. Abdallah, Rasha, SV	
6. Lütcherath, Viggo, KRF	For nr. 6 og 7
7. Stray, Bjørg, KRF	
8. Utsogn, Tor Sigbjørn, FRP	For nr. 8 og 9
9. <u>Helland, Beate, FRP</u>	

Varamedlemmer

1. Drangsholt, Esther, H
2. Hægeland, Renate, H
3. Hellvik, Sindre, H
1. Hopland, Leif Oskar, AP
2. Torjussen, Randi, AP
3. Torjesen, Dag Olaf, AP
4. Wroldsen, Rita J. Hansen, AP
1. Omdal, Arvid, KRF
2. Thorstensen, Anne Marie, KRF
3. Olsson, Stein, KRF
4. Lauvland, Else-Marie, KRF
1. Voreland, Bjørn, FRP
2. Andersen, Sissel, FRP
3. Andersen, Steinar Bergstøl, FRP
4. Wintherbo, Jannicke, FRP

Areal- og transportutvalg i Kristiansandsregionen

Medlemmer

1. Grundekjøn, Arvid, H
2. Skaara, Grete Kvelland, KRF
3. Beate Helland, FRP
4. Hans Otto Lund, H
5. Åse Paulsen, AP
6. Leif Oskar Hopland, AP

Varamedlemmer

For nr. 1:	1. Hægeland, Renate, H
	2. Edvardsen, Thomas, DEM
For nr. 2:	1. Omdal, Arvid, KRF
	2. Nilsen, Solveig, V
For nr. 3:	1. Lynnæs, Vidar, FRP
	2. Rasmussen, Rune Wilhelm, FRP
For nr. 4:	1. Olsen, Ove Sten, PP
	2. Knudsen, Helene H., H
For nr. 5:	1. Hageland, Harald, SV
	2. Rudnes, Ellen, Rødt
For nr. 6:	1. Horve, Hans Petter, MDG
	2. Nilsen, Anne Mette SV

Formannskapet:

Medlemmer

1. Grundekjøn, Arvid, H (Ordfører)	For nr. 1, 2 og 3
2. Benestad, Norunn Tveiten, H	
3. Lund, Hans Otto, H	
4. Kristiansen, Jørgen, KRF	For nr. 6,7 og 8
5. Skaara, Grete Kvelland, KRF	
6. Omdal, Arvid, KRF	
7. Næss, Terje, AP	For nr. 9, 10, 11 og 12
8. Gundersen, Mette, AP	
9. Alason, Abdullahi Mohamed, AP	
10. Paulsen, Åse G., AP	
11. Utsogn, Tor Sigbjørn, FRP	For nr. 11
12. Vige, Dag, V	For nr. 12
13. Salvesen, Odd Alik, PP	For nr. 13

Varamedlemmer

1. Knudsen, Helene Henriksen, H
2. Haukom, Randi, H
3. Nordmo, Odd, H
4. Tronstad, Wenche, H
5. Haanes, Kristian, H
1. Sødal, Harald, KRF
2. Solli, Irene, KRF
3. Haaland, Eivind, KRF
4. Stray, Bjørg, KRF
1. Langeland, Eirik Dåstøl, AP
2. Arnesen, Jannike, AP
3. Hageland, Harald, SV
4. Jæger, Ingrid Wisløff, AP
5. Skisland, Jan Oddvar, AP
6. Aabel, Isabelle-Louise, AP
1. <u>Helland, Beate, FRP</u>
2. Fredheim, Helene Bjerke, FRP
3. Vestøl, Bjarte, FRP
1. Kvelland, Eva, V
2. Nilsen, Solveig, V
1. Refsnes, Helge Eilert, PP
2. Espeland, Liv, DEM

Kommunalutvalget:

Medlemmer

1. Grundekjøn, Arvid, H	For nr. 1 og 2
2. Benestad, Norunn Tveiten, H	
3. Gundersen, Mette, AP	For nr. 3 og 4
4. Skisland, Jan Oddvar, AP	
5. Kristiansen, Jørgen, KRF	For nr. 5 og 6
6. Stray, Bjørg, KRF	
7. Utsogn, Tor Sigbjørn, FRP	For nr. 7

Varamedlemmer

1. Lund, Hans Otto, H
2. Knudsen, Helene Henriksen, H
3. Haukom, Randi, H
4. Nordmo, Odd, H
1. Jæger, Ingrid Wisløff, AP
2. Alason, Abdullahi Mohamed, AP
3. Paulsen, Åse G., AP
4. Næss, Terje, AP
1. Omdal, Arvid, KRF
2. Skaara, Grete Kvelland, KRF
3. Sødal, Harald, KRF
4. Solli, Irene, KRF
1. <u>Helland, Beate, FRP</u>
2. Storbukås, Stian, FRP
3. Andersen, Sissel, FRP

Valg- og honorarkomiteen:

Medlemmer

1. Lund, Hans Otto, H	For nr. 1 og 2
2. Knudsen, Helene Henriksen, H	
3. Gundersen, Mette, AP	For nr. 3 og 4
4. Hageland, Harald, SV	
5. Kristiansen, Jørgen, KRF	For nr. 5
6. Utsogn, Tor Sigbjørn, FRP	For nr. 6
7. Salvesen, Odd Alik, PP	For nr. 7

Varamedlemmer

1. Benestad, Norunn Tveiten, H
2. Nordmo, Odd, H
3. Haanes, Kristian, H
1. Paulsen, Åse G., AP
2. Horve, Hans Petter, MG
3. Jæger, Ingrid Wisløff, AP
4. Fjermeros, Halvor, RØDT
1. Omdal, Arvid, KRF
2. Thorstensen, Anne Marie, KRF
3. Skaara, Grete Kvelland, KRF
1. <u>Helland, Beate, FRP</u>
2. Fredheim, Helene Bjerke, FRP
3. Grading, Steinar, FRP
1. Rypestøl, Ole Ragnar, DEM
2. Kvelland, Eva, V
3. Nilsen, Solveig, V

Valgstyret:

Medlemmer

1. Grundekjøn, Arvid, H	For nr. 1, 2 og 3
2. Benestad, Norunn Tveiten, H	
3. Lund, Hans Otto, H	
4. Kristiansen, Jørgen, KRF	For nr. 4, 5 og 6
5. Skaara, Grete Kvelland, KRF	
6. Omdal, Arvid, KRF	
7. Næss, Terje, AP	For nr. 7, 8, 9 og 10
8. Gundersen, Mette, AP	
9. Alason, Abdullahi Mohamed, AP	
10. Paulsen, Åse G., AP	
11. Utsogn, Tor Sigbjørn, FRP	For nr. 11
12. Vige, Dag, V	For nr. 12

Varamedlemmer

1. Knudsen, Helene Henriksen, H
2. Haukom, Randi, H
3. Nordmo, Odd, H
4. Tronstad, Wenche, H
5. Haanes, Kristian, H
1. Sødal, Harald, KRF
2. Solli, Irene, KRF
3. Haaland, Eivind, KRF
4. Stray, Bjørg, KRF
1. Langeland, Eirik Dåstøl, AP
2. Arnesen, Jannike, AP
3. Hageland, Harald, SV
4. Jæger, Ingrid Wisløff, AP
5. Skisland, Jan Oddvar, AP
6. Aabel, Isabelle-Louise, AP
1. <u>Helland, Beate, FRP</u>
2. Fredheim, Helene Bjerke, FRP
3. Vestøl, Bjarte, FRP
1. Kvelland, Eva, V

Medlemmer

13. Salvesen, Odd Alik, PP	For nr. 13
14. Hageland, Harald, SV	For nr. 14
15. Hansen, Grete Cecilie, DEM	For nr. 15
16. Landmark, Kristian, MDG	For nr. 16
17. Rudnes, Ellen, Rødt	For nr. 17

Varamedlemmer

2. Nilsen, Solveig, V
1. Refsnes, Helge Eilert, PP
2. Espeland, Liv, DEM
1. Abdallah, Rasha, SV
1. Rypestøl, Ole Ragnar, DEM
1. Jones, Tor, RØDT
1. Reed, Lisbeth, MG

Byutviklingsstyret:

Medlemmer

1. Knudsen, Helene Henriksen, H	For nr. 1 og 2
2. Nordmo, Odd, H	
3. Langeland, Eirik Dåstøl, AP	For nr. 3, 4 og 5
4. Gundersen, Mette, AP	
5. Horve, Hans Petter, MG	
6. Skaara, Grete Kvelland, KRF	For nr. 6 og 7
7. Haaland, Eivind, KRF	
8. Storbukås, Stian, FRP	For nr. 8
9. Nilsen, Solveig, V	For nr. 9

Varamedlemmer

1. Hellvik, Sindre, H
2. Lund, Hans Otto, H
3. Andve, Espen, H
4. Drangsholt, Esther, H
5. Renate Hægeland, H
1. Paulsen, Åse G., AP
2. Johansen, Helge, AP
3. Ellingsen, Anne Grete, AP
4. Øynes, Anders Roger, AP
5. Lohne, Gro, AP
1. Sødal, Harald, KRF
2. Guttormsen, Lilli Olaug, KRF
3. Dyrholm, Einar, KRF
4. Lauvland, Inger Margrethe, KRF
1. <u>Helland, Beate, FRP</u>
2. Rasmussen, Rune Wilhelm, FRP
3. Kirkevik, Tove Melin, FRP
1. Nissen, Cecilie, V
2. Stavenes, Jan Kenneth, V
3. Bergundhaugen, Ivar, V

I henhold til Kommune-lovens § 15, 1, har Beate Helland rett på fritak: "Den som taper valgbarheten til et forkevalgt organ i valgperioden, trer endelig ut av dette. Hvis tap av valgbarhet skyldes registrert utflytting fra kommunen eller fylkeskommunen for to år eller mindre, trer vedkommende ut av vervet for den tid utflyttingen varer."

Når det gjelder vervene som medlem i Helse- og sosialstyret og Areal- og transportutvalg i Kristiansandsregionen, sier § 16, 3 i Kommune-loven bl.a.: "Dersom et medlem av et annet folkevalgt organ enn kommunestyret trer endelig ut, velges nytt medlem, selv om det er valgt varamedlem."

Det må etter dette velges nytt medlem til vervene i Helse- og sosialstyret og Areal- og transportutvalg i Kristiansandsregionen.

Når det gjelder varamannsvervene, sier punkt 5 i samme paragraf: "Er antallet varamedlemmer eller en gruppes varamedlemmer til formannskapet eller et annet folkevalgt organ valg av kommunestyret blitt utilstrekkelig, kan kommunestyret selv velge ett eller flere faste eller midlertidige varamedlemmer. Suppleringsvalg skal skje fra den gruppen som har et utilstrekkelig antall varamedlemmer. Viser det seg at denne fremgangsmåten fører til at et kjønn vil bli representert med mindre enn 40 prosent av varamedlemmene til organet eller gruppens varamedlemmer, skal det så langt det er mulig velges nytt varamedlem fra det underrepresenterte kjønn. Myndigheten til å foreta suppleringsvalg til andre organer enn formannskapet kan delegeres til formannskapet."

For Bystyret gjelder opprykksregler: Medlemmene fra og med nr.3 Helene Bjerke Fredheim til og med nr. 6 Sissel Andersen, rykker alle opp en plass. Nytt medlem nr. 6 blir Bjørn Voreland, og 1. varamann blir Øyvind Berntsen. Nytt siste varamedlem blir Karin Flørnes.

Forslag til

Vedtak:

1. Søknad fra Beate Helland, UAVH (tidligere FRP), om fritak fra politiske verv på grunn av flytting fra kommunen innvilges.

2. Det foretas følgende nyvalg:

Helse- og sosialstyret:

Nytt medlem: .....

Areal- og transportutvalg i Kristiansandsregionen:

Nytt medlem: .....

Formannskapet:

Nytt varamedlem: .....

Kommunalutvalget:

Nytt varamedlem: .....

Valg- og honorarkomiteen:

Nytt varamedlem: .....

Valgstyret:

Nytt varamedlem: .....

Byutviklingsstyret:

Nytt varamedlem: .....

3. **Bystyret**

Medlemmene fra og med nr. 3 Helene Bjerke Fredheim, til og med nr. 6 Sissel Andersen, rykker alle opp en plass. Nytt (fast) medlem nr. 6 blir Bjørn Voreland og 1. varamann blir Øyvind Berntsen. Nytt siste varamedlem blir Karin Flørnes.

4. Nyvalg/opprykk gjelder for resten av denne valgperioden.
Dersom hun vender tilbake innen 2 år, trer hun inn i vervene igjen

Tor Sommerseth
Rådmann

Maren Svenning
Utvalgssekretær

Trykte vedlegg: Søknad av 08.11.2012

Punkt 181/12: Interpellasjon fra repr. Solveig Nilsen, V, vedr. "Etisk handel i Kristiansand kommune"

Bilag

Svar til interpellasjon om etiske krav i kommunens innkjøp

Saksgang
Bystyret

Møtedato
21.11.2012

Interpellasjon fra repr. Solveig Nilsen, V, vedr. "Etisk handel i Kristiansand kommune"

Spørsmål til Ordføreren

Etiske krav i kommunens innkjøp.

Kristiansand kommune gjør årlig innkjøp for 1 milliard kroner. I 2004 vedtok bystyret å utarbeide en etisk strategi for innkjøp. Kristiansand kommune var på dette tidspunktet trolig den første offentlige virksomheten i landet som gjorde et slik vedtak.

Gjennom å stille etiske krav til leverandører kan kommunen bidra til at våre innkjøp ikke bidrar til for eksempel skadelig barnarbeid, uholdbare arbeidsforhold eller miljøskadelig virksomhet. I en globalisert økonomi har mange av de varer og tjenester som kommunen etterspør sin helt eller delvis sin opprinnelse i andre land.

I en nylig publisert rapport fra initiativ for etisk handel (IEH), dokumenteres at mange kommuner har mangelfulle etiske retningslinjer eller oppfølging av leverandører. På tross av at Kristiansand kommune på mange måter har vært en foregangskommune på feltet ble det bare stilt etiske krav ved tre anskaffelser i både 2010 og 2011. Det er heller ikke utarbeidet egne etiske retningslinjer for kommunens innkjøpsvirksomhet og det foretas i liten grad kontroll av leverandører. Kun i ett tilfelle har Kristiansand kommune bedt om egenrapporterings skjema fra sin leverandør.

I kommunens innkjøpsstrategi for 2010 oppgis det som mål for 2011 at det skal vedtas overordnede retningslinjer for etisk handel og en handlingsplan for etisk handel. Dette har, som IEH også påpeker ikke skjedd.

På denne bakgrunn ønsker Venstres bystyregruppe å stille følgende spørsmål til Ordføreren:

Er Ordføreren enig i at Kristiansand kommune gjennom sin innkjøpsvirksomhet skal bidra til å fremme etisk næringsvirksomhet og bekjempe uverdige arbeidsforhold og miljøskadelig atferd?

Hva mener Ordføreren er grunnen til at kommunen åtte år etter sitt vedtak fortsatt ikke har overordnede retningslinjer og en handlingsplan for etisk handel og kun i begrenset grad stiller etiske krav ved innkjøp?